

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLÜSTRERAD TIDNING

IBIDEN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

GRUNDLAGD AV
FRITHIOFHELLBERG

UTGIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **42**

DEN 19 OKT. 1924

PRIS: 35 ÖRE

REDAKTÖR
EVA BERGSTRÖM

En Lotta Svärd

*i modern gestalt är denna unga dam
i den trevliga och praktiska Lotta-
dräkten, som komponerats för
den nystartade Lotta
Svärd-föreningen.*

NUTIDSKVINNANS KULTURUPPGIFT

AV DOKTOR LYDIA WAHLSTRÖM.

ROSA MAYREDER ÄR SAMMA FÖRFATTARINNA, som för tretton år sedan presenterades för svensk allmänhet med en essaysamling under titeln »Manlighet, kvinnlighet och mänsklighet», vilken åtminstone i kvinnokretsar väckte ett starkt uppseende. Hon säger själv, att hon i den förra boken utgår från spørsmålet vad kvinnan enligt sin natur är, under det denna bok snarare tar sikte på frågan om vad kvinnan enligt sin natur bör vara. Det är en god sak, att den ypperliga översättningen gör det till en njutning att följa med det eljest icke alltid så lätt tillgängliga resonemanget.

Begreppet, »kvinnans väsen» har i allmänhet varit en skapelse efter mannens recept, och där som i andra kokböcker kan det sägas vara fallet, »att man tager vad man haver», hur pass underligt det än må ha varit. Därav förklaras det, att den primitiva kvinnan, den som viljelöst böjt sig under mannen-ägaren, länge stått som urtypen för den sanna kvinnan. Hon har åtminstone den fördelen att vara hel i sitt slag, och hon är bekväm för den primitiva mannen att ha att göra med, därför att hos henne inte finns någon konflikt mellan själ och kropp när det gäller hans okomplicerade erotiska krav. Men samhället har av självbevarelse inte kunnat stå kvar på en så låg ståndpunkt; man har måst sätta skrankor för driften, vare sig det nu är kyrkan som sätter religiösa skrankor, eller staten som uppställer fortplantningen eller samhällshygienien som villkor för dess tolererande. Dessa olika krav passar för den högre stående kvinnotyp, som författaren kallar »söndringens», därför att den inför erotikerna inte längre står hel. Den sortens kvinna är den ärbara, borgerliga som inte sällan i grunden skäms för äktenskapets natursida, men accepterar den, därför att samhället ger den laglighetens och religionens karaktär. Visserligen har ingendera av dessa uppfattningar av äktenskapet nått idealet. Kristendomen har på detta område gjort en kompromiss mellan naturens krav och sin egen asketiska morallära och i sakramentets form sökt helga driften. Men i det katolska äktenskapet — förf. sätter alltjämt likhets-tecken mellan kristendom och katolicism — likaväl som i reformationens ursprungliga äktenskapsbegrepp utgör sexualiteten blott och bart ett tolererat element, tolererat genom sitt ändamål att skaffa nya medlemmar åt kyrkan. — »Änkönt den kristna världsåskådningen bokstavligen rörde upp himmel och helvete, har den inte lyckats åstadkomma en halvvägs genomförd ordning av det sexuella livet. Bara det dåliga samvetet med sina bägge drabbanter, hyckleriet och frivoliteten följer den trofast i hälarne. Men då inte ens detta omätliga, religiösa perspektiv maktade åstadkomma en identifiering av könsdrift och fortplantningsvilja — hur skulle det kunna uppnås genom föreskrifter, vilkas innehåll uttömmes i begreppet hälsa?» — Härmed kommer författaren över till de andra faserna av rättmätighetens idé, fortplantningsidéen som också omfattas av refor-

Rosa Mayreder är ett författarinne-namn, som är bekant även i svenska kvinnokretsar, där hennes första bok väckte stor uppmärksamhet. I är presenterar Rosa Mayreder en ny kvinnobok, där hon med allvar och skärpa pejar kvinnoproblemen. D:r Lydia Wahlström ger här en sammanfattning av den digra bokens grundtanke.

mationen, och den mera moderna, som ser saken företrädesvis ur samhällshygienens synpunkt. Där uttrycker hon sig med största skärpa: »Om personligheten — d. v. s. den kvinnliga — göres rättslös för fortplantningens skull eller för hygienens — det är bara skillnad i motiv och ingen skillnad i uppfattningen av personligheten». — Då står den katolska uppfattningen bra mycket högre, ty behovet av yrsel, orgie, rus drives inte ur den mänskliga naturen, om hygien sättes i moralens ställe, medan däremot askesen förändligar ruset till »extastiska själstillstånd av andakt och gudskärlek» och stegrar personlighetsmedvetandet genom religiös bekräftelse.

Hur som helst — personligheten står i alla fall splittrad i ett lägre och ett högre som egentligen sträva åt olika håll. Paulus med sin förtvivlade fråga: »jag arma människa, vem skall lösa mig från denna dödens kropp?», Augustinus, som blygdes för den han kallade sin son »efter köttet», och Luther, som på sitt rättframma sätt slutet av sitt liv kallar äktenskapet ett mänsklighetens sjukhus, ha nog givit ganska ärliga uttryck för många ädlare andars ställning inför det oundvikliga. Allt detta därför att de inte känt den erotiska kärleken i dess största bemärkelse, den där kropp och själ fullt sammansmält till en enhet under själens herravälde — till ett frivilligt påtaget beroende, som i själva verket utgör en befrielse.

I detta fall har emellertid forna tiders kvinnor stundom varit helare än moderna män. Abailards älskarinna Heloise uttalar i själva verket redan på 1100-talet den kvinnliga helhetssjäls innersta känslor, när hon utbrister i följande hymn: »Aldrig sökte jag hos dig annat än dig själv; änskönt namnet maka gäller för heligare och ärbarare, skulle det städse ha varit mig ljuvare att kallas din älskarinna». — Här finns tydligen inga samvetsqual, och ändå står detta så långt över den primitiva sinnlighetens stadium som himmel står över jord.

Men om författaren uppställer Heloise som en typ för den verkligt nya kvinnan, så betyder detta icke, att hon tänker sig det nya äktenskapet som lika med ett s. k. fritt förhållande. Om också varken vigseln eller fortplantningsändamålet i sig själva kunna helga äktenskapet till dess högsta gestaltning, så önskar hon dock alltjämt den sociala sanktionens stöd åt den vilja till absolut trohet, som är ett oeftergivligt villkor för den äktenskapliga kärleken. Icke njutningen, icke skönheten, vore de än så exta-

tiskt betonade, skapar äktenskap, ty detta består endast i att sätta in sin personlighet på kärlekens bestånd.

Och här är det som kvinnans sexualitet har sin stora andliga kulturuppgift gentemot en urartad civilisation, som är liktydig med teknisk fullkomning och meningslöst produktionsjakt för produktionens egen skull. »Redan den manliga naturen i sig själv med sin fysiska obundenhet, sitt begär efter ett objekt utanför sig, sin drift att irra efter ett ständigt vikande mål, rymmer måtlöshetens fara och kan endast vinna på att hejdas av en skranka som återför honom till kulturen. Och här behövs det, att kvinnorna sätta upp sin könsbundenhet som kulturmak mot den manliga friheten, vilket endast den personlighetsmedvetna kvinnan kan.»

Redan faderskapet innebär härvidlag en anknytningspunkt till något högre.

I några rader, präglade av fin psykologisk iakttagelse, framhåller författaren hur den primitiva mannen ofta först i sitt förhållande till dottern som han är bunden vid utan att äga, får den ansvarskänsla som han icke ens fullt har haft inför hennes mor: »Så länge mannen är ungarl kan han hysa lättfärdiga åskådningar om kvinnlig vandel, men när libertinen blir make och far, inträder en påfallande ändring i hans moraliska omdöme.» »Tills vidare torde faderligheten i dess gamla form som äganderätt alltjämt bli dotterns starkaste skydd i förhållande till mannen.» Men endast tillsvidare, ty känslan för äganderätten försvinner alltmör. »Barnets emancipation, som följer kvinnans i hälarne är i grunden endast yttersta konsekvensen av den egendomsbegreppets inskränkning som börjar med slaveriets upphävande. Redan nu börjar denna utveckling angripa arvsrätten, denna faderlighetens mest betecknande skapelse.» Men detta betyder icke anarki, ty icke egendomsbegreppet utan identitetskänslan är det starkaste i faderligheten. Och när mannen inte längre är hustruns och barnens herre och ägare utan deras hjälpare och kamrat — då blir faderligheten vad den bör vara. Men detta utvecklar sig fullständigt först genom det nya äktenskapet, där kvinnans speciella företräde, enhetligheten, lyckats förhjäla enhetsmoralen till seger.

Var det inte mera? frågar kanske någon besviken ungdom, som hade väntat sig något rafflande radikalt av Rosa Mayreders bok. Nej, det var det inte, men det är icke detsamma om gamla sanningar predikas från en predikstol i mörkaste Småland eller från en fritänkarkateder i ett land som genomgått världskriget. När en sådan röst som denna predikar fördjupande och mystik, kan det hända, att även en och annan tröttkörd kapplöpare hejdar sig mitt i loppet och börjar tänka efter om det ändå kanske till sist finns andra värden än dem man kan nå med radio och flygmaskin.

Lydia Wahlström

NYTT SVENSKT
MATSILVER
VASAMODELLEN
Tillverkare: GULDSMEDS AKTIEBOLAGET I STOCKHOLM
Säljes i varje förstklassig juvelerareaffär.

NÄR DEN BORTGLÖMDA HEMSLÖJDEN UPPTÄCKTES

GLIMTAR FRÅN HEMSLÖJDSRÖRELSENS FÖRSTA TID OCH EN HONNÖR FÖR DESS BANBRYTERSKA.

ATT VARA DEN FÖRSTA, ATT komma med något nytt — vilken ljuvlig känsla! Varje stort företag, varje stor rörelse, som sedan blir ett invecklat maskineri, har haft denna sin första romantiska tid, då den var en liten början, som en stark och entusiasmerad personlighet stred för, levde med och offrade alla sina krafter på. Då var det äventyr vaknandets kämpatid, som kanske är underbarare än segerns stora dag.

En sådan lott har förunnats Lili Zickerman. Hon var den första, den som upptäckte ett land och bröt en väg dit, som många sedan vandrat. Som ung textiltresserad dam gick hon omkring på »utställningen 97» i Stockholm och tittade på konstslöjden. Hon fann den icke så särskilt uppmuntrande, men då föll det henne i stället i tankarna, att det fanns en gammal hemslöjd med djupa och rika traditioner i Sveriges bygder. Vart hade den tagit vägen, var fanns den och varför icke leta reda på den? Detta var frågor, som Lili Zickerman sedan satte in hela sin entusiasm och sitt livs arbete på att besvara.

Det blev en lika svår som blygsam början. Tanken på hemslöjdens återupplivande var för de flesta människor ganska förbluffande och det var inte lätt att få någon med sig, varken bland dem, som skulle biträda med pengar eller bland allmogen, som skulle släppa till arbetsmaterial och kunskaper. Småningom lyckades dock fröken Zickerman och några hennes medhjälpare att hopbrunga ett mindre kapital och Föreningen för svensk hemslöjd bildades. Sedan blev det att sätta sig på tåg och kärra, fara bygderna runt och hälsa på i stugorna för att leta fram den i glömska fallna hemslöjden. Företaget var icke lätt, men fröken Zickerman gav icke tappt. Gummorna fingo plocka fram vad de hade både i kistor och minnen och sedan väl första början var gjord och stugornas innevånare kommo underfund med att de kunde tjäna sig en slant på att väva och knyppla och slöjda för Svensk hemslöjd, var isen bruten. Och när nu fröken Zickerman gästar samma trakter, där hon en gång slog sina första slag, kan hon se mödans lön i form av riktiga gamla svenska gardiner, som skymta bakom rutorna i stället för fabriksgrannlåten från förr, och hon kan höra både vävstolen gå och spinnrockar surra bakom samma rutor.

Spännande och brydsamma uppgifter fanns det ofta på den tiden. Fröken Zickerman minns särskilt en gång, då föreningen fick sin första möbelbeställning. Det var en nation i Uppsala, som skulle nyinredas och som givit föreningen det hedrande uppdraget att bestå möblerna. Här var ett härligt tillfälle att visa vad svensk hemslöjd kunde åstadkomma — fröken Zickerman var överförtjust. Ritningar gjordes och skickades ner till en snickare i Småland. Tiden gick och dagen för leverans var oroväckande nära utan att fröken Zickerman hörde något av snickaren eller fick svar på sina påminnelser. Det började verkligen bli obehagligt. Till slut var det intet annat att göra än sätta sig på tåget och fara ner till snickaren.

Fröken Lili Zickerman.

Den första initiativtagarinnan till "Föreningen för svensk hemslöjd", som i dagarna firar sitt 25-årsjubileum, var fröken Lili Zickerman. Hon bar de första ärens mödor med den entusiasm och den ungdomliga glädje, som alltjämt präglar hennes gärning, och när Svensk hemslöjd skördar sin seger är det hennes namn man gärna erinrar sig bland de främsta.

Det var en gnistrande kall vintermorgon, som fröken Zickerman steg av tåget vid en Smålandsstation och tog in på en gästgivaregård, där temperaturen i rummet var åtskilliga grader under nollpunkten.

Damernas A. B. C.

Tävlingen om det bästa alfabetet för damer har lockat en kvick och rolig signatur "Sat Sapienti" att sända in ett ABCD varur vi ge några smakprov andra konkurrenter till eggelse:

- E. Elsa Brändström jordens släkter bjuder samla in kollekt.
- G. Gabo Falk sig bättre svänger än de värsta mannekänger.
- J. Jenny Hasselqvist är fager men för herrar något mager.
- N. Nelly Thüring riksdan pryder uti många attityder.
- S. Selmas sagor och legender älskas uti alla länder.
- T. Thyra Grafström är så kvinnlig i sin branch oöverbinnlig.
- U. Undset skriver bra på norska. Vad den kvinnan måtte forska!
- W. Wessel, Jessie skall bedåra Reinhardt liksom en Deborah.
- Z. Zellman, Tollie, glad och vacker inger tanterna attacker.
- A. Åkerhielm förtjust i kungar över tidens dårskap ljungar.
- Ö. Östman-Sundstrand, ständigt trägen vet till mannens hjärta vägen.

Tävlingen fortsätter.

»Nej då, här är inte kallt, vi ha eldat varje dag härinne», upplyste gästgivaren. Så uppsöktes snickaren. Och vilken upptäckt! — ritningarna lågo väl undanlagda på en hylla och möblerna voro icke påbörjade ens. Fröken Zickerman blev alldeles förtvivlad. I andanom såg hon ett lysande tillfälle för den nystartade rörelsen förvandlas i skandal. Nu voro goda råd dyra. Men fröken Zickerman fick fatt på en skjuts och for till en snickare några mil längre bort. Han trodde, att hon var tokig, då hon framlade sin begäran att han skulle göra en uppsättning möbler på en så rasande kort tid. Men fröken Zickerman drev igenom sin vilja, en stab av snickare anställdes och på den bestämda leveransdagen hade nationslokalen sin hemslöjds Möbel, som förskaffade föreningen mycken ära och många lovord.

Så gick det till i den första begynnelsen. Genom tusen små besvärligheter och de allra mest personliga insatser och strapatser kämpade sig den nya föreningen fram både ideellt och ekonomiskt. Och det är icke alla initiativ och rörelser förunnat att se sina strävanden bära de frukter som hemslöjdsrörelsen gjort. Överallt har den sett sig vinna terräng, den har sett smaken förbättras och sinnet för det svenska väckas i hemmen både i landsbygdens stugor och städernas stenhus, ja, kanske till och med i sin fiende fabriker. Därför kan Föreningen för svensk hemslöjd med stolthet blicka tillbaka på sin verksamhet, när den nu firar sitt 25-årsjubileum, och av sina framgångar sporrar till nya uppgifter och nytt arbete.

Men när den stora, framgångsrika föreningen skördar sina triumfer, då bör äran icke minst givas åt den första lyckliga och djärva pionjären. Lili Zickerman är en hemslöjdens veteran, även om hon ännu är ung i kropp och själ och står mitt uppe i nya arbetsuppgifter. Hon är värd den främsta honnören så som hon också fick på hemslöjdens högtidsdag — Illis quorum av Sveriges konung var det synliga beviset på tacksamheten och hyllningen för Lili Zickermans storartade initiativ, hennes uppoffrande, oförskräckta arbete, hennes brinnande entusiasm och hennes djupa kunskaper. Men till denna hyllning för henne knytes säkert också en varm förhoppning om att hon ännu skall ha mycken tid kvar för sitt arbete. Och när man ser Lili Zickerman med det ungdomliga leendet och vänliga ansiktet under det vita håret och hör henne tala om sin nu mest aktuella arbetsuppgift — det stora bildverket av svenska textilier — då behöver man icke befara att hon skall vila sig på sina lagrar. För några år sedan grep hon sig an precis som en gång förut med ett splitter nytt initiativ: hon ville åt eftervärlden och för underlättande av studier göra avbildningar av svenska textilier att läggas upp i ett arkiv. Hon började med att fotografera en utställning i Kristianstad och det blev 300 plåtar med hennes lilla kamera den gången. Nu finnas 16,000 bilder ute i Nordiska museet — Lili Zickerman far återigen Sverige runt, om också litet bekvämare än då hon i vinterkylan kuskade efter Smålandsmöblerna. EBE.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

EN TAPPER SVENSKAS ÄREMINNE

SKANSENS NUVARANDE EKONOMI-
chef överste Ringertz gifte sig tidigt. Maud — född i januari 1892 — var första barnet, så kommo tre bröder. Flickan ärvde ej sin mors mörka skönhet, som stammade från en fransk mor och tysk far. Men något av hennes snabba, lättörda känslighet och själfullhet. Från fädernet ärvdes troligen den sega viljekraften och det glada modet.

Då jag för omkring tjugofem år sedan först såg Maud nalkades hon »den otacksamma åldern», när flickebarn ofta äro trulsiga. Vid tolv år fick min bror Mac Key — då godsägare på Oby i Småland — låna henne. Ty han hade en jämnårig dotter, vilken längtade efter en sommar-kamrat. Med denna, hennes några år äldre bror och dennes unge informator blev för Maud sommaren full av glada lekar och muntra spratt. Tvenne gånger häpnade vi äldre över Mauds egenart. Den ena när hon bad min läkekunnige bror på hennes hand utföra en visserligen liten, men smärt-sam operation och ljudlöst uthärdade den. Den andra var när klara tårar sköljde hennes bleknade anlete, emedan jag sade att hon bara skrutit, då hon påstod sig ha lagat en middag. Men när hennes mor senare försäkrade sanningen av Mauds husliga bragd, ekade den triumferande barnarösten under de gamla träden!

Täta förflyttningar förde familjen till Skövde, där Maud började bli bemärkt på balerna, så till Halmstad. Hon blev minste brors ivriga lärarinna och de båda andras läxinpluggare. Men redan vid aderton år greps hon av längtan efter en vidare värld. Hon tog plats vid jaktutställningen i Wien och hennes föräldrar bådo mig — som hade många vänner där — att skaffa henne inackordering hos någon god familj. Baron och Baronin von Wieser anbefallde en av den förres systrar. Maud skötte väl sitt arbete på utställningen, men ägde även god tid för den ungdomsglädje, som fyllde den stora krets, där hon fått sitt hem. På en »veneziansk fest» träffade Maud första gången professor Wiesers ende son. Den stora familjens bröder, systrar och vänner voro många. En av de senare skänkte miljoner till den privatambulans hon 1914 upprättade. Några voro då stora musikaliska löften och flera av dem som ej stupat i kriget, äro nu berömda konstnärer. Det dröjde ej länge innan den unge läkaren Wieser och Maud visste om varandras kärlek. Men — de hade ej lätt att bekänna den för hans föräldrar. Ty baronin v. Wieser, en härlig kvinna av det livsstarka slag, som Goethe älskade, dyrkade sonen, som hon kallat Wolfgang efter Goethe och åt hennes gosse var ingen god nog. Vad var den lilla svenska flickan? Man visste bara att hon var vacker.

Maud, som hemma mest slog an genom sitt väsen, ansågs som en skönhet i Wien, där hennes smärta figur, genomskinliga hy och välvärdade, mörkblonda hår beundrades mycket mer än hemma. Men Wolfgangs far, den berömda professorn i rättslära, mottog genast med godhet sonens svenska flicka, som å sin sida dyrkade honom och vågade visa honom den lekfullhet han längtade efter.

En modig ung svenskas livsgärning tecknas här med stillsamma men likväl djupt gripande ord av författarinnan Ellen Key. För många landsmän har Maud v. Wieser hittills varit så gott som okänd men det äreminne Ellen Key här rest över hennes nobla, uppoffrande personlighet skall låta hennes bild för all framtid stå djupt inristad i svenska hjärtan.

Mauds föräldrar älskade Wolfgang genast för hans godhet och renhet, hans unga hänförelse och djupa kärlek till Maud. I september 1912 besökte de trolovade mitt hem på Strand, då Maud på ett utmärkt sätt hjälpte Wolfgang att ta färgfotografier av Omberg.

Mauds svärfar skrev för några veckor sedan att hon genast intog honom genom sitt älskliga yttre och sin friska livlighet. »Man skulle,» säger han, »kunna kalla hennes väsen kyligt, så fri var hon från all sentimentalitet. Men hennes känslighet var av det djupa slaget. Då hon förlovat sig med Wolfgang sade hon under djup rörelse de enkla orden: »Jag skall bli honom en trogen hustru». Och detta löfte fyllde hon, som ingen kunnat. Hon blev i bästa mening hans kamrat.

Som nyförlovad var hon med oss en vinter i Italien. Snabbt och fint fattade hon denna för henne nya värld. Bara att vandra med henne mellan Fiesole och Florens var ett nöje. Särskilt mins jag när hon på en äng fann violer och fröjdades att redan kunna plocka och sända dem till de kära i Sverige. Det var en glädje att med henne besöka en kyrka eller konstsamling och se huru snabbt hon lärde sig skillnaden mellan de florentinska och venetianska målarskolorna och fröjdades av bådas härligheter.»

*

När kriget bröt ut var Maud i Sverige. Utan en sekunds betänkande ordnade hon genast sin resa till Wien. Den hade varit omöjlig ifall ej en av Wolfgangs kusiner mött henne i Berlin och utgivit henne som sin hustru. En månad senare fick hon bud om ynglingens död i kriget.

Maud fann Wolfgang i en orolig morgon-slumner, men han vaknade vid att hon knäböjde vid hans sida och de skyndade att ordna allt. Nästan hela släkten var ur staden men de beslöto dock att vigas före hans uttryckning och det skedde så fort ske kunde. Så for han och Maud var kvar hos svärföräldrarna.

Baron Wieser säger i nyss anförda brev: »De tunga bördor kriget ålade henne bar hon utmärkt. Hennes förstånd fattade klart varje plikt och hon utförde den med skickliga händer. Hon förstod mycket väl att behandla de skilda slags människor, hon nu hade kring sig. Samvetsgrannt och redligt skötte hon varje uppgift. Vare sig hon utdelade svenska Liebesgaben, bistod i Röda korset, vårdade de sjuka på hospitalet eller på bangårdarna, gav de sårade den första hjälpen eller insamlade och avsånde livsmedel, linne och medicin åt de i fält kämpande.

Skilsmässan från sin i fält stående man bar hon stilla. Vid hans återkomst sommaren 1916 blev hon hans ypperliga hjälp. Hon begrep även mycket invecklad teknik och hennes klara förstånd trängde allt djupare in i Röntgenbehandlingen. Beundringsvärd var hennes tapperhet och fasthet. Det gjorde henne oersättlig för sin man. Hon visade aldrig någon trötthet, även efter de svåraste uppgifter. Men hon var tillika under fristunderna städse frisk, rörlig och avvärdade alla ledsamheter. Deras lycka var fullkomlig sedan de båda ägde varandra i ett litet enkelt hem.»

Maud hade mycket svårt att tro på sig själv och påstod med strålande stolthet att alla måste älska Wolfgang mest! Hon var glad att hos Wolfgangs ena faster lära alla kökets hemligheter, ty hon skötte tidvis all matlagning i det egna hemmet. Och få voro de klädningar hon ej själv sydde. Men när Wolfgang fick mera råd var han glad att kunna ge Maud vackra dräkter och se hennes översvallande glädje vid en gåva. I sällskapslivet kände sig dessa båda barn i själ och hjärta blyga. Men de fingo namn om sig att vara stolta. Och de buro visserligen sina huvuden högt, men ej, som folk trodde, av stolthet över sig själva, utan över varandra. Den i kriget flera gånger sårade Wolfgang var ofta hedrad för sin tapperhet. Slutligen funno de befallande, att hans vetenskapliga kraft var för värdefull att brukas i kriget.

Maud skrev muntra brev om huru alla i denna storvulna släkt bistodo varandra i att bära de tusentals försakelser och svårigheter dem kriget medförde. De hjälpte varandra så länge något fanns att dela och stödde varandra då de måste umbära. »Det finns annat att leva av än mat», skrev Maud till Sverige när hon skildrar en julafton, då hela den stora släkten bara kunnat samla tretton små ljus till granen och »Vaters» högläsning samt Beethovenspel ersatte julklappar.

De ungas första enkla hem, som nämndes i baron Wiesers ovan anförda brev, var två rum och kök. Hålla tjänsteflicka var omöjligt, men Wolfgangs kalfaktor gav handtag och väckte munterhet. Inga kol funnos att elda med. Maud fick stå långa timmar i köerna för att få bröd och kålrötter. Därtill onda ord av grannfruar som under Mauds enkla dräkt anade en kvinna av högre stånd. Efter hushållsbestyrens vandrade hon till hospitalet, för att hjälpa Wolfgang.

Dessa krigsår knäckte henne. Därtill kom spanska sjukan och oron för mannen, som på sin väg till lasarettet måste gå omvägar för att undgå kommunistkulor. Vid varje skilsmässa var hon ej säker att återse Wolfgang levande.

Första julen i den lilla våningen kom dock med en stor glädje. Wolfgang grämde sig över att tusentals soldater på Rainerhospitalet ej kunde botas emedan där ej fanns en nog stor Röntgenapparat, som skulle kostat en hel förmögenhet. På julafton kom konstnärinnan Helena v. Tausig, den miljonärska som ensam uppsatt den stora ambulansen. I takkransen av granris, som fick ersätta den felande julgranen, fäste

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÅST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

LEVNADSTECKNING AV ELLEN KEY

hon en konfektask. Man fortsatte de allvarliga samtalen tills Maud började bjuda på Helenas julgåva. Men i stället för karameller fann hon många, många tusensedlar. De betydde en Röntgenapparat!

*

Ären gled, fyllda av ytterligt arbete, men städse hand i hand. Makarne hade aldrig tvistat, ty deras meningsskillnader vållade ej minsta bitterhet dem emellan. Släkten kallade dem tvillingarna!

Så blev Wolfgang primarius — överläkare — vid Rudolfinerhaus, men behöll även arbetet vid Rainerspital. Han fick sitt eget institut och därmed var hans bana klar. Hans praktik växte oerhört och hans tekniska uppfinningar på Röntgenområdet gjorde honom berömd. Då började makarna längta från den fula Linzerstrasse till det vackra biedermeyerhuset, där de först sett varandra och invid den lilla kyrka där de vigdes. Genom lyckliga omständigheter kunde de 1919 flytta dit. De unga hade småningom samlat en del vackra ting och ville intet nytt äga, som ej var en kär eller skön sak: en vägg fick hellre vara tom än fyllas på måfå.

Maud bistod alltmer mannen, men hon hjälpte ännu vid det svenska arbetet för att rädda barnen och reste ett par gånger med Wienerbarn till Holland.

*

1922 hade krigstidens och dyrtidens mödor och umbäranden brutit Mauds hälsa. Men buren av sin egen livsvilja och makens kärlek mäktade hon i april 1923 efter en längre tids vistelse i föräldrahemmet återvända till Österrike, svag men på bättringsvägen. Wolfgang förde henne till Steyermarks alper, där han inredde ett litet rart bo. Han övervann alla svårigheter och fyllde även uttalade önsknings. Han byggde egenhändigt ombonade balkonger åt södersidan samt inredde och prydde de kala rummen. Var lördag reste han från Wien till Maud över söndagen, då han delgav henne alla enskildheter i sina arbeten. Maud utbildade sig alltjämt för att ta del i sin mans vetenskapliga värv. Men dessemellan voro de endast glada barn. Wolfgang gav Maud en liten vacker häst så spådd att han ej kunde föras fram genom den meterhöga snön. Men Wolfgang bar Maud påsinsvept till stallet. Bonden som ägde gården stod tyst, medan glädjetårar runno utför hans kinder, så älskad var den unga blonda kvinnan, som här kallades »Fru Sol» Frau Sonne. Hästen stod med blågula rosetter vid öronen och Maud fick lägga båda armarna om den lille sprakfårens hals utan att han rörde sig. Det blev en härlig tid i sol och snö, med muntra färder på en stor sparkstötting. Julen firade den närmaste familjen däruppe, då allt ordnades »svenskt». Ej blott tjänarna i bondgården utan även traktens folk fingo svenska julhögar med gotter och frukt. Tre stora klådkorgar voro fyllda med »svenska» julklappar, där julklappsvers muntrade eller rörde.

Under den farliga snösmältningstiden sändes hon till Abazia. Dit reste hon med sin

Maud Ringertz-Wieser.

bästa vän, konstnärinnan Hedvig Schmidl, som varit ej blott hennes trofasta vän, utan även uppoffrande hjälp och med dem var Mauds trogna sjuksyster, Elsa. En regnperiod störde vistelsen, men Maud skrev dock glada brev, ty hon kände sig mycket bättre. Och hon hade i ersättning för Wolfgang hans älskade Vater, som på en halvkväden önskan packat kappsäcken. Han läste högt, de avhandlade tidsfrågor och han gladde sig åt Mauds känsla för musik, Wiens mest älskade konst, som han som kännare fint bedömde. Maud såg i honom ej blott den riderlige vännen, utan förstod nu fullt huru han hjälpt henne, då hon kom som en ännu outvecklad flicka, rädd för sin svärmors kvinnliga kritik ehuru även hon nu redan sedan länge gav Maud verklig värme, då hon sett hur oumbärlig hans hustru var för den älskade sonen.

Mauds mor skriver: »Livet låg nu framför henne i strålgansen av Wolfgangs kärlek, hans berömmelse, hans stora livsgärning. Under sjukdomen låg Maud på sin soffa, med digra vetenskapliga verk omkring sig och under hennes sista veckor voro deras samtal fyllda av Wolfgangs forskningar angående nya metoder vid behandling av idioter och outvecklade barn. Men då Wolfgang i augusti vid Münchenkongressen vann en storartad framgång, kunde han ej längre glädas samman med Maud.

Visserligen hade Maud på vårsidan 1924 fått återkomma till hemmet i Wien så friskt att han knappast vågade lita på denna sin lycka. Men hon behövde lantligare luft och i Baden vid Wien fanns ett litet vitt slott, där en gammal grevinna öppnade sin ena praktvåning för Maud, som i sin enkla vita dräkt vandrade kring i parken med dess lummiga träd och friskgröna gräsplaner. Hon lyste i sin återvunna tro på livet. Hennes fågring var nu strålande. Hon bar ånyo sitt huvud högt, hår, ögon hade återfått hälsans glans och innan hon for ut till landet hade hon orkat peppra in

malsaker, fylla lådor och skåp med blankt linne och kompottglasen med bär och frukter. Så levde hon lugn i ljuvligt solsken och när Wolfgang kom talades oavlåtligt om hans nya arbete.

Krigsårens ångest och försakelser hade gjort sin stränga fostraregärning. I ödmjuk lycka skulle hon nu få leva och leva frisk.

Midsommardagen var åsktung, med sydvind, Mauds plåga. Hon vaknade med huvudvärk och ont i skuldran, kanske en liten förkylning? Syster Elsa bad henne ligga och telefonerade i hemlighet till Wolfgang. Han tog bil och kom strax, men ingen av dem var orolig, ty Maud led ofta av åskväder. Hon blev snart kry under mannens kärleksfulla händer: älskarens, läkarens och — vid behov — den skickligaste kammarjungfrus! Wolfgang satt hela eftermiddagen på sängkanten, de hade alltid så mycket att säga varandra och särskilt nu. Ett ögonblick kom andnöd, men även den gick över och de samtalade åter, medan han höll hennes händer. Plötsligt kände han dem bli viljelösa. Hon drog ett djupt andedrag, log stilla och var död, utan en aning om att det var döden. Troligen hade en blodpropp blivit lösryckt, emedan hon nu åter rört sig fritt, efter det tidigare, långa liggandet.

På Skansen firades midsommarfesten med all dess munterhet. Hos överste Ringertz, i det minnesrika »gula huset», var idel glädje åt goda brev från Maud och över en sons hemkomst.

Men på natten bragte ett telegram budet om Mauds död. — — —

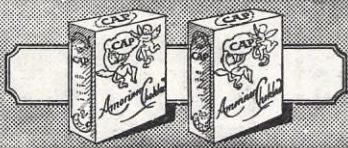
Mauds mor skrev: »Intet öde kan ha varit skönare och fullare än Mauds. Hennes lycka var sådan att den ej försvagade eller förkrympte, utan underbart utvecklade båda makarna, så att de blevo större och ömmare mot mänskligheten, med en allt klarare och djupare blick på livet.»

*

Var gång midsommaren nu kommer med sin festliga glädje torde de som älska Maud viska de gamla diktardorden, om henne som var en ros och som levat just så länge som rosor leva: under en morgontimmars tidsmått.

Men vid Mauds åsyn rann en aldrig i hågen några ord om rosor och rankor. Två män — den ene min bror i Småland, den andre hennes svärfar i Wien — sade om henne alldeles samma ord: »Maud var tapper». Denna egenskap var grunden till att hon blev en enhet av ett äldre och ett nytt kvinnosläkte. Så blev hon innehållsrik. Hon och hennes man uppenbarade den nya ungdomen, den nya kärleken och det nya äktenskapet. Deras lycka var den hela och fria som kommer att lysa omkring framtidens människor.

Ellen Key.

Amorinet
i 1 kr. askar
(Palmerachoklad med orangesmak)
DELIKAT NYHET

SKRATTET. VERA V. KRÆMERS FLICKMINNE

HAR NI MÄRKT ATT DET med tiden blir allt mera sällan ni skrattar ordentligt? Så där att ni blir genomskakad och det värker i sidorna? Detta skratt är vad jag minns från tonåren, vid sidan av tonårens melankoli. Den ljuva, sorgsna melankoli, som nog var trist, men också fylld av sötma och som ändå, hur pass ideellt betonad den var, dock kom en att allra innerst spela en roll, en sak som gav ett litet privat existensberättigande åt ens tillvaro.

Men skrattet är vad jag livligast minns från flicktiden, det där obegripliga, exploderande fnissandet, som väcker de vuxnas avsmak. Det ser ouppfostrat ut, men jag ler igenkännande, när jag hör det efter mig och jag tar det aldrig åt mig. Ty det skrattet har sina egna lagar och hjärtlost är det inte, fast det kan ligga sanning i det.

Som vuxen har jag för ett par år sedan skrattat så. Det var på Äventyret, åt Anders de Wahl. Jag skrattade så att jag kröp ihop på parkettstolen, jag måste sätta hela näsduken för munnen och ändå med tårade ögon söka kika över den upp på de Wahl för att inte gå miste om ett uns av detta förunderligt roliga. När han fick en tuta på fingret trodde jag nästan att jag skulle kvävas. Bredvid mig satt en äldre herre — äldre än jag. Han fann mig vidrig, han uttryckte med ett kallt stirrande sin avsky för mitt osmakliga beteende.

Ack, det var ljuvligt! Jag längtar att få det så igen. Men det dröjer som sagt längre och längre mellan gångerna.

Jag minns från skolan ett sådant »fnissande» under en lektion. Det antog en grad, som närmade sig hysteri och lärarinnan förstod detta. Jag har alltid sedan tänkt med beundran på hennes klokhet och vänlighet, ty från hennes synpunkt måtte vi ha varit mycket tröttsamma, min bänkkamrat och jag, som mörkröda av återhållet och frambrutande skratt voro ur stånd att

Man skulle tro, att porträtten äro från samma tid, men det är Vera von Krämer vid 16 år och nu.

När författarinnan Vera von Krämer letar bland sina flickminnen tänker hon med något av vemod på tonårens förmåga att skratta och fnittra. Så skriver hon ner några riktigt förlösande rader om flickskrattets psykologi — här äro de och inte minst Iduns unga läsarinor komma att sentera dem.

alls följa med någonting. Min kamrat var f. ö. Sonja Kowalewski, en dotter till den berömde professorn Sonja Kowalewski vid Stockholms Högskola. Hon är nu läkare. Hennes läggning som ryska kom henne att lätt pendla mellan ett ofattbart skrattande och den djupaste livsleda, spartanskt spåkande och individuell hets.

Samma Sonja besökte mig en gång, då jag »var frånvarande» och låg sjuk. Sjukanledningen var betecknande. En en smula mondän läkare, make till en uppbyren skådespelerska i de kretsar, där jag redan som femtonårig fick blicka in, hade givit mig ett råd vis à vis en finne jag hade i mun-gipan. Det ansågs att då man »såg bra ut» som det hette, man skulle vårda denna gåva på olika sätt, genom att krusa lugg, och laga att flätans topp var mycket

yvig m. m. Jag borde sålunda inte låta min finne mogna i fred, utan räddes av läkaren att sticka hål på den med en synål, bränd i en ljuslåga.

Resultatet blev en respektabel blodförgiftning med besök av en annan, mindre skönhetsälskande läkare, som fick skära i eländet. Där låg jag nu och Sonja Kowalewski kom på ett besök, som eventuellt hade något av kontroll i sitt motiv.

Sonja berättade nu hur den mycket fina och goda och frisinnade Ernst Beckman hållit ett föredrag i sin skola över ämnet en resa över Atlanten. Hon imiterade honom lätt, när hon återgav hans beskrivning över

en Atlantångares storlek och det var något i detta, något alltför gott och något i manéret att tala till oss som »små flickor», som kom oss båda att explodera på det vanliga viset i mitt sjukrum. Kära ni, vad vi skrattade åt denna Atlantångare! Och vad det sprängde i min hårt svullna kind med sin stora varhård! Jag mindes den scenen igen, när jag läste dödsrunorna över Ernst Beckman — han skulle ha förstått oss och smålett.

I Stockholm fanns då en kapten vid flottan, som var känd som en stor flirt. Han finns än, men han sprakar väl litet mindre nu. På en premiär satt jag med en jämnårig »bästa vän» på parkett och jag antar att vi båda flickor sågo både pikanta och trevliga ut, ty kaptenen ägnade oss plötsligt med en blick i ögat sin uppmärksamhet. Och tvärt — vi doko ner i bänkraden av ett skratt, som kom tårar att pressas ur våra ögon. Vi sågo nämligen det komiska i denna den vuxna mannens kast med huvudet som nummerhästens vid regementsmusiken, vi sågo det sunt och oförvillat. I vårt opasande fnitter låg en kritik, som var värd mycket, en ren och klar instinkt av den art som skyddar.

Jag saknar från tonåren mycket den förmågan att bära mig så opassande åt.

CONCHA ESPINA HYLLAS AV SPANIENS DROTTNING

DEN I SITT HEMLAND synnerligen uppburna spanska författarinnan Concha Espina, även känd för Iduns läsare, har nyligen varit föremål för en ganska ovanlig hyllning som bringats henne av hennes födelsestad, Santander vid Biskayabukten. Här, utmed havet, har till hennes ära anlagts en park som fått namn efter henne och som skall prydas med den ännu helt ungdomliga författarinnans staty, utförd av en av landets förnämsta skulptörer, Victorio Macho.

Under de nyss avhållna invigningshögtidligheterna lade Spaniens drottning, Victoria, den första stenen till det blivande monumentet, och Concha Espina utnämndes högtidligen till »stadens älsklingsdotter» samt

Från invigningen av Concha Espinas park.

fick av majestätet mottaga »La banda de la orden de damas nobles de Maria Luisa», en orden som vid sidan av »Gyllene skinnet» är Spaniens förnämsta och som nu för första gången utdelades för litterära förtjänster.

Vi meddela härmed en bild från invigningen: Concha Espina synes samtala med drottningen, som sitter. Till vänster skymtar stiftets präktigt utstyrda biskop, som givetvis var med och välsignade det hela.

Vi kunna tillägga att Concha Espinas första bok på svenska inom kort utkommer; det blir emellertid icke Dulce Nombre, som förut uppgivits, utan De dödas metall, en roman som låtit mycket tala om sig.

För hösten 1924 framhålla vi
Crêpe-Français

hellylle i ett femtiotal vackra moderna färger. Beakta särskilt denna nya, utmärkt goda kvalitet, som vi för att i ett slag göra populär åsatt ett pris utan konkurrens.
Kr. 4.75 pr met. dubb. br.

BRUNKEBERGS
Manufakturmagasin
Brunkebergst. 24, Sthlm.
Prover till påseende franco.

Dålig matlust

övervinnes snabbast med

IDOZAN
ERKÄNT BÄSTA JÄRNMEDICIN

D E R A S F R U A R

FRIHERRINNAN CLARA BORNEMISZA, FÖDD GREVINNA BETHLEN, UNGERSKE MINISTERNS MAKAS.

PÅ HÖSTEN 1922, MITT UNDER FÖRBEREDELSENA till Rädde Barnens stora vecka uppenbarade sig helt oväntat en liten vänlig dam på föreningens sekretariat och frågade nästan blygt om hon ej på något vis kunde få hjälpa till: »Svenska kvinnor ha gjort så mycket för att lindra nöden i världen och icke minst i mitt eget fosterland, och jag längtar att få vara med om arbetet!»

Detta var mitt första sammanträffande med frih. Bornemisza. Snart kom jag underfund med att just hon bättre än de flesta hade förmågan att sätta sig in i lidande människors tanke- och känslvärld. »Jag kan egentligen aldrig helt befria mig från trycket av de tunga minnen som världskriget och de närmast därpå följande nödåren ristat i min själ. De förfölja mig överallt, blott då jag befinner mig ute i naturen kan jag för en stund glömma hur hänsynslösa och hårda människorna emellanåt kunna vara mot varandra.» När friherrinnan så berättar om livet i Bukarest vid världskrigets utbrott då maken beklädde posten av Österrikisk-Ungerska monarkiens generalkonsul och där sonen János dagen före krigsförklaringen föddes, förstår man så väl hur djupt världshändelsernas utveckling även gripit in i ministerparets rent privata liv. Då Rumänien slöt sig till ententen, internerades baronen och fick sedermera anträda hemresan över Ryssland, Harparanda, Berlin och Wien. Föga anade han då att han några år senare skulle återvända till Sverige som envoyé. Friherrinnan vilken alltsedan sitt giftermål 1912 varit bosatt i Bukarest, arbetade där in i det längsta för den koloni av omkring 60,000 landsmän, som kriget överraskade i fiendeland.

»När det till slut ej längre stod i min makt att aktivt hjälpande gripa in, kunde jag blott ge mina landsmän min innersta sympati och mången gång mina tårar. Det var rörande att se deras tacksamhet för de allra minsta sympatibevis, för de lärdomar jag samlat i Budapest under mitt arbete i den s. k. Elisabethenverein och Sociale Mission fick jag här riklig användning.

»Jag levde även i en ständig ångest för våra barn och när förhållandena ytterligare tillspetsades reste vi hals över huvud till Ungern, våra tillhörigheter fingo till stor del lämnas kvar i legationshotellet och först för något år sedan ha vi åter kommit i besittning av dem.»

Ministerparets egentliga hemvist, Siebenbürgen, visade sig emellertid snart allt annat än gästvänligt, det blev att dra sig tillbaka till det centrala Ungern och 1918, då sammanbrottet kom, finna vi familjen i Arad i den ungerska landsbygden. Här vistades de även medan bolsjevikterror härfjädade i landet tills baron Bornemisza, vilken den gången beklädde utrikesministerposten i den s. k. Szegeter-regeringen — vars högsta mål var landets befrielse från bolsjevikväldet — fick i uppdrag att bege sig till Schweiz. På franskt pass flydde familjen till Bern, där baron Bornemisza

Friherrinnan Clara Bornemisza.

Åter lämnar ett populärt utländskt ministerpar Stockholm. Det är denna gång ungerska ministern, baron Bornemisza, och hans älskvärda fru, som med stor saknad säga farväl till sitt vackra svenska hem och sina svenska vänner, bland vilka de gjort sig varmt avhållna. Iduns läsare få här göra bekantskap med friherrinnan Bornemisza i hennes hem.

Tivadar, János, Gyula och Eva Bornemisza.

sedermera förestod den ungerska legationen ända tills han i maj 1921 ackrediterades som sitt lands förste minister i Stockholm. I Schweiz föddes 1920 ministerparets lilla dotter Eva, vilken tillsammans med de tre äldre bröderna, Tivadar, János och Gyula bildar en glad och genuint ungersk syskonkrets. All den tid hennes officiella plikter ej taga henne i anspråk, ägnar friherrinnan sina barn och man behöver ej ha talat många ord med henne förrän man märker vilken utomordentlig mor och husmor man har framför sig. För närvarande är det lite tomt i ministerhotellet vid Narvavägen,

Iduns kvinnoklubbs

andra afton hålles för sektion I onsdagen den 22 oktober och för sektion II onsdagen den 29 oktober kl. 7,30 e. m. i Fenix lokal.

ty de bägge äldsta gossarna ha skickats till ett internat i hemlandet. »Jag nästan går och hoppas att deras hemlängtan måtte bli så stark att vi bli tvungna att hämta hem dem igen», säger friherrinnan och skalken lyser i hennes mörka ögon.

Friherrinnan, som är anspråkslösheten själv, härstammar från en gammal grevlig ätt, vars medlemmar oftast innehaft en taburet, och även Ungerns nuvarande statsminister, greve Stefan Bethlen är en hennes nära anförvant.

»Den tid vi bott här i Stockholm har varit underbar för oss på mer än ett sätt», fortsätter friherrinnan. »Att efter flera års kringvandrande i olika länder åter få inrätta ett hem, åter se hela familjen omgiven av föremål med minnen från min egen barndom, innebär en ständig glädjekälla som blott den, vilken själv varit med om att leva som flykting torde fullt kunna sätta sig in.»

När vi se oss omkring i ministerhemmet förstå vi dess värdinnas glädje att ha återfått sina dyrbara och minnesrika tillhörigheter. I salongen fästes vår uppmärksamhet vid ett runt bord vars stora inlagda skiva uppbäres av tre förgyllda figurer och friherrinnan upplyser att detta bord förut burit ytterligare en mindre bordsplatta vilken vilade på tre gyllne fåglar, vilka emellertid tycktes ha fallit någon konstlärare så i smaken att han under transporten helt enkelt lät dem försvinna. Det som besökaren dock omedelbart fäster sig vid, då han beträder ministerhemmet är den samling av ståtliga jakttroféer vilka smycka väggarna i hallen och rökrummet. Minnen från hjortjakter i Danmark hänga här bredvid gemshorn från Siebenbürgen och Macedonien och en vägg domineras av ett ståtligt älghuvud från den jakt, då ministern hade förmånen att tillhöra kung Gustavs exklusiva jaktsällskap.

Ministerparets våning gömmer emellertid även ett par verkliga dyrgripar av högt konstnärligt värde, ett romerskt Agrippinahuvud, utförligt beskrivet i facklitteraturen och hitintills förgäves åtrått av museet i Berlin, samt en förstklassig grekisk torso. Bägge konstverken hittades av ministern under ett uppehåll i Durazzo, Agrippinahuvudet på botten av en gammal brunn.

Inom kort skola emellertid de gästvänliga rummen i det ungerska ministerhemmet stå öde och tomma, dessa rum där särskilt om söndagseftermiddagarna både svenska och utländska vänner brukade samlas under synnerligen livligt och spirituellt samspråk i hägn av den varma och från hjärtat kommande älskvardhet och gästvänskap, som alltid utmärker ett ungerskt hem varhelst på jordklotet det påträffas. Det glansfulla diplomatlivet avigsida, det eviga vandrandet, börjar ånyo för det i vida kretsar i vår stad så populära ministerparet. Friherrinnan Bornemisza gör ingen hemlighet av att det är med uppriktigt saknad som hon bjuder Mälardrottningen sitt farväl.

QU'EL.

Tomtens Bakpulver

s.k. jästmjöl

KVINNORNA I ANATOLE FRANCE'S DIKTNING

DEN ÄLSKANDE KVINNAN OCH DEN ÖMMA MODERN TECKNAS AV DEN FRANSEKE MÄSTAREN.

DAMBEGREPPET UPPSTOD UNDER medeltiden vid det fransk-burgundiska hovet. Provençalska trubadurer satte damen på piedestal och prisade med hänförelse hennes skönhet och dygder. Från François Villon till Géraldy har i fransk litteratur genialitet och skarpsinne slösats på mysteriet »la femme».

Anatole France, den författare, som bäst förstått, älskat och hånat sitt folk, har också i sina redan nu klassiska verk med aldrig svikande psykologisk skarpsinnsblick tecknat en rad växlande kvinnoprofiler.

I de fyra volymerna om Monsieur Bergeret eller rättare Dreyfusaffären möta vi mellan de filosofiska diskussionerna flera kvinnogestalter, ibland endast helt lätt skizzerade men alltid säkert individualiserade.

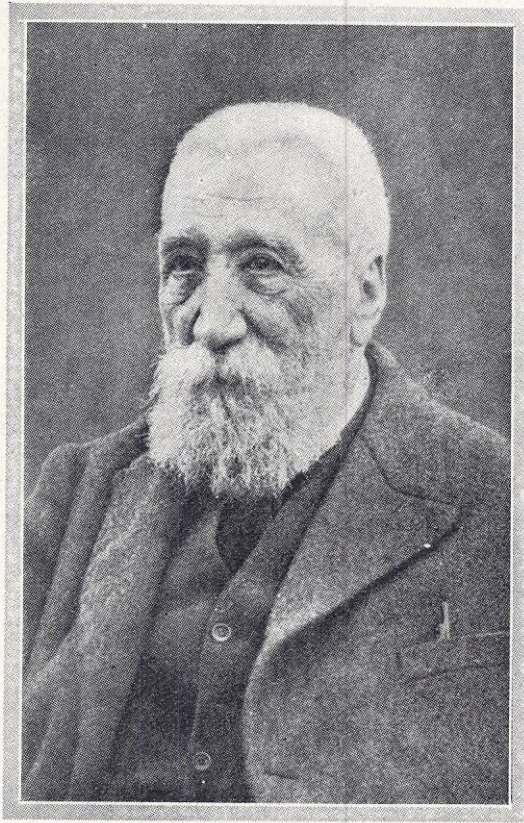
Frånsett madame Bergeret själv, en inkränkt och egoistisk småstadstyp, vars förakt för den lärde docenten ökas, när hon ser hur lätt det är att bedraga honom, har man den ypperliga madame de Gromance med sitt ljusa lätta hår, sin klara hudfärg och sina mjölkvita axlar, som mera för att vara angenäm än egentligen för att övertyga kan säga till sin beundrare: »Jag har aldrig tillhört någon annan än dig.» Rädd att i ett ögonblicks förvirring sammanblanda ett par förnamn, säger hon bara »tu» till sina manliga vänner, aldrig namn, ty hon är så finkänslig. Det är hon, som får och även lyckas med uppdraget att via undervisningsministern få Abbé Guitrel utnämnd till biskop. Tillsammans med madame Worms-Clavelin, den milda och medgörliga judinnan, som understöder katolska kyrkan för att komma in i societetslivet, och madame Bonmont, en yppig Erigone, som med växlande framgång slösar sin kärlek på en något bråkig rojalist, diskuterar madame de Gromance det stora livsproblemet — nästa säsong's toaletter. Och med förtjusande kvinnlighet gläder hon sig på förhand åt hur klumpigt och missklädsamt det sista modet skall ta sig ut på de båda andra damerna, medan hennes egen smärta och retande gestalt är som skapad att bära upp det. Och M. Bergerets syster — Zoé — välvis och fylld av ansvar och släktkänsla, sympatisk genom sin självskhet, och Abbé Guitrels för husbondens räkning ärelystna gamla hushållerska — hur äro de inte alla typer, tagna på kornet och så levande, att man tycker sig ha mött dem inte en utan flera gånger?

Men den kvinnogestalt mästaren skildrat con amore är Thérèse, den sköna och modiga hjältinnan i »Le lis rouge». Som barn skrämmer hon och lockas på samma gång av livet, hon ser upp till fadern, den mondäne och duktige vivören, vars stolthet hon är. Han arrangerar åt henne ett lämpligt parti med en man, som är henne likgiltig. Sitt första äventyr upplever hon med den unge ädlingen Le Menil, men även om hon lär känna sig själv genom honom, är han för obetydlig att förbli hennes allt. Den stora lidelsen erfar hon endast inför skulptören Dechartre. Med själ och sinnen uppleva de en kort men intensiv kärlekslycka. De tänka, förstå, känna tillsammans. Han inviger henne i tankens förfinade njutning och utsökta vemod,

Anatole France är död. Frankrike har förlorat en av sina största andar i närvarande tid och man drar sig med saknad åter till minnes vad Anatole France betytt för den franska och hela Europas kultur. Här leder oss en författarinna in i hans diktning om kvinnan och visar oss några kvinnoprofiler ur hans rika författarskap.

beundrar hennes andliga stolthet och oförskräckthet. Men han låter henne också njuta »förödmjukelsen att vara ett vackert byte». Hennes skönhet, hennes »kroppsjäl» får genom hans beundran ett nytt och sällsamt värde för henne själv, och hon njuter också av hans förtjusning över hennes besjälade och liksom levande dräkter, alltid mjuka, förändligade och fria.

Thérèse är det tjugonde seklets parisiska. Kärleken har blivit hennes livslust, med den står och faller hon. När bryningen kommer, oundgänglig, liksom förutbestämd, är allt slut. Livet har intet mer att bjuda henne. Besläktad med henne är både Thaïs, Alexandrias tjusande och lärda skönhet, och Elodie i »Les Dieux ont soif», revolutionsårens parisiska. För ädelmodig att taga sig till vara, för intelligent att kasta sig i fördärvet, klok i sin dårskap glömmes denna Elodie aldrig den yttre konvenansen. Förälskad i målaren Evariste Gamelin, en blyg och ensidig idealist, går hon själv halva vägen utan att han märker det och räddar sålunda taktfullt åt honom skenet av en djärv attack och äran av en erövring. När så isen är bruten, tar hon ivrigt fasta på svaghetens privilegier, underkastar sig hans myndighet och brinner av begär att beundra ho-

Anatole France.

nom. När Evariste blir medlem av en revolutionsdomstol, och varje dag har att underskriva dödsdomar, flyr han till Elodie för att glömma det ohyggliga i sitt verk. Men ju fruktansvärdare och grymmare han tycks henne, ju mer hon ser honom i sin fantasi bestänkt med offrens blod, dess mer hungrar och förstar hon efter honom. Med denna heta latinska sensualism förenar hon emellertid ett klart huvud och ett gott hjärta. Hon är sin älskade trogen även när hans svåra stund kommer, och när hans huvud fallit för giljotinen, är det Elodie, som modig och vital tar hand om hans mor och syster. Kärleken gör henne stark — liksom Thérèse och Thaïs. Barn av olika kulturmiljö äro de alla blodfulla, livsvarma kvinnor, som ge allt och taga allt. Med hela sitt väsen, med själ och sinnen gå de upp i sin lidelse. Kärleken ger dem mod, de våga allt, offra allt. Som Dona Maria i »Les puits de Sainte Claire» kunna de säga till den de älska: »Ni borde aldrig ha älskat mig, om Ni framför min kärlek föredrog något i världen, vore det än min heder eller mitt liv.»

Av helt annan läggning är Jeanne Alexander, den unga flickan, som blir den vise och åldrande Sylvestre Bonnards solstråle och protegé. Hon är glad och älsklig, sätter blommor på alla bord i böckernas stad, hjälper den trumpna gamla hushållerskan med alla bestyr och vinner hennes hjärta. När den gamle berättar något, lyssnar hon så fulländat, att vad han har att säga tyckes nytt för honom själv genom hennes intresse. Full av charm och behag — utan att egentligen vara vacker — skälmsk och rörande godhjärtad synes hon oss oemotståndlig, denna flicka, sedd och skildrad med den fina förstående ömhet en gammal man stundom kan hysa för en ungdom.

Men aldrig bli tonfallen så vecka, så skälvande innerliga, som när Anatole France talar om mödrarna. Blid och stilla är lille Pierres mor i »Le livre de mon Ami», lycklig och stolt över sin son. Själv naturligt ädel lär hon honom att förlåta den lille fattige Alponse hans elakheter. Det är inte hans fel utan hans olycka att han är illa uppfostrad, säger hon till Pierre, och gossen lär sig förstå de fattigas oskuld. Den sjuårige Pierres drömmar om ryktbarhet fylla henne med förfäran, ty hon är rädd för alla fåfänga människor. Men hon förstår att vädja till hans bästa känslor, hans vördnad för ädelmod. »Det är en sak, som barnen förstå bättre än apornas list och det är stora mäns sköna handlingar», säger hon, »hjultebragden är klar till och med för en liten gosse.»

I vördnad böjer den ironiska mästaren i fransk och attisk livsvisdom sitt huvud inför moderns höghet. Med finaste förståelse ser han på den mogna, ännu unga kvinnan, som självberusad gripes av stormande livsbegär, och den unga flickans betagande oskuldsfullhet tjusar och rör honom. Ingenstädes har man gjort av ordet kvinna en hederstitel så som i Frankrike. Det är också la femme, kvinnan, som levande och jordisk utan helgongloria och poetisk Fylgiahöghet möter oss hos Anatole France. EBBA MONTÉN.

Narig hud

blir ren som sammet medelst

Vema
hudcremetvål

AUX GALERIES LAFAYETTE

Billigaste priser och bästa kvalitet i hela Paris.

MODENYHETER FÖR SÄSONGEN. -- BEGÄR VARA KATALOGER.

Riks 115 66
Norr 160 55

AGENTUREN

Birger Jarlsq. 29
STOCKHOLM

EFTER RIDÅFALLET

VASATEATERN HAR ÄNTLIGEN fått en rolig pjäs och en framgång efter sina många misslyckanden. Det är Avery Hopwood, som denna gång står för anrättningen, samme författare som för ej så länge sedan i »Gröna hissen» fick en stor del av det skrattande Stockholm på sin sida. »Vår lilla fru» är en lätt amerikansk fars, väl tillrättalagd för anglosaxisk publik med skenbart vågade men i själva verket högst oskyldiga situationer, med en ganska fyndig dialog samt med ett humör, som ovillkorligen smittar. Det hela rör sig kring en söt liten fru, som visserligen älskar sin man men som dessutom måste ha en beundrare på vart finger för att känna verklig tillfredsställelse med livet. Hon opererar således på en bred fast något osäker bas, trasslar ihop affärerna både för sig själv och andra men reder till slut upp härvan med tillhjälp av sitt goda hjärta och oförbränneliga lynne. Just när försoningen med den äkta mannen äntligen åvägabragts, kastar hon sig utan betänkande i en ny flört med själva advo-

katén, som kommit för att ordna skillsmässan. Avslutningen är fyndig, ty den låter fantasin spela vidare med denna Dodo, som aldrig kan få nog av förälskade blickar och förstulna handtryckningar men samtidigt är den trogna makan, precis som amerikanerna vilja ha henne. Typen är i nära släktskap med Komediteaterns genomroliga Dulcie, fast mer fjärlsaktig och mindre medvetet naiv. Båda äro fullt trovärdiga och det beror mest på ens egen smak åt vilken man ger företrädet.

I Dodo har Ester Sahlin fått en roll, som till punkt och pricka passar hennes temperament. Det talträngda men ändå hjärtliga, det fladdrande men ändå goda kom hos skådespelerskan sällsynt väl till sin rätt, varför en dryg andel av kvällens framgång får läggas på hennes konto. Där hade kommit något mer behärskat i all uppsluppenhet, något finare och djupare i tonen, som var välgörande och nytt. Bland alla hennes många sprudlande farsfigurer intar Dodo en framskjuten plats.

Som den godmodige ungarlen Brown,

kring vilken en stor del av intrigen spinns, hade Erik Berglund i en populär Stockholmsmålares mask en tacksam uppgift. Med små medel och omedelbar humor gavs här en förträfflig typ av en amerikansk goddagspilt, en smula bortkommen i kärlekens irrgångar och därför utsatt för två äkta mäns rasande förföljelse: herrarna Westins och Axelssons. Lia Norée var en svartsjuk fru och Magda Holm en intagande ung flicka, som dock tycktes något besvärad av den högt uppdrivna farstakten. Ragnar Widestedt slutligen var en gladlynt och musikalisk uppassare.

»Vår lilla fru» Sahlin har all anledning att känna sig nöjd både med blommor och bifall. Hennes direktör bör vara tacksam att hon i elvte timmen kommit som räddande ängel till Vasans hårt prövade scen.

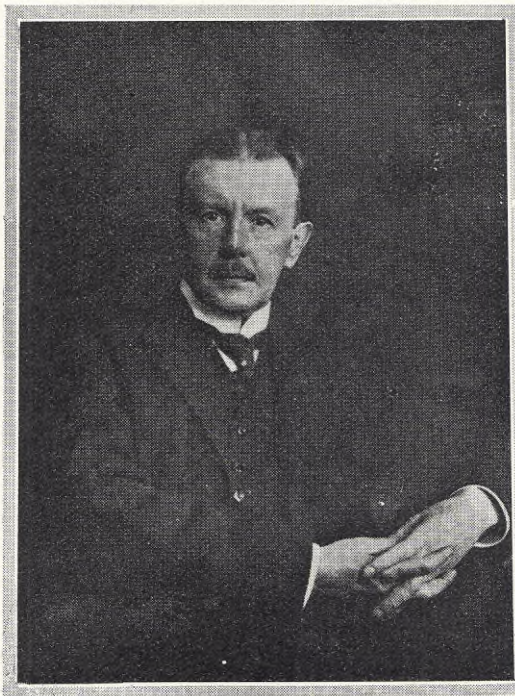
Clewe!

HUR HAR DET GÅTT MED UNGDOMSIDEALEN?

DET ÄR SVÄRARE ÄN MAN I ALLmänhet föreställer sig att rekonstruera sin ungdoms tanke- och känsloliv. Vad man drömde om och hoppades på i 20-åren, hur man såg på världen och sig själv, vilka ideal man omfattade — allt dylikt tror man sig visserligen minnas rätt bra, men i själva verket minns man ofta alldeles fel. Man tillägger sig lätt åsikter, tankar, föreställningar, som man inte hade. Man kan inte se på det gångna med det gångnas ögon.

För min del vågar jag inte påstå, att jag — från den tiden jag över huvud började tänka på min framtid — hade några förhoppningar i annan riktning än ungdomens vanliga och obestämda: framgång i livet, njutning, lycka. Jag kan inte erinra mig, att jag hade satt mig något tydligt mål. Det var inte något särskilt jag ville »bli» för att bli lycklig. Minst av allt drömde jag om att bli författare och det fast jag redan under skoltiden roade mig med versskrivning. Jag tror mig bara minnas, att jag ville bli lycklig på min fason och inte på någon annans. Och naturligtvis fick jag så småningom mitt människoideal, ett ideal som ännu så länge mest hämtas ur böckerna.

Några överspända förväntningar hade jag inte. Jag levde mycket i fantasien, men höll den och verkligheten ganska bra isär. Om jag alltså inte hoppades allt för mycket av min egen fantasi, så nekade jag mig i stället ingenting när det gällde mänsklighetens. Jag undrar om det hos åttioårsstudenterna funnits en mera hänförd kolartro på framåtskridandet eller, rättare, framåt-

Bo Bergman.

Som bekant är ungdomen den tid då idealen grönska och då hoppets blåa himmel välver sig över en värld av oprövade möjligheter. Men vad är det man drömmer om, vad väntar man av livet och hur infrias de lysande förhoppningarna? Det är detta Idun önskar utfråga samtida framstående personligheter om. För dagen lämnas ordet åt författaren Bo Bergman, som här ger den mognade mannens av stilla resignation genomsvrade självdeklaration.

stormandet än hos undertecknad. Paradiset var hart när! Det gällde bara att låta »folket» komma till makten. Vad »folket» var det fick man veta på Verdandiskussionerna i Uppsala. Ärligen talat såg jag aldrig stort till det. Tiden fordrade också att man — om man var skald — skulle skriva Heineohövligheter mot Vår Herre. Men jag tror inte att han läste våra vers. Han höll sig i varje fall borta, alldeles som folket.

I vad mån mina ideal förverkligats? Ja, det är värre att svara på. Mänskligheten har kanske inte stigit i höjden, så som jag hoppades när jag satt och drömde på mitt studentrum vid Järnbrogatan. Jag får erkänna att jag nu tror på karusellen mera än på himlastegen, när det blir fråga om världens gång. Och vad min ungdoms privata framtidsideal beträffar, så har det väl gått mig som de flesta andra människor. Jag har blivit både lyckligare och olyckligare än jag tänkt mig — och oftast på ett helt annat sätt än jag tänkt. Många småideal ha gått åt skogen. Mitt människoideal i stort sett har stått sig bra, och med djup tacksamhet vill jag stå upp och vittna att jag mött inte så få människor som åtminstone förkroppsligat åtskilliga sidor av detta ideal. Det är dessa människor som göra livet värt att leva. De stanna kvar hos oss ännu när de gått. De äro idealens budbärare.

Soderström

Äkta Spets- & Sidendépôt
STUREGATAN 6"

Tel. 77436. Filial: Birgerjarlg. 18. Norr 19700.

Nyheter

i grova Filetspetsar, Motiv, Filetnät till gardiner Stores och Sängtäcken.

Jumpersilke. Italienska schalar m. frans i olika färger à 42, 58 och 75 kr.

IDUNS KVINNOKLUBB HAR BÖRJAT

FEST OCH GLANS ÖVER FÖRSTA SAMMANKOMSTEN. — NÄSTA GÅNG FÖREDRAG AV JULIA SVEDELIUS.

En elegant kapp i konstsiden och sälbsam från N. K. visad på Iduns kvinnoklubb.

Från första höstsamkvämet i Iduns kvinnoklubb, sektion I. (I talarstolen grevinnan Douglas, t. h. fru Stjernstedt och i fonden mannekängerna.)

Stor förtjusning väckte en praktisk och trevlig skotsk dräkt som N. K. visade på Iduns kvinnoklubb.

DET LAG FEST OCH FART ÖVER första samkvämet i Iduns kvinnoklubb den 8 och 15 oktober. Först och främst är det alltid särskild fest, då vänner och bekanta träffas igen efter en skilsmässa. Så även i Iduns kvinnoklubb — vart man vände blickarna, såg man glada och ivriga ansikten och surret av röster röjde tydligt, att man inte hade någon brist på samtalsämnen och bekantskaper. Något av fest låg också i själva aftonens program, för så vitt man icke kan neka till att vackra kläder, ungdom och skönhet ge glans och glädje åt en miljö. Lokalen var i år en annan än förra året. Man hade nu »stigit i graderna», som ordf. fru Stjernstedt roligt och förlösande sade, och flyttat fem trappor upp i Fenix, där en rymlig och trivsamtal inretts för klubben.

Fru Stjernstedt hälsade gästerna välkomna och fungerade för övrigt som den

förtjusande värdinna hon alltid varit för Iduns kvinnoklubb. Kvällens föredragshållare var grevinnan Astri Douglas. Mjukt, kvinnligt och icke utan den gnista av förstående humor, som är så välgörande i alla modekapitel, beskrev hon säsongens modenheter och gav goda råd i den svåra frågan om hur man skall klä sig för att vara både modernt och förståndigt klädd. Att kontakten mellan talarstol och åhörarsal genast blev intim behöver knappast sägas. Men detta berodde icke endast på att kläder är ett damernas älsklingsämne utan minst lika mycket på en intagande och kunig föredragsgiverska.

Så kommo mannekängerna. N. K. hade välvilligt ställt över ett 30-tal av sina inkomna höstmodeller till Iduns kvinnoklubbs förfogande. Det blev således en mycket representativ uppvisning, av vilken man kunde lära både vad som är modernt, praktiskt, elegant och extravagant. Askådarrinnornas förtjusning var allmän.

Efter tédrickningen följde så den andliga spisen, då fröken Ann-Marie Nyblom föredrog några musikstycken: Romance

och Valse av Sibelius och Humoresk av Grieg, som avtackades med livliga applåder.

Nästa klubbafton håller fru Julia Svedelius föredrag.

Nästa gång — den 22 och 24 okt. — Iduns kvinnoklubb sammanträffar ser den hos sig en högt värderad gäst, fru Julia Svedelius. Hennes namn är välbekant från både social och litterär verksamhet. Framförallt är det Norrland med dess ödebyggder och bortglömda befolkning, som varit föremål för fru Svedelius' sociala intresse. Det ligger därför nära till hands att fru Svedelius, när hon nu gästar Iduns kvinnoklubb, håller föredrag om sitt skötebarn: Norrland.

Föredraget illustreras med ett stort antal skioptikonbilder. Musikalisk underhållning utlovas som vanligt efter föredraget.

E. F. G. ELLER UNIVERSITETET PÅ GATAN

ETT FÖRSLAG MED FRAMTIDSTANKAR I SIG.

HÄROM KVÄLLEN PASSERADE JAG Hötorget och fann en folksamling på den annars vid den tiden tomma saluplatsen. Har det hänt någon olycka? tänkte jag inte eftersom jag redan i somras sett en man stå där på en pall och söka uppbygga sin åhörarcirkel med något som skulle föreställa religiös betraktelse. Jag anade att det var en fortsättning på den verksamheten som vållat folkhopen och mycket riktigt det befanns vara mannen som samlat omkring sig en klunga människor lyssnande förstrött visserligen men dock under hövlig tystnad. Vad man fick höra var annars det enklaste kolportörsvammel. Men man stod nu beskedligt kvar, ty något skall folk ta sig till de långa eftermiddagarna, man kan ju inte sitta och hänga på kaféet förjämnan heller.

Men är det inte hjärtlöst att så där lämna befolkningen i händerna på gatupredikanter av lägsta kvalitet. Borde man inte känna som en skyldighet att på bättre och värdigare sätt sysselsätta sinnen? Här

är tydligen en lucka att fylla, en uppgift att ta vara på. Friluftsföreläsningen har det stora företrädet framför föredrag inomhus att lokal finns genast tillgänglig, den är både billig och rymlig, den blir aldrig kvalmig och den är lätt att utrymma och det kan knappast vara tal om varken eldfara eller panik i den föreläsningssalen.

Skulle vi inte kunna göra ett försök att starta vad jag förslagsvis vill kalla Extra Föreläsnings Grupper eller kortare benämnt E. F. G. med uppgift att på kvällarna när vädrets makter det tillåta hålla en kurs föredrag vart och ett räckande på sin höjd en kvart. Längre tid vill man varken hålla föreläsare eller publik det är inte skäl att skaffa åhörarna snuva som svit av upplysningsverksamheten. En kvarts föredrag och så en paus tills nästa kvinnliga eller manliga föreläsare stege upp på pallen. Tre fyra föredrag på kvällen vore ju nog. Tröttnar åhöraren må han lugnt avlägsna sig, han kan i alla händelser inte be att

få tillbaka pengarna i luckan eftersom han ingenting betalat.

Men därför få inte föredragshållarna heller någon ersättning för sin gärning. Det är på frivillighetens väg hela detta arbete måste bedrivas och intresset för uppgiften får vara så starkt att man vill offra en kvart av sin kväll för att inför publik tala över ett självvalt ämne, redogörelse för någon ny bok, omnämnande av den senaste vetenskapliga uppfinningen, framläggandet av en social fråga — politik måste självfallet hållas fjärran från dessa föreläsningar. Det finns ofantligt mycket att tala om och man kan vara ganska säker på att publiken med tacksamhet skall höra på.

Dessa ord äro nu en vädjan till alla som vilja ge tanken sin anslutning att lämna undertecknad ett meddelande härom. Jag vågar tro så högt om mina samtida att man ifall idén anses god ej skall tveka att hängivet och oegennyttigt göra sitt till för att få den förverkligad.

CELESTIN.

KONSTFLITENS MÖBLER, MÖBELTYGER,
GARDINER och MATTOR
skänka hemtrevnad.
KONSTFLITEN, G:la Högsolan, Göteborg.

LIF FÖRSÄKRINGSBOLAGET
- STOCKHOLM -
Billiga premier. Liberala villkor.
Driftiga agenter antagas. **SVECIA**

I D U N S F E M M I N U T E R

EN LÄMPLIG HEMGYMNASTIK FÖR DAMERNA TILL MUSIKENS TONER.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

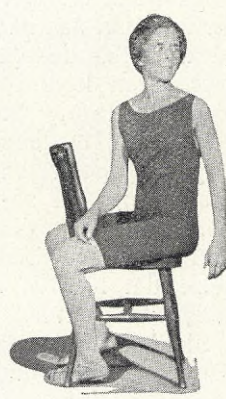

Fig. 6.

HEMGYMNASTIK TILL ACKOMPANJEMANG av musik har flerstädes utomlands, särskilt i Amerika, vunnit en vidsträckt spridning. Erfarenheterna utifrån ge vid handen, att denna gymnastik inte bara ger god motion, håller lederna rörliga, stärker musklerna och nervsystemet, utan också att den glada musiken till rörelserna med dess väl markerade rytm gör dessa så intresseväckande och upplivande, att den, som en gång börjat med dem, sedan ej vill undvara dem.

Metoden förtjänar förvisso att bli känd och tillämpad även bland Sveriges kvinnor. Idun vill också medverka därtill genom att ge anvisning på ett dylikt musikaliskt gymnastik-program som under Iduns medverkan uppsatts av den välkända gymnasten fröken Elin Falk och som efter den ungefärliga tidslängd det tar lämpligen kan kallas »Iduns fem minuter». Tidsperioden låter icke lång men ger ändå tillfälle till följande rörelser:

1:a rörelsen: Figur 1. Tågång, hängång, vanlig gång. Melodi Storstugans marsch.

2:a rörelsen: Löpning. Melodi Jänta å ja.

3:e rörelsen. Fig. 2 och 3: Tvåstegshopp a) med knälyftning b) med benvängning utåt. Melodi Klappdansen.

4:e rörelsen. Fig. 4: Stående a) växelarmrullning b) armsträckning uppåt och armsvängning fram-bakåt. Melodi Skära havre.

5:e rörelsen. Fig. 5: Grenstående

Fig 7.

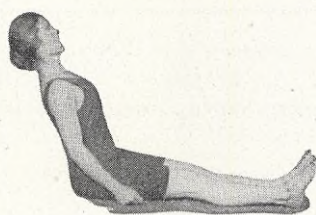

Fig. 9.

Fig. 10.

ryggböjning a) Framåt-nedåt och uppåt-bakåt b) framåt-nedåt och uppåt-bakåt under vridning åt höger och vänster. Melodi Undan, ur vägen.

6:e rörelsen. Fig. 6: Ridsittande bålvidning 3 gånger i följd åt vardera sidan. Melodi Dalmarsch av Widéen.

7:e rörelsen. Fig. 7: Grenstående bålvidning med armlyftning. Melodi: Lilla Slarvan.

De blindas dag

hålles i Stockholm lördagen och söndagen den 18 och 19 oktober samt kommer därefter att på olika tider firas över hela landet.

Bland årets många "dagar" är kanske ingen mer värd uppmärksamhet och offervillighet än De blindas dag. De blinda begära icke allmosor, utan hjälp till självhjälp i den arbetskonkurrens, som nu är hård för alla, men dock hårdast för de blinda, som icke ha samma möjligheter att följa med i dess hets. I gengäld bjuda de dock ett kvalitativt gedignare arbete än kanske de flesta andra.

På De blindas dag komma försäljningsstånd med blindarbeten att anordnas på huvudstadens gator. Vidare har man fått tillstånd till en tombola samt till försäljning av höstblommor. Ett trevligt uppslag är också utgivandet av en specialupplaga till förmån för de blinda av nästa års almanacka. Slutligen ges på lördagen och söndagen två konserter i Stockholm; vid den ena medverka endast blinda, den andra anordnas av kören "De svenske".

8:e rörelsen. Fig. 8: Grenstående sidböjning. Melodi Vid ett torp i skogen.

9: rörelsen. Fig. 9: Långsittande a) Lindrig ryggböjning framåt och ryggfällning bakåt, b) Djup ryggböjning framåt-nedåt och ryggfällning bakåt med knälyftning. Melodi Vad det är skönt ändå.

10:e rörelsen. Fig. 10: Sittande a) huvudvridning b) huvudsidböjning c) huvudböjning framåt och bakåt. Melodi Lanciärkadriill.

Och allt detta skall hinna genomgå på fem minuter? invänder ni kanske en smula misstroget. Ja med ungefär en strof av varje melodi är programmet färdigt på denna tid. Emellertid är det klart att gymnastiken ej går med samma precision omedelbart liksom att den får anpassas efter olika personers förmåga. Bäst är att pröva sig fram. Och skulle ni ej ha tillgång till någon som kan ge musikens ackompanjemang till rörelserna har Skandinaviska Grammofonbolaget just för detta ändamål i dagarna fört i marknaden en skiva upptagande samtliga dessa melodier avpassade till rörelserna. Fröken Elin Falk har låtit taga de illustrerande fotografier av de olika rörelserna varav en del här ses återgivna och genom att spela upp denna skiva som omväxlande med musiken återger kommandoorden för varje ny rörelses begynnelse har man en alldeles idealisk vägledning för den kvinnliga hemgymnastik som systematiskt utförd skall ge damerna all önskvärd spänstighet.

Vi återkomma i nästa nummer till fortsatt redogörelse för dessa Iduns fem nyttiga minuter.

Fig. 8.

K. F:S EXTRA SMÖRBLANDNING

Endast i konsumtionsföreningarna landet runt.

SKÖNHET OCH HEMTREVNAD

IV. OM GOLVET. FÖR IDUN AV EINAR VON STROKIRCH.

NÄR VI NU SKOLA GE OSS IN PÅ frågan, hur ett vackert och hemtrevligt hem skall kunna åstadkommas, måste vi genomgå de olika detaljer, varav rummet består. Lämpligen kunna vi börja med golvet såsom utgörande botten för det hela.

Golvets utseende, i all synnerhet dess färgton, spelar en större roll i rummets gestaltning, än vad man i allmänhet antagit. Är golvet olämpligt, kan detta medföra skada för hela interiören, i den händelse det hela ej kan räddas medelst helt täckande mattor.

Skall golvet vara lyckligt i interiören, så bör det vara behandlat som bakgrund, mot vilken mattor och möbler stå vackert. I allmänhet är golvet alldeles för ljusst, varför nödig balans icke erhålles i rummet.

Som en allmän regel gäller, att i rummet skall golvet vara det mörkaste, taket det ljusaste och väggarna stå i en valör mellan dessa båda. Mycket ofta syndas mot denna regel och man får icke sällan se ett mörkt trätak och ett ljusst parkettgolv i samma rum.

Det gamla traditionella svenska golvet är det vitskurade gran-plankgolvet. Detta har ju onekligen i sig självt en viss gammaldags hemtrevnad i interiören, där ett sådant passar. Men det har en hel del rent praktiska olägenheter, såsom bl. a. skurningen som blir både kostsam och besvärlig och ställer ett sådant golv dyrare i underhåll än ett parkettgolv.

Sedan kommer vad vi nämnde om för golvet lämplig färgton. Skurgolvet är i detta fall alldeles för ljusst och det är svårt att få en vägg att stå lyckligt emot det. Mattor göra sig nästan aldrig mot sådana golv och möblerna stå vanligen mycket illa emot dem.

Men det är ju mycket lätt att ändra dessa missförhållanden genom att ge golvet en fernissning eller målning, något man i de flesta fall rent av kan göra själv. Dock må man se till att vid fernissning, fernissan är tillräckligt mörk.

Kan icke tillräckligt mörk och täckande fernissa erhållas är det tillrådligt att först ge golvet en strykning med mörk umbra, i vissa fall tillsatt med något gulockra. Är

En gammal flandrisk sal, där det tunga trä-taket balanseras lätt av det pompösa stengolvet.

I sin artikelserie om Skönhet och hemtrevnad gör arkitekten Einar Strokirck denna gång några lärorika erinringar om golvet och dess behandling.

golvet gammalt och litet slitet, så att det suger till sig, kan man i många fall reda sig med att indränkta det med mörk, god linolja, dock ej tjockare lager än vad golvet kan suga in.

På detta sätt erhålles en mörk, matt yta, påminnande om gammal ek. Denna kan sedan fernissas och har golvet väl genom den första behandlingen blivit tillräckligt mörkt, kan gott en ljus eller färglös fernissa användas.

Ett vitt trägolv, som behandlas enligt någon av ovanstående metoder, brukar vanligen bli bra i färgen.

Den andra metoden ligger i, att golvet oljemålades. Detta kan utföras med färdiglagad färg, gärna någon snabbt torkande lackfärg och i så fall bruka två strykningar kunna räcka, bäst dock med tre för hållbarhetens skull. Vill man ha det riktigt fint, måste dock målare anlitas, då golvet spacklas och slipas, så alla springor bli fyllda och alla flisor försvinna.

Med ovanstående behandlingssätt, såväl

fernissning som målning, blir golvet både sanitärt och mycket lättskött. Så behandlade golv kunna med stor fördel behandlas med mopp och moppolja.

Vad färgtonerna beträffa, spela de vanligen största rollen vid målningen.

En lycklig och ofta brukad regel säger, att golv, väggar och tak böra stämmas samman, så att t. ex. något av väggens huvudton även finnes i golvet. Utgör exempelvis blått väggens huvudton, så inblandas något blått i golvets färg, är väggen däremot vit, någon av dessa nu så brukliga vita färger, står man mer fri beträffande golvfärgen.

Havannabrunt, chokladbrunt, djupgrått bruka våra de mest använda färgerna och, som redan nämnts, måste man noga ge akt på, att den färg, som väljes, står tillräckligt mörk mot väggen. Är man nog olycklig att ha rummet försett med dessa tyvärr icke ovanliga rent svarta höga paneler, så finnes nog ingen annan räddning än att måla golvet svart, såvida inte panelen kan ändras i färg.

Ett golv, som på senare tider kommit allt mer i bruk är parkettgolvet. Även detta lider av samma fel som de andra golven, nämligen att det vanligen är allt för ljusst, ty även parkettgolvet måste lyda golvens allmänna lagar, om det ej skall störa interiören.

Genom betsnings och annan behandling kan de dock få god färg, ehuru det väl knappast torde falla någon in att i detta fall även draga in väggens färg.

Huvudsaken är dock, att golvet erhåller tillräcklig mörkhet, då ett för ljusst golv vanligen vänder upp och ned på hela rummet eller åtminstone i onödigt hög grad oroar. Golvets mörkhetsgrad kan ju vara relativt beroende på väggarnas. Äro dessa vita, kan golvet även ha en ljusare färg, blott det står märkbart mörkare än väggen, men det bör dock ej få bli så ljusst, att verkan av mattor och möbler äventyras. Äro väggarna däremot mörka, måste golvet drivas ned ännu mörkare än dessa.

Först sedan golvet erhållit lämplig ton, kan man med utsikt att lyckas övergå till danandet av rummet förövrigt.

TIO BUD TILL EN MORS HUSTAVLA

Vid en förfrågan hos en förständig mor om vad hon gjorde för att få sådan "pli" på sina barn svarade hon: "Jag försöker att så gott jag kan tillämpa några regler som livet lärt mig, och som jag skrivit upp för att alltid ha dem till hands."

Och hon lämnade oss nedanstående hustavla.

1. Man måste för sitt barn kunna offra allting utom sitt samvete.

2. Tala alltid sanning i barnets närvaro, och svik aldrig ett löfte till det.

3. Var bestämd och rakryggad, ändra om möjligt aldrig en given befallning.

4. Försök att alltid ha tid med barnet och visa inte bort det, när det kommer för att få tröst eller hjälp eller för att ge ett förtroende

— för så vitt det inte skall vänjas att söka andra förtroende.

5. Tänk på att vid all uppfostran karaktärsdanningen och övningen i viljestyrka bör gå före kunskapsiproppandet, och att "en sund själ i en sund kropp" är ett ideal, som inte tillåter överdrifter åt någotdera hållet.

6. Att kunna vaka, vara uthållig och ta itu med ganska obehagliga saker måste en mor lära sig.

7. Tänk på att det är modern, som lägger första grunden till barnets rättsmedvetande och försök tränga till djupet av begreppet rätt och orätt.

8. Straffa, när straff är nödvändigt, så att straffet blir till förbättring, inte till förhärkelse eller likgiltighet.

9. Var glad och tålig, osjälvisk, ordningsälskande, rättvis och mild.

10. Föregå i allt med gott exempel och sök alltid först orsaken till barnets fel hos dig själv.

Fru I. B.

Kanske finns det fler mödrar som följa några dylika bud, utkristalliserade ur deras erfarenhet om uppfostran? Idun inbjuder samtliga mödrar att hjälpa till med åstadkommandet av den allra bästa hustavlan för en mor. Det behöver inte vara precis tio bud man sänder utan fler eller färre alltefter önskan. Till uppmuntran för den mest intresserade ges en liten belöning i form av en bok efter eget val till ett pris av 10 kronor åt den som lämnat det bästa bidraget i denna tävlan mödrarna emellan.

Mjölakens bästa näring i koncentrerad form — är

Eskilstuna MESOST

Läkareord: "Underlättar matsmältningen och är lindrigt avförande".

PLYSCHKAPPA BLIR ELEGANT
EFTER UPPÅNG-
NING HOS
ÖRGRYTE KEMISKA GÖTEBORG

ETT BESÖK I ALICE NORDINS ATELJÉ

KONSTNÄRINNANS UPPFATTNING OM KONSTENS BETYDELSE.

»KONSTENS BETYDELSE för samhället kan knappast nog uppskattas», säger fru Nordin, vid ett besök i hennes högt belägna ateljé på Riddargatan, medan höstsolen silar in över de många blommorna och växterna i fönstret och låter strålknippen falla över verken av äldre och nyare dato från den ståtliga Drachmannbysten, som för många år sedan såg dagen i diktarens villa på Skagen, till den unga flickan i vit marmor, som bär årtalet 1924.

»Man ser det i Italien», fortsätter fru Nordin, »där antikens och renässansens mästerverk skänka skönhetsvärden åt den minsta lilla stad, och där formkänsla och skönhetsglädje gått även de mest obildade i blodet — liksom i Frankrike, där känsla för stil och formkultur är så utpräglad i alla klasser. Men så är ju också de latinska folkens kulturarv så mycket äldre än vårt. I Italien och Frankrike ser det för övrigt ut, som konsten åter vore stadd i frisk blomning. Särskilt av italiensk skulptur såg jag vackra moderna prov vid min vistelse där för ett par år sedan. Där tycks inte heller krigsmotiven vara så dominerande som i Frankrike, vars konstproduktion de senaste åren också varit ägnad att inge beundran. Och så mycket de hinna med därute!

I Sverige är det kanske så, att vi ha en elitepublik — ganska talrik för övrigt — bland de bildade klasserna, som med större kärlek och förståelse än på de flesta andra håll omfattar konsten — särskilt om

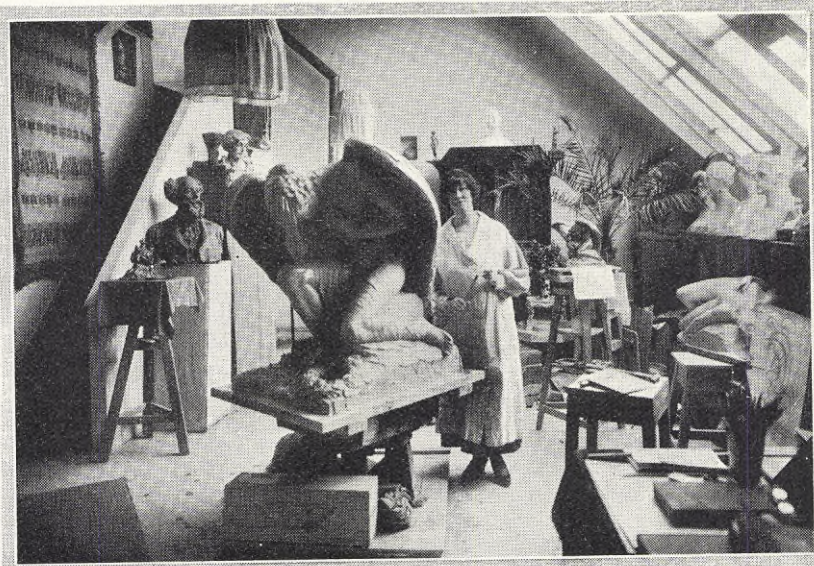

Bild från Alice Nordins ateljé med det i artikeln nämnda konstverket i förgrunden.

man jämför m. t. ex. England, där medelklassens intresse för konst är så ytterst obetydligt men där å andra sidan heminredningen och trädgårdsarkitektur står så ojämförligt mycket högre än här.

Men de bredare lagrens egendom har nog konsten ännu icke blivit i Sverige.

— Vad kan då göras för att ytterligare höja dessas intresse och smak?

— Mycket kan naturligtvis göras genom reproduktioner av konstverk som därigenom bli kända av den allmänhet, som inte är i tillfälle att ofta besöka utställningar, museer och andra samlingar — särskilt är ju detta fallet med landsortsbor. Därvidlag ha de små billiga konstböckerna med reproduktioner av olika mästare varit till stor nytta.

Föreningen Konsten i Skolan, och den sakkunniga kritik, som våra större dagliga tidningar ägna utställningarna ha utträttat oerhört. Föreläsningarna ha också varit av stor betydelse, så nog kan man säga, att mycket gjorts under de senaste decennierna, men mycket återstår att göra.

Särskilt kunde man önska att intresset för hantverk, konstindustri och vacker heminredning skulle växa till, och därvidlag har nog pressen en stor uppgift att fylla genom att väcka intresse och första uppmärksamhet på vad som skapas i den vägen.

Och konstens förädlande inflytande — därpå kan väl ingen tvivla! utropar fru Nordin med värme i blick och röst. Blir man inte liksom mer harmonisk, mindre bunden av vardag och småhänsyn, när man betraktar de rena linjerna av en antik staty eller de gamla mästarnas tavlor, för övrigt vilket vackert konstverk som helst. Hennes senaste arbeten »Hela med påfågeln», en staty av klassisk adelhet och starkt stiliserad eller den här avbildade ängeln till W:ska familjegraven tyckas ge relief åt hennes ord.

»Men för att förädla måste konsten vara skön! Ful konst tror jag inte på och tycker inte om, den må vara aldrig så skickligt utförd. Fast egentligen måste ju varje konstnär skapa efter sin egenart och man kan inte säga till en, som gör »fula» arbeten: Gör dem vackrare, skapa som den eller den mästaren! Då bleve det ju inte personligt och utan personlighetens adelsmärke skapas ingen konst.»

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

En idéell förening efterlyses.

Från kassören Fredr. Anckert, Stockholm har Idun haft nöjet mottaga följande skrivelse, som kan vara värd att diskuteras.

I en tid som denna då de förtygligande utomhusnjöerna alltmera draga människorna till sig — och därmed bort ifrån varandra och sig själva — känna sig de, vilka förnämligast av ideella och intellektuella ting förmå hämta vederkvickelse, allt ensammare och personligen isolerade från den värld de leva uti.

Som ett medel till att för dessa de ensamblivna komma ut ur sin oförvillade och andligen hämmande isolering, med andra ord, till att komma i förbindelse med själsfränder, är det som under-teknad härmed önskade få föreslå bildandet av ett sällskap däruti den första programpunkten innebure, att under enkla former anordna sammankomster emellan medlemmarna, huvudsakligast med hemmet och familjekretsen till miljö. Vad säga nu tidningens läsare om detta förslag, och vem är den eller de, om detsamma vinner sympati, som vilja ställa sig i spetsen för ett sådant sällskaps bildande?

Till förarbetet hör att upptaga och på begäran av medlemmarna delgiva dem andra medlemmars namn och adresser samt upplysningar om gemensamma intressen o. s. v. Framdeles bör medlemsmatrikel tryckas, program fastställas och de större sammankomster utlysas som medlemmarna önska anordnade.

Fredr. Anckert.

Idun som väl inser det motiverade i förslagsställarens önsknings lämnar gärna plats för vidare yttranden härom liksom tidningen är beredd att upptaga anmälningar till en sådan förening som tydligen avses icke begränsa sig enbart till Stockholm utan kunna omfatta hela landet.

Är äktenskapet sådant?

Ung, förlovad och (ännu) lycklig flicka har sett »Äventyrens värld» och blivit rädd för att gifta sig. Hon frågar om äktenskapet verkligen dödar kärleken.

»Folkunge» kommer här med ett svar.

Är det möjligt att någon tog »Äventyrens värld» på allvar? Pjäsen flöt ju så lätt på ytan att den åtminstone inte föranledde undertecknad till några andra reflexioner än dessa: »det är roligt att få skratta och känna sig dum ibland.»

Men för ung förlovad flickas skull låt oss vara allvarliga och dryfta »äktenskaps mening».

När man blir vigd av en präst får man veta att äktenskapet är instiftat av Gud till släktets bestånd. Låter man borgerligt viga sig lämnas det där hän om äktenskapet är instiftat av Gud, men betonas att det är till för samhällets fortbestånd. Om den saken är man således ense.

Härav följer att ett äktenskap utan barn är meningslöst som äktenskap betraktat. Men i Äventyrens värld visas två (ev. tre) äktenskap, som hålla på att gå sönder. Observerade Ni inte att samtliga voro barnlösa och att konflikten därför är naturlig, men slutet otillfredsställande, därför att det inte innebar någon lösning, bara ett uppskov.

Kärleken som leder till äktenskapet är medel, inte mål. Varför envisas att blicka tillbaka på vägen som ledde till målet därför att vägen var härlig att vandra.

Har inte »Förlovad flicka» märkt att det finns människor som föredra att alltid gå och dröna på vägen, som vilja älska och bli älskade, hett och lidelsefullt, alltid. De förstå inte, att först när man nått ett mål man ställt upp för sig, blir det möjligt att fortsätta mot nya mål.

Det är frestande att tala om för Er något som jag önskar att någon velat vara vänlig tala om för mig, för ett par år sedan, innan det blev ohjälpligt för sent.

Om Ni är ung och frisk och Er man likaså kommer han att märkbart svalna efter två eller tre månader. Och Ni å Er sida kommer att undra vad i all sin dar Ni egentligen såg hos den karlen. Och av små misshälligheter komma att bli stora berg som komma att skilja Er milsvitt. Ni kommer att bli besviken på äktenskapet och vill till sist inte se åt Er man, men plågar Er i stället med den gruvligaste svartsjuka, och undrar varför Ni alls gifte Er och tycker att allting var bättre förr.

Men ser Ni allt det där hör till och är likadant överallt, men det förstår man inte av sig själv förrän efteråt. Men om endera eller båda parterna äro känsliga människor med kort tålmod går äktenskapet sönder — av annan orsak än i Äventyrens värld och då är det synd om båda de medverkande och även om tredje parten.

Falkunge.

KOBBS specialblandning av Ceylonthéer, märket *Zaryana* (gul etikett), giver en *kraftig, aromatisk, starkt stimulerande* dryck. Jämför detta thé med andra i handeln förekommande thé-sorter i samma prisläge och Ni skall genast finna *Zaryanathéets* överlägsenhet i kvalité.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

EMMA HEDLUND.
F. Johansson, Sthlm. Änka efter kontraktsprosten, kyrkoherden i Väster-Löfsta, Fredrik Hedlund.
75 år den 15 oktober.

MALIN NYGREN.
F. Lyon, Sthlm. Måka till grosshandlaren Theodor Nygren.
75 år den 17 oktober.

THORA KULLE.
F. Nilsson, Lund. Textilkonstnärinna.
75 år den 20 oktober.
(Text se sid. 1059.)

ANNA NORDENADLER.
Fröken, Fritsla. Dotter till kapten G. A. Nordenadler och hans maka f. Henricsson.
75 år den 20 oktober.

HANNA BROKVIST-OLSSON.
Fru, Växjö. Sedan 48 år innehavarinna av det i hela Kronobergs län välkända Joh. Brokvists konditori.
70 år den 11 oktober.

ANNA RIDDERBORG.
F. Klingspor, Ribbingshof, Norra Vi. Måka till kaptenen Carl G. A. F. Ridderborg.
65 år den 21 oktober.

IDA SCHULTZ.
F. Schang, Sthlm. Folkskollärarinna i Stockholm sedan år 1890.
60 år den 12 oktober.

SIGRID AHLUND.
F. Kjellberg, Sthlm. Måka till översten Gustaf Ahlund.
60 år den 10 oktober.

HERDIS LUNDSTRÖM.
F. frih. von Essen, Sthlm. Änka efter professorn A. H. Lundström.
60 år den 21 oktober.

LILLI von HOFSTEN.
F. Drakenberg, Örebro. Måka till f. d. majoren Henrik R. von Hofsten.
60 år den 22 oktober.

GUNILLA SVANBÄCK.
F. Sundius, Sthlm. Inneh. Svanbäcks boktryckeri. Sthlms enda kvinnl. boktryckare.
60 år den 22 oktober.

SIRI CHARLIER.
F. Leissner, Lund. Måka till professorn vid Lunds universitet C. V. L. Charlier.
50 år den 21 oktober.

FANNY ALVING.
F. Lönn, Sthlm. Författarinna. Måka till lektorn, fil. d:r Hjalmar Alving.
50 år den 23 oktober.

HILDA LILIENBERG.
F. Starck.
I samband med Föreningen Svensk Hemslöjds 25-årsjubileum ha fru Hilda Lilienberg och fröken Märta Måås-Fjetterström tilldelats medaljen "Litteris et artibus".

MÄRTA MÅÅS-FJETTERSTRÖM.

HILDA GÜNTHER †.
F. Grewesmühl, Sthlm. Änka efter Justitiestatsministern, excellensen C. E. Günther.
* 1824, † den 11 oktober.
(Text se sid. 1060.)

LAURA ERIKSSON †.
F. Leykauf, Vänersborg. Änka efter fängelsedirektören i Jönköping, E. A. Eriksson.
* 1854, † den 1 oktober.

CLARA SJÖSTRÖM †.
F. Matton, Gävle. Änka efter civilingenjören Robert Sjöström.
* 1856, † den 26 september.

ANNA WESTERBERG †.
F. Svensson, Sthlm. Änka efter grosshandlaren L. L. Westerberg.
* 1864, † den 29 september.

MAJA HELLMER †.
Fru, Kiruna. Måka till ingenjören M. O. Hellmer.
* 1888, † den 18 september.

Lidol

är den tillförlitligaste av alla bröstkarameller

Ende tillverkare:

AXEL FORSBERG - GÖTEBORG

Döva och Lomhörda

Hörapparaten ACOUSTICON kan installeras till 6 olika styrkegrader. ACOUSTICON brukas av över 500,000 personer. 5 års garanti. Läkareerkända. Gratis avprovning. ÖRONSUSNING samt i många fall dövhet botas med örönmassageapparaten MASSACON. Apparaten utlånas. Avbetalning inrymmes. Mottagn. varje dag 10-4. A.-B. AKUSTIK, Kungsgatan 31-33 och Malmkillnadsgatan 50, Stockholm. Ensambförsäljare för Sverige. Obs! Landets enda specialaffär.

RÅGBRÖDSBULLARNA. AV ANATOLE FRANCE

NICOLAS NERLI VAR PÅ DEN TIDEN bankir i den ädla staden Florens. När det ringde tertia, satt han vid sin pulpet, och när det ringde nona, satt han där ännu, och hela dagen skrev han sina skrivtavlor fulla med siffror. Han lånade pengar åt kejsaren och åt påven, och om han icke lånade djävulen några, så var det för att han var rädd att göra dåliga affärer med den som kallas den Lede och är en listig bedragare. Nicolas Nerli var djärv och förslagen. Han hade förvärvat stora rikedomar och utarmat många. Därför hölls han högt i ära i staden Florens. Han bodde i ett palats i vilket Guds klara sol kunde titta in blott genom mycket smala fönster, och det var av försiktighet, ty den rikets boning bör vara som en befäst borg, och de som hava många ägodelar göra klokt i att med våld försvara vad de med list förvärvat.

Nicolas Nerlis palats var alltså försett med galler och kedjor. I det inre voro väggarna målade av skickliga konstnärer, som på dem hade framställt dygderna under gestalten av kvinnor, patriarkerna, profeterna och Israels konungar. Väggbonader som voro upphängda i gemaken upprullade för ögonen bilder ur Alexanders och Tristans liv, enligt berättelserna i riddaredikterna. Nicolas Nerli lät glansen av sin rikedom stråla över staden genom en mängd fromma stiftelser. Han hade framför murarna uppfört ett sjukhus, vars skulpterade och målade fris föreställde de mest berömvärda handlingarna i hans liv. Till erkänsla för de penningesummor han skänkt till fullbordandet av Santa Maria Novella upphängdes hans porträtt i denna kyrkas kor. Han sågs där knäböjande med knäppta händer inför den heliga Jungfrun. Och han kändes igen på sin röda yllemössa, sin korta pälskappa, sina i gult fett inbäddade drag och sina små livliga ögon. Hans goda maka, mona Bismantova, som hade en redbar och sorgbunden uppsyn och ett sådant yttre att man icke kunde tänka sig att hon någonsin varit till förnöjelse för någon, låg på andra sidan om den heliga Jungfrun, i ödmjukt bedjande ställning. Denne man var en av republikens främsta medborgare. Enär han aldrig hade talat mot lagarna och icke bekymrade sig om de fattiga eller dem som de mäktiga för dagen döma till böter och landsflykt, hade i de ledandes uppfattning ingenting minskat det anseende han förvärvat sig i deras ögon genom sin stora rikedom.

Då han en vinterkväll senare än vanligt kom hem till sitt palats, blev han utanför sin port omgiven av en skara halvnakna tiggare, som sträckte fram sina händer. Han jagade bort dem med hårdå ord. Men hungern gjorde dem vilda och djärva som vargar. De ställde sig i en krets omkring honom och bådo med hes och klagande stämma om bröd. Just som han skulle böja sig ned och taga upp stenar och kasta på dem, fick han se en av sina tjänare komma bärande på sitt huvud en korg med rågbrödsbullar, avsedda för dem som arbetade i stallet, köket och trädgården.

Han vinkade till sig tjänaren, tog med fulla händer ur korgen och kastade bullarna

En för Anatole France typisk novell om den rike köpmannen Nicolaus Nerli i den gamla ädla staden Florens och om hans nattliga äventyr med ärkeängeln i drömmen, då hans liv väges i himmelens vågskål.

åt de elända. Sedan gick han in i sitt hus, lade sig i sin säng och somnade. I sömnen träffades han av ett slaganfall och

Ida Högstedt död.

När Ida Högstedt lades ner på sjukbädden, förstod man nästan, att hon aldrig mer skulle få stiga upp, även om det var svårt att fatta, att denna verksamma kvinna skulle lämna sitt arbetsfyllda liv. Den 8 oktober kom döden lugnt och stilla.

Med Ida Högstedt gick en av den speciella kvinnopressens och kvinnointressenas främsta krafter bort. Hon kom sent in i publiciteten, men gjorde sig desto snabbare gällande. Det var under krisåren Ida Högstedt beslöt att delgiva en större allmänhet de rika erfarenheter och kunskaper hon själv som sällsynt dugande husmor förvärvat i mat- och hemfrågor. Snart syntes hennes medarbetarskap i tidningarnas spalter och vad låg sedan närmare till hands än att Idun fäste Ida Högstedt till sig? Under åren 1921—23 var Ida Högstedt Iduns hemkonsulent och så väl tidningen som dess läsare bevara i tacksamt minne hennes alltid intresserade, gedigna och kunniga insats på Iduns hushållsavdelning.

Ida Högstedts krafter och intressen förslog dock för mer än hennes journalistiska gärning — i Sveriges husmödrars riksförbund var hon en energisk ledamot, vid utställningar och kongresser en ledande personlighet och bland hushållslitteratur är "Fru Högstedts kokbok" ett uppskattat arbete.

Ett stort tomrum efterlämnar Ida Högstedt bland vänner och kolleger, där hon länge skall minnas för sitt fina och kvinnliga väsen, för sin beundransvärda vitalitet och sina rika intressen.

dog så plötsligt, att han ännu trodde sig vara i sin säng, då han, på »en ort där varje ljud förstummats», såg den helige Mikael upplyst av en klarhet som utgick från hans kropp.

Ärkeängeln stod med sin våg i handen och belastade skålarna. Då Nicolas Nerli på den sida som var tyngst kände igen änkornas smycken som han behållit som pant, den stora mängden av från guld och silvermynt avfilad metall som han med orätt tillägnat sig samt vissa mycket vackra guldmynt som han ensam ägde och som han vunnit genom ocker eller svek, förstod han att det var hans nu fullbordade liv som den helige Mikael i denna stund vägde i hans åsyn. Han blev uppmärksam och orolig.

»Messer San Michele», sade han, »om du i den ena skålen lägger allt vad jag förvärvat i mitt liv, så lägg då även i den andra de stora donationer genom vilka jag på ett lysande sätt visat min fromhet. Glöm icke vare sig kyrkan Santa Maria Novella, till vilken jag bidragit med en god tredjedel, eller mitt sjukhus utanför murarna, som jag byggt upp helt och hållet för mina pengar.»

»Var lugn, Nicolas Nerli», svarade ärkeängeln. »Jag skall ingenting glömma.»

Och med sina heliga händer lade han i den lättaste skålen kyrkan Santa Maria och sjukhuset med dess skulpterade och målade fris. Men skålen sänkte sig icke.

Bankiren blev häröver mycket orolig.

»Messer San Michele», återtog han, »sök riktigt väl. I denna vågskål har du varken lagt min vackra vigvattenskål i San Giovanni eller predikstolen i Sant' Andrea, på vilken vår Frälsares dop är framställt mycket levande. Det är ett arbete som kostat mig mycket pengar.»

Ärkeängeln lade predikstolen och vigvattenskålen ovanpå sjukhuset, men vägen ville icke sänka sig. Nicolas Nerli började känna kallsvetten pärla fram på sin panna.

»Herre», sade han, »är du viss om att din våg är riktig?»

Den helige Mikael svarade leende att om den också inte var sådan som de vägar lombarderna i Paris och växlarna i Venedig begagna, var den likväl ytterst noggrann.

»Vad!» suckade Nicolas Nerli alldeles vit i ansiktet. »Denna kyrka, denna predikstol, denna vigvattenskål och detta sjukhus med alla sina sängar väga alltså inte mer än ett halmstrå, än ett fågeldun!»

»Du ser själv, Nicolas», sade ärkeängeln, »och dina orätrådiga handlingar hava hittills vägt mycket tyngre än dina goda gärningar.»

»Jag kommer alltså till helvetet?» sade florentinaren.

Och hans tänder skallrade av förfäran.

»Tålmod, Nicolas Nerli», återtog den himmelske rättskiparen, »tålmod! Vi ha inte slutat än. Vi ha ännu det här.»

Och den helige Mikael tog de rågbrödsbullar som den rike dagen förut hade kastat åt de fattiga. Han lade dem i de goda gärningarnas skål, som genast sänkte sig, medan den andra lyfte sig så att de båda skålarna kommo i jämnhöjd. Vågbalken lutade ej längre vare sig åt höger eller

(Forts. sid. 1059.)

Tidningen

FOLKET

är annonsorganet för Eder, då Ni för Södermanland och speciellt Eskilstuna vill annonsera. Utkommer varje helgfri eftermiddag. Huvudkontor: Eskilstuna.

KONSTNÄREN SOM GÖR PÄLSAR

*Brun nertz-schalkrage,
highest fashion.*

Det moderna pälsgarnityret är ett helt litet konstverk såsom framgår av denna interiör från en av våra främsta pälsvaruaffärer. Det är inte numera nog att fabrikena göra dussinvaror. Arvid Lindahls firma har en konstnär som försöker göra en individuell skapelse av varje plagg, även de billiga.

*Brudpäls
av hermelin.*

Päls av naturbisam, förfärdigad helt och hållet av sammansydda smala strimlor.

Kort kapp av sälbisam.

TACITUS BERÄTTAR OM DE GAMLA germanerna, att de om vintern gingo klädda i djurhudar, som de svepte om sig och fäste ihop på ena axeln med en törntag. Den modige jägaren kunde stå i en päls av en björn som han fällt med egen hand och den som inte lyckades fånga storvilt lade giller för mård och hermelin. Numera är pälsen inte precis ett bevis på sin ägares tapperhet, men kanske ibland, när det gäller en ägarinna, — på hennes tjuvningsförmåga eller hennes duglighet.

Vår tid har också något större pretentioner på pälsars utstyrelse såsom man kan se å den utställning den framstående pälsvarufirman Arvid Lindahl i dagarna håller i sin lokal vid Biblioteksgatan i Stockholm.

Här ha vi t. ex. en tung, vid päls av fläckigt leopardskinn. Kanske är den en smula uppseendeväckande att gå på gatan med, men som bilpäls är den härlig och outslitlig.

Här är en nertzschalskrage som fordrar mycket av sin bärarinna.

Bland dyrbarheterna ses vidare två pälsar av sälbisam. De äro gjorda av de utsöktaste skinn, valda bland ett tusental. Att sortera skinn är som att sortera juveler. Endast en rand av ryggen har använts från varje djur, hela pälsen är sammanfogad av knappt centimeterbredda remsor. Och fodret! Det är en historia för sig. Det är gjort av hållbaraste material, ett slags sidencheviot med någon individuell broderikomposition i applikationer och guldtränisar. I en päls är fodret kallt havsgrönt som kontrast mot den varma färgen utanpå, i en annan är det varmt rött med en stor fackla i guldsnodder slungad över insidan. Med en konstnär

glädje visar firmans dekoratör sina skapelser. »Jag har varit målare», säger han »och jag försöker få något egenartat över varje päls. Inte två pälsar ha likadant foder, hos var och en kan fodret samtidigt tjänstgöra som bomärke, en orkidé här, en slingrande ranka eller en storstilad bärd där.»

Här är den vita brudpälsen av hermelin. Fodret är av vitt siden och en jaktscen är broderad på insidan.

Det finns också korta pälsar, exempelvis en i svart sälbisam, mjukare än silke. Men den som inte är fackman skall knappast kunna skilja den från en alldeles likadan i electric kanin. Som man vet är kanin rätt långhårig, men om man klipper skinnets tätt med en elektrisk hårklippningsmaskin blir det lika kort och nästan lika

mjukt som bisam. Men pris och hållbarhet bli naturligtvis i proportion därefter. Här ha vi också en päls av kortklippt får, som utmärkt imiterar nutria men till mindre än halva priset.

Vår ciceron för oss upp på andra våningen och visar colliéer och pälsbretter. Även över de billigaste saker tycks vila en fläkt av konstnärlighet.

Nutria och sälbisam samt leopard tycks vara mest en vogue i år och den raka pälsen med stor schalkrage är förhärskande.

»Ty, och det betonar konstnären, det är inte bara de dyra sakerna jag ägnar mitt intresse åt. Det finns också smala kragar som inte betinga ett så högt pris, men, han vänder upp fodret, de äro ändå inte riktigt lika varandra, alltid finns det någon liten skillnad så att ägarinnan skall kunna säga: en sådan krage eller en sådan päls som jag har ingen mer i världen.»

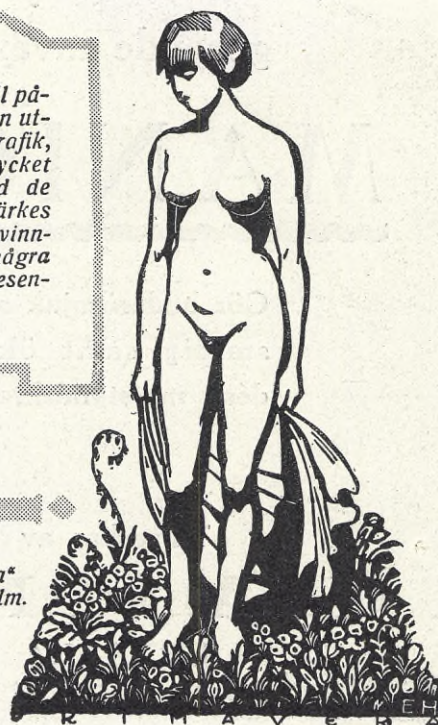
Ib.

VÅRA GRAFISKA KONSTNÄRINNOR

Motiv från Kungsladugården i Borgholm av Greta Gerell.

I Liljevalchs konsthall pågår för närvarande en utställning av nordisk grafik, den största som på mycket länge hållits. Bland de många deltagarna märkes även ett stort antal kvinnliga konstnärer — några av deras arbeten presenteras här.

"Primavera" av Ebba Holm.

Bokläds-kajerna äro ett stycke typiskt Paris och en fläkt av gamla tider i den moderna storstaden Ingeborg Andreassen-Lindberg har lockats av detta motiv till en etsning.

En typisk svensk flicka — "Gundel" av Siri Magnus Lagercrantz.

Fiskarhamnens poesi och prosa har Emma Löwstädt-Chadwick fångat i St. Ives.

En graciös liten sagobild har Annie Bergman gjort till sagan "Prinsessan, som gömde sina skor."

"Gamla trån," etsning av Eva Åström.

Efter hushållsbestyrens fullgörande använd

MANIOL

Gör huden mjuk och smidig samt ökar dess motståndskraft.

Tillverkas av
GAHNS
UPPSALA

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1754 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

Storkyrkobrinken 11 - Stockholm

1 miljon kronor till postverket!

Under år 1923 uppgingo våra portokostnader till ca 1,000,000 kr. En siffra som talar tydligt om vår kolossala omsättning. Men varpå beror denna? Jo, därpå att man hos oss köper

bäst och billigast.

Rekvirera i dag vår stora jubileumskatalog, huvudkatalogen för hösten och vintern 1924-25. Den erhålles gratis mot endast portolösen och åtföljes av en speciallista, upptagande ett antal jubileumsvaror, som med anledning av vår firmas 25-års jubileum säljas till verkligt låga jubileumspriser. Exempel:

Extra prima randsydd boxkalvherrkängor till pr par	Kr. 15.95
3,2 meter helyllekostymtyg, 140 cm. brett	13.75
Herrskjorta av extra prima hollands och med två kragar till pr st.	4.95
Helylledamstrumpor till pr par	1.69
Kaffekoppar, vackert dekorerade med guldkant till pr ½ duss.	3.85

Vidare medfölja provblad å årets jultidningar, Julstämning, Julkvällen m. fl. samt å Ahlén & Holms Årsbok för 1925.

Ahlén & Holm, Stockholm.

Husmödrar!

Nedbringa hushållsutgifterna och prova KAFFETILLSÄTTNINGEN

"SANA"

Är tillverkad av uteslutande vegetabiliska ämnen. Välsmakande! Hälsosamt! Besparande! Sana är förordad av läkare. — Använd Sanatillsättning, 1 del till 2 delar rostet och malet kaffe (1 paket SANA till ¼ kg. kaffe). Er ekonomi och Er hälsa skola båda må väl därav. Övertyga Eder själva! Köp i dag ett paket om 125 gram å 25 öre hos Eder handlande.

En gång försökt, oumbärlig!

Svea Kaffetillsättnings A.-B.
STOCKHOLM
Tel. 2257.

Partiniederlag:
Malmö: A.-B. Adolf Faxé.
Tel. 4882.
Göteborg: Olof Glenne & Co., A.-B.

Kvinnorna ute i världen.

Av professorskan Ann-Margret Holmgren.

MAN HÖR OFTA TVIVEL UTTALAS om kvinnors fredsvänlighet. Men studerar man fredsrörelsens historia och lägger märke till vad som skett särskilt under senaste tiotal år, så inser man att denna misstro är aldeles obefogad.

Kvinnorna ha varit aktiva fredsvänner alltifrån den första fredsföreningens bildande 1810 i Boston, U. S. A. av två kvinnor, Elly Channing och Noah Worcester fem år tidigare än den första fredsorganisationen grundades i New York av David L'Dodge.

1854 skrev Fredrika Bremer ett upprop i den engelska tidningen Times till världens kvinnor att bilda ett världsfredsförbund. Tanken avfärdades av Times som både olämplig och praktiskt fullkomligt utförbar. I Sverige begravdes den i tysthet. Men efter ett femtiotal år var den förverkligad.

På 1890-talet hade Bertha v. Suttner »Ned med vapnen» otvivelaktigt en kraftigt uppryckande verkan på den folkliga fredsrörelsen i många länder, och gjorde hela fredsprörelsen aktuell.

Den första kvinnliga fredsföreningen i Europa »Alliance universelle pour la paix» bildades i Paris 1896 och efterföljdes snart av liknande föreningar i många länder, däribland Sverige. Men först efter krigets början antog den kvinnliga fredsrörelsen verkligt stora dimensioner. Kvinnorna läto inte avskräcka sig utan anordnade mitt under brinnande krig 1915 under Jane Adams ordförandeskap en fredskongress i Haag där kvinnor från 12 krigförande och neutrala länder samlades. Man ville söka åstadkomma vapenstillestånd och medling. En internationell kommitté tillsattes som sedan trots kriget uppehöll förbindelse mellan ländernas nationella fredsföreningar, vilket åtminstone visade god vilja om också resultatet blev ringa.

Samma fredsträvande rådde inom den internationella rösträttsalliansen. Även den förmedlade bl. a. genom sin tidning, bud mellan de fientliga länderna. Även International Council of Women arbetade för fred och försoning. Det är att märka att intet motstycke till sådan fredlig förbindelse mellan de krigförande länderna veterligen har förekommit bland män. Man har även att anteckna att då kongressen i U. S. A. röstade för eller mot kriget, så röstade kongressens enda kvinnliga medlem emot.

1919 blev ett märkesår. Då bildades på en kongress i Zürich Kvinnornas internationella förbund för fred och frihet i ändamål att skapa internationell förståelse och samverkan till omöjliggörande av krig. Detta förbund har tillväxt med häpnadsväckande snabbhet. Det har redan avdelningar i 22 länder varibland Sverige, och dessutom korresponderande grupper i ytterligare 17. Tre stora kon-

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9-5	Expeditionen: ... kl. 9-5
Riks 8660 — Norr 9803	Riks 1646 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1-3	Annonskontoret: kl. 9-5
Riks 8660 — Norr 402	Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre	Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre	
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjning.	
och Platssökande 25 öre.	för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A.	Idun uppl. B.
Helt år 15:—	Helt år 17:50
Halvt år 8:—	Halvt år 9:—
Kvartal 4:25	Kvartal 4:75

PERSSONS STICKMASKINER

Svensk tillverkning. Guldmedalj å alla utställningar. Erkänt bästa maskin för tillverkning av alla sorters stickade artiklar, såsom strandkoftor, jumpers, sweaters, underkläder, strumpor m. m.

A.-B. Per Perssons Väv- & Stickmaskin.
Fabrik: Kontor & Utställning:
Fabriksgränd 3. Drottninggatan 21 B.
STOCKHOLM.

Ensamförsäljare i Finland:
A.-B. Th. Neovius, Helsingfors.

HEMFÄRGEN HÄRVAN

lämnar husmodern med minsta besvär det pålitligaste resultatet.

Dess prisbillighet gör färgningen ekonomiskt bärande.

A. W. HERDINS FÄRGVERK
FALUN

Använd

Svensk Kex

DUNTÄCKEN MADRASSER

göra sängkammaren
till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG
Täckfabrik Fjäderränseri

Från Upsala till Rock Island

av
NATHAN SÖDERBLOM

"Att ärkebiskopens resebok sprudlar av friskhet och god svensk humor torde icke behöva sägas. En i hög grad instruktiv bok och en verkligen rolig bok..." Svenska Dagbladet.

"Utan all fråga torde arbetet kunna betecknas som det märkligaste och intressantaste av alla höstens boknyheter. Det kommer att läsas med mer än vanligt intresse på båda sidor om världshavet..." Djursholms Tidning.

Häft. 7: 50, klotb. 9: —, eleg. halvfr. band 15: —.

I alla boklädor.

SVENSKA KYRKANS DIAKONI-
STYRELSES BOKFÖRLAG

En köja och en Singer

ALLA KULÖRER

men bara en kvalitet

marknadens högsta.

ställer

LACKFÄRGEN

RIVALIN

över all konkurrens

Säljes hos alla välsort.

färghandlare

Fabrikant:

A.-B. WILH. BECKER

STOCKHOLM

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt upprätta blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur Frukt-Salt-Samarin är härtill synnerligen välgörande. Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och välmående återvinns.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppriskande. Pris per burk kr. 2: 50. Erhålles pr post-förskott från Cederroths Tekniska Fabrik, Sthlm. (Säljes å Apotek, Drog-, Kemikalie- & Färghandel m. fl.

gresser ha avhållits i Wien, Haag och Washington. Förbundet har utvecklat en kolossal verksamhet för upplysnings- och propaganda över hela världen. Även Orientens kvinnor ha börjat vakna upp för den kvinnliga fredsmisionens betydelse och sällat sig till dem.

För övrigt ha kvinnor ivrigt deltagit i fredsarbetet inom alla både nationella och internationella freds-, skiljedoms- och försörningsföreningar där de haft tillträde. Särskilt ha de nedlagt mycket arbete på allt som kunnat befordra uppfostran till fred. Vid den internationella demokratiska fredskongressen i London nu i september ägnades en av dagarna åt propaganda bland ungdomen. De unga män och kvinnor som möttes från 19 länder voro beslutna att skapa fred och vänskap i stället för krig och fiendskap. Fransmannen Marc Sangnier tolkade värtaligt deras känslor och gjorde djupt intryck. Likaså dr Quidde från München som förnyade gånger suttit i fängelse för sitt fredsarbete. Han talade om den tyska ungdomens vilja att aldrig mera slåss. Detta krig skulle vara det sista i världen, menade de.

Mrs Barbara Wootton, medlem av brittiska regeringens finanskommitté sade att nu växte som aldrig förr allmänna opinionen för realiserandet av deras ideal. Hon hemställde till kongressen att föreslå avrustning.

Vill man ta närmare kännedom om vad som i det hela gjorts för fredssaken bör man läsa Anna T. Nilssons broschyr »Data och fakta rörande fredsrörelsen». Förf. slutar med en nyttig fråga, huruvida den läsande kan säga: »Jag gör vad jag kan för freden».

Det är kanske inte så många som med gott samvete kan svara på den frågan.

A. M. H.

Rågbrödsbullarna.

(Forts. fr. sid. 1055.)

vänster, och tungan utvisade att de båda skålarna vägde fullkomligt lika.

Bankiren trodde icke sina ögon.

»Nu ser du, Nicolas Nerli, du duger varken för himlen eller för helvetet. Vänd åter till Florens, utdela i din stad flera av dessa bröd som du gav med egen hand om natten, utan att någon såg det, och du skall bliva frälst. Ty det är icke nog att himlen öppnar sig för den botfärdige rövaren och den ångerfulla skökan. Guds barmhärtighet är oändlig. Den kan frälsa till och med en rik. Bliv den rike som Gud frälser. Utdela fler av dessa bröd, du ser hur tungt de väga på min väg. Gå nu!»

Nicolas Nerli vaknade i sin säng. Han beslöt att följa ärkeängels rådet och giva mycket mera bröd åt de fattiga för att komma in i himlarnas rike.

Under de tre år han tillbragte på jorden efter sin första död var han barmhärtig mot de elända och mycket givmild.

Till Iduns porträttgalleri.

Fru Thora Kulle, som den 20 oktober fyller 75 år, är en av vårt lands mera kända textilkonstnärinnor.

Det var på den tiden, då den gamla textilkonsten och hemslöjden ännu var alldeles bortglömd, som Thora Kulle som ung flicka började intressera sig för densamma. Fru Kulle är skånska, född på Bossgården i Hästanslöfs församling i Skåne, och hade således ett tacksamt fält, där hon kunde odla sina intressen, ty knappast något svenskt landskap är så rikt på gammal hemslöjd som Skåne. Fru Kulle började sitt arbete helt blygsamt; hon vävde för sitt eget intresse till att börja med, men småningom började hon studera och leta fram gamla skånska tekniker inom såväl vävnads- som knypplingskonsten. Hennes mål blev snart att till sin födelse-

Amerikansk nyhet!

Varje dam kan bliva slank.

Använd endast

Kleinert's

"Miracle"

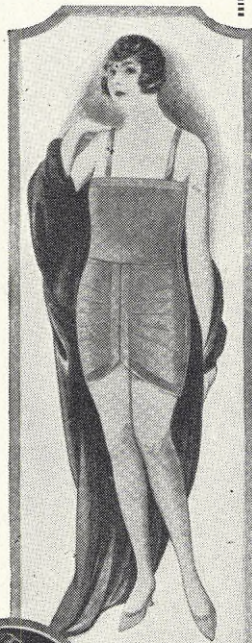
Reducers

Vad är en "Miracle" Reducer?
Den är ett gummiplagg, som bäres direkt på kroppen. Den är icke en korsett. Den har inga fjädrar och ingen snörning.

Figuren smärtar från det ögonblick den tages på. Den är gjord av renaste gummi, fritt från alla tillsatser.

Kan bäras med och utan vanlig korsett.

"Miracle" Reducer levereras i olika plagg, avsedda för höfter, bröst, mage eller midja.

Vidstående varumärke utgör garanti för en äkta

Kleinert's "Miracle" Reducer.

"Miracle" finns nu att få hos

A/B NORDISKA KOMPANIET.

Korsettavdelningen, i tr.

ÄKTA SPETSAR

alla slag till billiga priser i
Teneriffa Magasinet, 5 Biblioteksg.

Handsydda underkläder.

Barnklänningar, pyjamas, märkning och hälsöm mottagas.

HELMI KRONBERG,
Kungstensg. 22, I. V. 115 32.
Stockholm.

Följ den unga damens uppmaning. Hon talar av erfarenhet. Samma erfarenhet hava tusentals andra gjort.

Genom sin rikedom på milda, förädlade tjär- och svavelämnen utövar *Elfströms Svavel-Tjärtvål* N:o 1 den mest välgörande inverkan på huden. Dess behagliga, aromatiska lödder tränger till porernas botten, renande, stimulerande och förfinande.

Tillverkningen står under kontroll av professorn i kemi vid Upsala universitet L. Ramberg.

Rena porer —

hudens hälsa

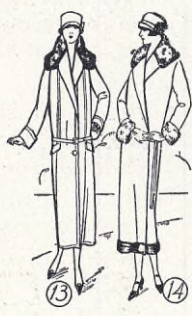
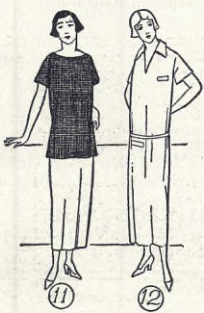
Elfströms Svavel-Tjärtvål N:o 1 säljes överallt å 1.— kr. pr st. Genom sin överlägsna kvalitet och åryghet är den värd sitt pris.

Låt ej övertala Eder att taga andra s. k. "svaveltjärtvålar" även om de erbjudas billigare än *Elfströms*. *Elfströms* är originalet — andra äro efterapningar.

BLAND våra dam- och flickavdelningars storstirade urval av höstnyheter framhålla vi följande artiklar av egen och bästa svenska tillverkning.

1. **TREVLIG AXELSCHAL** av mjuk Shetlandsull, storlek 1x2 meter, finnes i ett flertal moderna färgnyanser Kr. **12.50**
2. **DAMHATT** av duvetine i svart eller brunt Kr. **16.50**
Samma hatt i silkesplysch Kr. **24.—**
3. **FLICKKAPPA** av enfärgat brunt samt blå- eller brunmelerat ulstertyg. Storlekar 6—14 år. Storlek 6 år Kr. **21.—**
med 2 kr. tillägg för varje åldersstorlek.
Samma kappas av marinblå eller blågrön velour, från 6—15 år. Storlek 6 år Kr. **31.—**
med 2 kr. tillägg för varje åldersstorlek.
4. **BACKFISCHKAPPA** av brun, svart eller mörk beige, randig velour med skinngarnering. Från 13—16 år. Storlek 13 år Kr. **65.—**
med 2 kr. tillägg för varje åldersstorlek.
5. **FLICKKLÄNNING**. Finnes i marinblått eller mullvad, garnerad med rött, samt i mörkgrönt, garnerad med beige. Storl. 4—12 år. Storl. 4 år Kr. **18.50**
med 2 kr. tillägg för varje åldersstorlek.
6. **FLICKHATT** av filttyg i brunt beige, grått eller jade Kr. **10.75**
11.50
7. **DAMHATT** av filt i svart, brunt, beige eller grönt Kr. **17.25**
8. **FLICKHATT** av långhårig felb, i svart, brunt, marinblått, jade eller rostfärger Kr. **55.—**
9. **DAMKLÄNNING** av prima helylle serges, finnes i marinblått, brunt eller svart Kr. **29.50**
10. **DAMKLÄNNING** av helylle tricolore, garnerad med svarta band, finnes i marinblått, mandelgrönt, blågrönt eller mullvad Kr. **14.75**
11. **DAMJUMPER** av prima silkestrikå, finnes i svart, vitt, marinblått, brunt, rost eller grönt Kr. **25.75**
29.50
12. **DAMKLÄNNING** av prima helylle trikå, finnes i ett flertal modiefärger Kr. **72.—**
13. **DAMULSTER** av prima tjockt brunmelerat ulstertyg, med pälskrage Kr. **145.—**
110.—
14. **PROMENADKAPPA** av svart, brun eller mullvadsfärgad cotelet med stor modern skinnkrage, ärmuppslag och pälsgarnering nedtill, halvfordrad Kr. **49.—**
15. **TAILOR MADE** av svart eller blå foulé Kr. **49.—**
16. **PROMENADKAPPA** av cotelet eller kläde, finnes i svart, brunt, mullvad eller grönt Kr. **49.—**

Paul U. Bergströms A/B

Drottninggatan 74, Stockholm.

provins återskänka den skatt av gamla tekniker och arbetsmetoder, som varit bortglömd. Med fru Kulle blevo andra intresserade av hennes arbete och 1880 uppsatte fru Kulle en vävskola i Lund. På samma gång öppnade hon även en egen utställnings- och försäljningslokal.

Fru Kuller uppgifter och arbete växte sig större med varje år och när hennes verksamhet stod på sin höjdpunkt sysselsatte hon 60 arbeterskor bosatta i olika delar av Skåne. Under och efter kriget blev det svårare att uppehålla denna verksamhet och till slut drog fru Kulle sig tillbaka till privatlivet, endast lämnande sin vävskola kvar att förestås av dottern, fröken Thora Kulle.

1910 tilldelades fru Kulle Idunpriset.

Fru *Hilda Günther*, som den 11 oktober avled, var en av Stockholms äldsta innevånare. Hon var född den 18 februari 1824 och dotter till assessorn och godsägaren A. W. Grevesmühl och hans maka född Klingspor. 1845 ingick hon äktenskap med dåvarande revisionssekreteraren Claes Günther, sedermera statsråd, justitieråd och justitiestatsminister.

Med fru Günther bortgick en högt kultiverad dam, som spelat stor roll i huvudstadens kulturella liv och förnåma sällskapskretsar. Under sina sista år bodde hon i sitt vackra förnåma hem vid Mosebacketorg, där något av det gamla Stockholm ännu levde kvar, och härifrån följde hon med intresse den nya tiden och dess händelser. På min 100-årsdag i början av året fick hon röna många bevis på minnesgodhet och vördnadsfull hyllning.

Trotjänarinna.

Fröken Hilma Mathilda Larsson.

Till Iduns galleri av trotjänarinnor kunna vi denna gång föga bilden av fröken *Hilma Mathilda Larsson*, som den 28 oktober firar 25-årsjubileum som tjänarinna i samma familj. Nämnda datum år 1899 anställdes nämligen fröken Larsson i framlidne kanslirådet C. Silverswårds och hans efterlämnade makas tjänst och har sedan stannat där och med aldrig svikande trohet utfört sitt arbete. Föreande ett vänligt och fint sinnelag med ett skickligt fullgörande av sina åligganden har hon varit familjen icke blott en trogen tjänarinna, utan även genom den tillgivenhet hon visat densamma, en trofast och avhållen vän.

Från Archenholz till Bergkalk.

ATT REGISTRATOR ARCHENHOLTZ har sin berömmelse som drottning Kristinas hävdtecknare och som sådan erhöi sådan berömmelse att han låg i lärda debatter med både Voltaire och Holberg har förmodligen varit okänt för åtskilliga ända tills man fått kunskap därom genom studiet av den nya Nordisk Familjeboks andra band, som i dagarna utkommit och som rör sig inom de bokstäver rubriken här ovan anger. Att en dylik encyklopedi är lika nyttig som angenäm lektyr bestyrker detta andra band i högsta grad och man får en synnerlig respekt för den omsorg, kunnsighet och smak varmed utgivarna fortsätta sitt arbete att ge svenska folket ett standardverk av högsta rang. Både arkantal och illustrationer ha ökat i detta andra band utan att priset likväl blivit höjt. Det är över 600 illustrationer i texten, 13 helsidesporträtt i koppargravyr, mer än 50 plancher i svarttryck och 11 helsidesplancher i färg förutom 9 färgkartor. Av längre artiklar ha de om Belgien och Belgisk-franska fronten (»västfronten») under världskriget samma fraicheur som de synnerligen intressanta populärvetenskapliga av-

Förnäm - elegant - bekväm

som betydligt dyrare lyxvagnar och därtill enastående hållbar, ekonomisk och praktisk är den nya

Ford

Fordor Sedan

Pris Kr. 3,325.— inkl. gummiskatt fob Stockholm, Göteborg eller Malmö. Exkl. leveranskostnader och frakt till köparens ort. Kan även köpas genom Ford's veckobetalningssystem.

S. 1-450.

**A-D FÖRENADE
PIANO &
ORGEL
FABRIKEN
GÖTEBORG.**

Våra svenska instrument äro bäst och i förhållande till kvaliteten billigast

**MALMSJÖ-BILLBERG
ÖSTLIND & ALMQUIST
GUSTAFSON & LJUNGVIST
RÄLIN
GÄVLE ORGEL- & PIANOF.**

**VITRUMS
FERROL**

är det kraftigast aptigt vande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS APOTEKS-
VARUCENTRAL VITRUM,
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.
Nedsatt pris kr. 3.25 pr fl.

**Damernas
bästa**

inköpskälla av alla slags garanterade Bandager, Sjukvårds-, Förbands-, Sanitets- och Toilettartiklar, allt för fotvärden.

Iduns läsare 10 % extra rabatt. Särskilda herr- och dambutiker.
Gratis prislista.

CITY ENGRÖSLAGER Avd. 1.
Butiker:
Jakobsbergsg. 27, hörnh. av Regeringsg.
Flemmingg. 13, mitt för Separator.
Till landsorten mot postförskott.
Postf. 622. Stockholm I.

Uppgiv mått

Rheumatism

Vid denna åkomma får Ni en behaglig lindring genom att använda

THERMOGÈNE

Thermogène alstrar mild värme, samtidigt som den underlättar blodomloppet och fördrivar orsaken till rheumatism — urinsyran. Thermogène är också ett verksamt medel vid hosta, snuva, influensa, ryggsnitt, inflammation i hals och strupe etc.

Fås i alla apotek, färg-, kemikalie- och sjukvårdsaffärer i förseglade originalförpackningar försedda med tillverkarens nedanstående signatur.

Kr. 1.25 pr paket.

Fandenhouk & S

handlingarna om Atomer och Bakterier. Förresten finnas i bandet summa 4,353 uppslagsord så att man vet vad man skall ta sig till under stundande höstkvällar.

Iduns pristävlan i n:o 42.

S 1618 B HUSBLOSS

& F 1720 &

I varje brev med lösning som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas som extrapris mellan de bägge pristagarna förutom det vanliga priset på 5 kronor vardera. Kuvertet märkes "Pristävlan n:r

"Har du rösträtt så glöm icke att rösta vid kommande val", löd rebusen i n:r 38. Pristagarna, Karin Rydholm, Slottsbron, och Gunhild Schultz, Göteborg, erhålla i pris kronor 23:45 vardera.

Fixeringsbild n:o 42.

Här är farbror Pelle och Kalle, men var är Kalles bror? Lösningarna insändas inom en vecka efter numrets datum.

Födelsedagen

har mottagit följande bidrag:

Okänd givare	kr. 11:—
Fru Gerda Sölling, Båstad	" 1:—
Fru Anna Ljungberg, Rällsä	" 5:—
Fru Ellen Vestberg, Uppsala	" 10:—
Majorskan Hilma af Sandeberg, Ystad..	" 2:—
Fru Alfhild Gummeson, Sthlm	" 5:—
E. Ramstedt, Sthlm	" 5:—
Eva von Post, Sigtuna	" 5:—
Hanseman Sölling, Båstad	" 1:50
Fru Mimmie af Jochnick, Sthlm	" 25:—
Fru E. Söderhielm, Grohed	" 25:—
Fru Elsa Tottie, Linköping	" 1:—
Vendla Borgström, Kopparberg	" 2:—
Viola Dryselius, Norrahammar	" 1:—

Summa kr. 99:50

Såsom medlemmar ha av dessa anmält sig: Fruarna Alfhild Gummeson, Mimmie af Jochnick och Elsa Tottie.

Rättelse. I vår artikel om prinsessan Helena av Danmark hade insmugit sig ett litet missförstånd. Prinsessan är icke född i Grekland utan av tysk härkomst och befryndad med huset Hohenzollern.

Ni njuter

i sällskap med vänner av teaterns skådespel. Kanske mer än någon annan skådespelerskas damerna, deras toaletter och utscende, just på teatern.

Ni måste gå välrustad till en teaterafton.

Vad behövs för detta?

Intet annat än dagligt bruk av *F. Pauli's Ovicula skönhetsväden*.

En enkel men effektiv metod alltså.

Genom sina fina beståndsdelar av renaste lanolin, frisk ägggula och de yppersta kosmetiska ämnen intar Ovicula en plats före alla andra, ty den helar, förskönar och förbättrar hyn.

Finnar och kvisslor försvinna, en underbart vit och mjuk hud framtröjas.

F. Pauli's

Ovicula
Skönhetsväden

Pris 1 kr. pr st.

Chesebrough's Vaseline
(uttalas Tjehsbrot)

Genom 55 år

Det enda vaselin i världen framställt utan syror eller kemikalier är Chesebrough's Vaseline, och det är därför den enda oskadliga produkten av detta slag. Där det finns barn kan Chesebrough's Vaseline icke undvaras. Det hjälper vid hudlöshet och är ett alldeles ofarligt preparat, som lindrar särig hud och gör gott på många sätt.

Små barn

bli glada och komma att befinna sig väl, om deras hud dagligen behandlas med Chesebrough's Vaseline.

Det är ett medel, som den späda huden alltid kan tåla. Chesebrough's Vaseline håller huden ren och frisk och skänker barnet en känsla av behag och välbefinnande.

Den skarpa höstluften

kommer aldrig att generera huden, om Ni endast ser till, att Ni behandlar den med Chesebrough's Vaseline. Det är ett fullkomligt enastående medel mot sprucken, söndrig och ömtålig hud.

Det dagliga arbetet i hemmet

tar ofta svårt på händerna så att de bli grova och fula. Detta kan lätt förhindras genom att man dagligen väl ingnider dem med Chesebrough's Vaseline; det är det bästa man kan göra för att hålla sina händer släta och fina, och det är ett behagligt och billigt sätt.

Bevär Chesebrough's Vaseline i originalförpackning: i tuber, glas eller askar med klöverbladsvarumärket.

Forlang udtrykkelig
BARDIN'S
POUDRE DE PERLES FINES
PARIS

Fås i alla Partymaffärer, Apotek och Färghandlare.
Engros-Depot Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Solidar Tvätt- Extrakt

innehåller cirka 37 % tvål och är därför det förmånligaste och billigaste tvätt- o. rengöringsmedlet.

1/1 paket 52 öre.
1/2 paket 27 öre.

Solidar är det bästa till tvätt, innehåller icke något av de moderna, dyrbara för kläderna så skadliga blekmedlen utan enligt analys från Statens Provvningsanstalt endast för smutsens avlägsnande lämpliga beståndsdelar.

Iduns korrespondensklubb.

Ung ingenjör önskar korrespondera med en trevlig och sportintresserad ung dam, helst en stockholmska med intresse för tennis och musik. Svar till Ing. J. S. L. Iduns redaktion f. v. b.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Vore tacksam få veta var vävlararinnor utbildas. Börjar någon kurs på nyåret och vilka äro inträdesfordringarna.

Skånska.

Svar: Vävlararinnor utbildas vid: Föreningen Handarbetets vänner, Djurgårdsslätten 84, Stockholm. Fordringar äro: Föreningens lärlingskurs eller motsvarande utbildning, ålder lägst 17 år. Utbildningstid 9 månader. Början när som helst. Avgift 480 kr.

Johanna Brunssons vävskola, Kungsgatan 70, Stockholm. Inträdesfordringar ungefär samma som ovan. Utbildningstid 11 månader, avgift 1,035 kr. med material.

Desutom av hemslöjdsföreningar anslutna till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Fullständig kurs för utbildande av vävlararinnor i Malmö på 7 månader — 25 å 30 kr. per månad.

Fråga: Vad ska man göra då

självförtroendet sviker och man känner sig så olycklig så man skulle vilja försvinna ur världen. Jag besvärar av en sådan osäkerhet då jag kommer ut bland människor, så allt mod sviker och färgen kommer och går på kinderna. Kommer någon främling hem sitter hjärtat formligen i halsgropen och jag känner mig så ohyggligt dum. Som jag bor på landet kommer jag mest tillsammans med samma människor och som jag inte är sällskapligt anlagd har jag svårt att närma mig människor utan drar mig undan. I min ungdom var jag glad och tillgänglig, men det här nervösa har så undergrävt mitt humör att jag känner mig sällan glad. Har läst d:r Coués bok om Självsuggestion men den kan inte ge mig något, har väl för lite energi kanske, men har också lite svårt att tro på teorin däri. Hur skulle det vara med homöopatisk behandling, kan den manne hjälpa i ifrågavarande fall? Vore så tacksam om någon kunde giva mig något att hoppas på. *Nervöst anlagd.*

Svar: Just för er skulle själv-suggestion vara det rätta, då ert fall är mera ett psykiskt än ett fysiskt lidande. Men om ni, som ni säger, har för liten energi och för litet självförtroende, måste ni försöka förvärva er båda delarna, och det bör gå genom Couémetoden. — I höst har en lärjunge av

Coué, fröken Mona Möller, öppnat ett Couéinstitut i Enköping. Där kan ni få lära vad ni behöver för att kunna uppträda med mera säkerhet och få en gladare syn på livet. Homöopati tror jag ej hjälper i ert fall.

Fråga: Jag har för avsikt att inom den närmaste framtiden företaga en resa till Frankrike i studiesyfte. Men som jag först noga måste kalkylera utgifterna, önskade jag om möjligt få svar på följande: Huru dyra äro rummen i ett hotell (varken lyx-hotell eller dito av sämsta slaget utan ett medelfint och -dyrt hotell) i Paris? Är det billigare i den franska landsorten, par exemple i Normandie? Hur dyrt ställer sig kosthållet? Järnvägsbiljetterna? Tänker som sagt inte vråka mig i några lyxhotell med egen betjäning, men ej heller vistas i deras motsatser.

Monsieur Moi-meme.

Inga ursäkter.

Den ursäkten duger inte längre, att huvudvärk hindrat Eder från att arbeta nu då det finnes Globoid, som på mindre än 10 minuter befriar Eder från den svåraste huvudvärk. "Men vilket obehag får jag då i stället" frågar Ni kanske. Intet. Det är just Globoids stora fördel framför andra smärtstillande medel. Kom ihåg namnet "Globoid".

Globoid är den bästa hjälpen mot förkylning, huvudvärk, reumatism, tandvärk, ischias, gikt, nervsmärtor o. d. Globoidtablettorna äro ovala och därför lätta att taga in. Användas på kliniker och sjukhus. Fråga Eder läkare om Globoid. Erhålles å apoteken (utan recept) i flaskor om 20 eller 40 tabl. å ½ gr. Pris pr flaska 1:25 resp. 2:40.

Aven det svagaste hjärta och den klenaste mage tåla

GLOBOID

Svar: Resan från Sthlm till Paris kostar i II:dra klass utan sovvagn 131 kr. Därav kan ni döma vad det kostar från er vistelseort. Ett fint och gott hotell och centralt beläget är Hôtel Prince Albert, rue St. Hyacinthe, nära Marché St. Honoré. Ett annat ganska litet men mycket propert hotell är Hôtel du Croisic, 131 rue du Cherche-Midi. Det är mycket moderat i sina priser. Det ligger på västra Seinestranden men metrostationen Montparnasse alldeles i närheten. Att hotellprisen i landsorten äro billigare än i Paris faller av sig själv. Levnadsomkostnaderna pr dag kunna beräknas till från omkr. 40 francs.

Fråga: Jag har en liten flicka som i dagarna blivit ett år gammal, men hon har ännu inte fått någon tand, och ingen syns till att komma heller. Är det ovanligt, och vad är att göra därvid?

Ung moder.

Svar: I regel begynner tand-sprickningen i början av andra halvåret. Men som betydliga variationer härutinnan föreligga, utgör er lilla flicka intet sällsynt undantag. Ingenting annat att göra än att vänta.

Fråga: Vad menas i den astrologiska läran med "födelsesten", lyckosten, "astrala färger"?

Undrande.

Svar: Enligt en urgammal tro skulle vissa ädla stenar vara förknippade med årets månader, så att var och en av dem hade sin speciella sten, som blev "födelsesten" eller "lyckosten" för en person född i den månaden.

Astrala färger, som nämnas i samband med astrologi, ha antagligen ingenting att göra med teosofernas astrala andevärld, utan betyda helt enkelt det astrala ljus eller den astrala färg, som utstrålar från stjärnorna.

Fråga: 1) Jag har en antik byrå i Louis-seize-stil med jakaranda och rosentränläggningar och önskar uppgift å densamma ungefärliga värde?

2) Som jag gärna vill hava hel möbel i samma stil har jag tänkt låta förfärdiga soffa, stolar, bokskåp och skrivbord av rosenträ eller ebenholtz, vilket icke faller sig dyrare än att köpa färdiga förgyllda möbler. Nu frågas, passa dessa träsorter till möbel i sådan stil?

3) Till vem skall man vända sig för att få ritning och fullständiga mått till dylik möbel och hos vem man kan köpa virke billigast? *Gammal prenumerant.*

Svar: Om byrån är väl bibehållen och för övrigt i ren stil torde den vara värd omkring 1,000 kr. och kanske mer. — De träsorter ni nämner passa ej alls till Louis-seize-möbler, då förr jakaranda. Rosenträ användes egentligen till inläggningar. Vänd er till någon möbelarkitekt, antingen till R. Carlborg, villa Ellensborg, Augustendal, Stockholm 2, eller David Blomberg, Kungsgatan 15. Begär råd och kostnadsförslag. Virke tages från någon importfirma för ädlare träslag.

Sturemagasinet

MATTOR

prover och kostnadsförslag på begäran. Adressen är 15 Stureplan, Stockholm.

Lätta, bekväma, tillgängliga i flera modfärger äro

GISLAVEDS

KRAGSNOWBOOTS

i den eleganta damens smak. De äro lagom höga efter sista modet och lika lämpliga för promenad som aftonbruk.

Eleg. Möbler

Stilfulla, välgjorda billiga.

Bese vår utställning!

Bringholtz

Sergelgatan 8, i tr., Stockholm.

Huru verkar Radium?

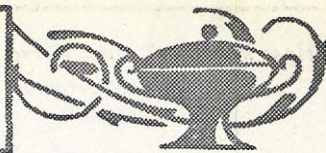
- Radium** förjagar smärtor i muskler och leder och botar reumatism.
- Radium** urskiljer urinsyran och botar gikt, ischias m. m.
- Radium** stärker nerverna och botar nervositet och sömnlöshet.
- Radium** stärker och förnyar blodet och botar svaghetsstillstånd.
- Radium** ökar aptiten, befrämjar matsmältningen och styrker magen.
- Radium** hjälper njurarna i dess funktioner och botar vissa njursjukdomar.
- Radium** motverkar åderförkalkning och ålderdomssvagheter.

Miradiumpastiller och -tabletter innehåller äkta radium. Erhålles på apoteken å Kr. 6.50 pr burk. Rekommenderas av läkare, användes på sjukhus. **Gratis** sändes boken om radiums användning och verkningar. Skriv till Miradium Officinen, apoteket Vasens Apoteksvarucentral, Vitrum, Stockholm.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Skultuna Bruk
 Hushållskärl av Skultuna Bruks tillverkningar äro en prydnad för köket.
 Erhållas i varje järn- och besättningsaffär.

SKULTUNA BRUK
 GRUNDLAGT ÅR 1807

OM ANVÄNDNING AV FÄR.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Saltning av fårkött.

Tack vare sin stora fetthalt är fårkött särskilt lämpligt för nedsaltning, och hösten är bästa tiden för inköp, då tillförseln brukar vara rikligast.

Alla olika delar av fåret kunna saltas, emedan fett och ben här äro så jämt fördelade, men de möraste delarna, steken och kotlett-raderna, böra ju helst tagas undan och användas färska eller konserveras på glas.

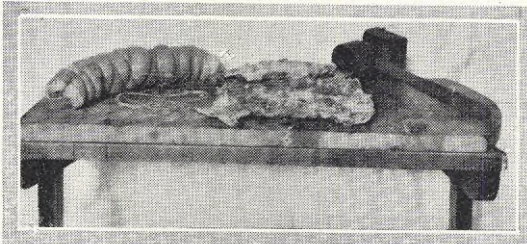
Till saltning kan man använda sig av stenkärl eller träkärl. De förra äro lätt rengjorda, de senare tarva sin speciella behandling med enrislag. Lägg hackat enris i träbyttan, fyll den med kokande vatten, täck över byttan och låt den stå, tills lagen kallnat. Enrislagen gör, att man får bort "träsmaken" och på samma gång får kärlet väl rengjort.

Före saltningen "putsas" köttet, det bör aldrig tvättas med vatten; ytliga körtlar och eventuellt blodiga bitar avlägsnas. Delarna kunna vara stora, endast de gå ned i saltningskärlet. Köttet gnides härefter in med en blandning av 6 msk. fint salt (s. k. smörsalt), 2 msk. socker och 1 tsk. salpeter. Denna blandning beräknas räcka till 3—5 kg. kött. Proportionerna få sedan tagas allt efter köttmängden. Saltblandningen gnides in i alla skrymslen och vrår och särskilt rikligt invid alla skärytor med ben. Det lägges ned så tätt som möjligt i kärlet och får ligga över en natt. Man kokar sedan så mycket saltlake, att den kommer att stå väl över köttet. Laken beräknas efter följande proportioner: 4 lit. vatten, 6 dcl. salt och 2 dcl. socker. Lagen skummas och hälls het över köttet. Lock och

tyngd pålågges genast. Efter några dagar kan köttet börja att användas men kan förvaras länge, om man ser till köttet och kokar om laken, när det behövs. Efter ett par veckor brukar den bli slemmig, då kokar man upp laken, skummar den väl och låter den bli fullkomligt kall, innan den åter hälls över köttet. Härefter brukar laken hålla sig fin länge.

Salt rullad av slaksidan.

Slaksidan av fåret bultas väl. Eventuellt kvarsittande revben avlägsnas och köttet beströs med salt, vitpeppar och finhackad lök. Köttet rullas sedan ihop hårt och bindes om, se bilden. Rullen gnides in med saltblandning, och varm saltlag hälls över, se ovan angivna proportioner. Efter 3—6 dygn kokas rullen

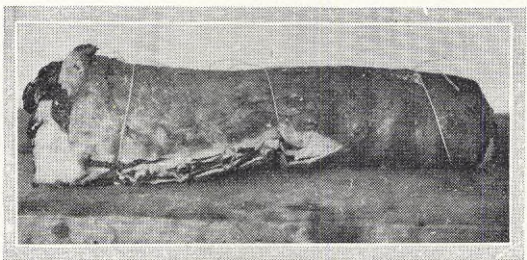
Slaksidan beredes till rullader.

i hälften vatten och hälften lag, tills den blir mör. Den tages då upp och lägges omedelbart i press mellan ett par skärbräden med tyngd på. Efter ett dygn borttagas snörena och rullen förvaras i spadet, som den kokats i. Den serveras skuren i tunna skivor på smörgåsbordet.

Rulladen kan även serveras nykokt och varm med potatismos eller grönsaker.

Färfiol

är ett anrättningsätt med gamla anor. Numera användes det mera för kuriositetens skull i familjer, där färfiolen vid vissa tillfällen t. ex. vid juletid blivit till hävdvunnen sed.

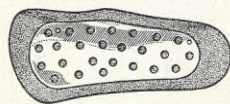
Hammelsadeln formad och uppbunden.

Bog eller hellre stek av får saltas på vanligt sätt och torkas sedan antingen ute i fria luften eller över spisen inne i köket. För att skydda köttet mot damm och flugor hänger man det i en tyg- eller papperspåse och låter det sedan vara, tills det är genomtorkat, vilket tar en tid av 8—14 dagar beroende på köttets storlek.

Färfiolen uppskuren på smörgåsbordet anses av många som en delikatess.

Hammelsadel i rödvin.

En fårsadel, 3 dcl. rödvin, ½ lit. vatten, 2 dcl. ättika, 2 tsk. salt, 12 vitp. korn, 3 lagerblad, 1 stor morot, 1 litet selleri, 1 purjolök, ½ kkp torkade enbär.

Bandager:

Gördlar, Gummistrumpor, Ryggställare, Bräckband etc.

Hålfotsinlägg

(D:r Waldenströms modell)

fås bäst hos

STILLE-WERNERS

Regeringsgatan 19, STOCKHOLM.

Till stekning: 40 gr. smör, kokt vatten eller buljong.

Fårsadeln ansas, formas och bindes upp, som närmare beskrivits i föregående nummer och åskådliggöres av bifogade bild. Den lägges ned i en kall lag av vin, vatten, kryddor, enbär och rötter, vilka förut ansats och skurits i bitar. Den får ligga i lagen 4—5 dagar och under tiden vändes den och öses över några gånger. Den tages upp, torkas väl, lägges i en långpanna med upphettat smör och sättes in i varm ugn. När steken blivit brun spådes den och öses sedan flitigt med köttskyn. Den får steka, tills den är mör, då den lägges upp på varmt serveringsfat. Med skarp kniv lossas köttet på båda sidor om ryggradskammen, lägges på skärbräde och skäres i vackra skivor, vilka sneddass något för att få vackrare form. Köttskivorna läggas tillbaka på skrovet, så att steken ser hel ut. Den garneras med kruskål eller sallad och tomater. Köttskyn silas och serveras het till steken jämte grönsaker.

Fårsteken kan behandlas på samma sätt och benämnas då "falsk rådjursstek" eller "fårstek som vilt".

Kallops på får med rötter, (för 6 pers.).

1½ kg. fårbringa, 40 gr. smör, 1 portug. lök, kok. vatten, salt, vitpeppar, ½ kg. morötter, 1 kålrot, vatten, salt.

Ris: 1 kkp risgryn, vatten, salt.

Köttet ansas, styckas i bitar lagom stora till servering och lägges jämte den i skivor skurna löken i en gryta att bryna med hälften av smöret. När köttbitarna äro väl brynta, håller man på kokande vatten, så det står väl över, salt och vitp. tillsättes, och köttet får sakta koka med tätt slutande lock, tills det är väl mört, så benen lossa från köttet. Mo-

Vår av kännare högt uppskattade

Klass II
Pilsner
 ALLM. TEL. SÖDER 33164. RIKSTEL. 7247.
 A.-B. HEMBRYGGERIET
 Heleneborgsgat. 15. STOCKHOLM.

Hembäres direkt till privathushåll.

Den synnerliga tillfredsställelsen hos de många, som använda

är vår bästa rekommendation.

Egna utställningar i Stockholm, Hamngatan 5; Göteborg, Ö. Hamngatan 27; Malmö, Södergatan 10; Hälsingborg, S. Storgatan 9; Örebro, Storgatan 23. Dessutom försäljes Dirigold av väl sorterade affärer. Alla våra tillverkningar äro stämplade "DIRIGOLD"

A.-B. ALCOMETALLER, Örebro.

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

Hans Majestät Konung Georg
V:s av England hovleverantör.

BOVRIL

ger styrka

Använd aldrig köttextrakt om Ni vill ha något näringsmedel. Hur dess lockande namn än må lyda, det är dock oanvändbart som näringsmedel. BOVRIL är mera än ett blott och bart extrakt. Det innehåller köttets albumin och fibrin och ger näring på samma gång som det stimulerar.

Använd
**CEREBOS
SALT**

vid matlagningen.
Klumpar sig icke.

God Ost

till billigt pris.
AXEL BOIVIE,
Jakobsgatan 12 — Stockholm.
Tel.: 590, Norr 6418, Norr 9912.

Bemärk de reducerade
priserna på
LIEBIG Co's
äkte
Köttextrakt
1/1 1/2 1/4 1/8 lb. burk
11:50 6: — 3:25 1:75 Kr.

Giv barnen plättar!
**Kockums
PLÄTTJÄRN N°2**
släta, fina och starka, med lagom stora hål.
Försäljas av hrr Järnhandl. o. Bosättningsaffärer, Kockums
Jernverk, Kallinge. Försäljningskontor, Stockholm.
Drottninggatan 57, 3 tr., Göteborg, Magasinsgatan 22.

rötterna skrapas, sköljas, skäras i små jämna tärningar och fräsas i litet av smöret. När det börjar se torrt ut i pannan, späder man med litet av spadet som köttet kokar i jämte vatten, och rötterna få koka mjuka. Kålrotterna skalas med tjockt skal och behandlas i övrigt som morötterna. Riset lägges i rikligt med kokande saltat vatten och får koka på livlig eld i 35 min., då silas vatten ifrån och riset får stå en stund vid sidan av elden att torka. Köttet lägges upp på mitten av ett varmt serveringsfat; rötter och ris placeras i grupper omkring och köttspadet serveras i såsskål till rätten.

God färstuvning, (för 6 pers.).

1 1/2 kg. fårbringa, 1 lit. potatis, 1/2 kg. morötter, 2 purjolökar, 1 msk. salt, 1/2 tsk. vitp., vatten, 2 msk. hackad persilja.

Köttet ansas, styckas i bitar lagom stora till servering. Potatisen skalad och morötterna skrapade skäres i skivor. Purjolöken ansas och skäres i små bitar. I en järnryta lägger man sedan ner kött, rötter och kryddor i lager. Vatten hälls på så det står över, och alltsammans får koka tills köttet blir mört 1 1/2—2 timmar. Stuvningen smakas av, lägges upp på varmt serveringsfat eller karott och beströs med hackad persilja.

IDUNS KÖKSALMANACKA, (19—25 okt.).

SÖNDAG. *Frukost:* Färserade ägg, skivade tomater och skarpsås; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Buljong i kopp med äggula. Boeuf a la Mode (recept se nr 14 detta år). Victoriartårta.

MÅNDAG. *Frukost:* Blomkålspudding med rört smör; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Hachékotletter med lök och potatis. Passerad fruktsoppa (äpplen och aprikoser) med småskorpor och grädde.

TISDAG. *Frukost:* Sillåda; smör eller margarin, bröd ost; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Kokt höns med ris. Stekta mandelmassefyllda äpplen med grädde.

ONSDAG. *Frukost:* Stekt selleri fyllt med hönsstuvning; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Bräckt skånsk ål med kokt potatis. Fruktyllt sockerkaka med grädde eller vaniljsås.

TORSDAG. *Frukost:* Malda biffar med hackad gurka och brynt potatis; smör eller margarin, bröd ost; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Gul ärtsoppa med fläsk. Plättar med sylt.

FREDAG. *Frukost:* Prinskorvar med äggröra; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Kalvkcyckling med potatis. Äppelkräm med god mjölk.

LÖRDAG. *Frukost:* Uppskurna kalvkcycklingar och stuvad lök; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetebröd. — *Middag:* Helgefundra i äggstanning. Bulgarisk chokladpudding.

Victoria-tårta, (för 6 pers.). 4 ägg, 175 gr. strösocker, 50 gr. knäckta hasselnötter blandade med valnötter, 90 gr. mannagryn.

Till garnering: 3 dcl. tjock grädde, knäckta nötter, 1 msk. vinbärgselé.

Äggulorna röras kraftigt tillsammans med sockret, tills blandningen blir vit och pösig. Om blandningen är mycket tjock, tillsättes under arbetet en sked kallt vatten. Nötterna drivas genom mandelkvarn, blandas med mannagrynen och tillsättes i äggsmeten. Äggvitorna vispas till hårt skum och inblandas sist. Tårtsmeten hälls i väl smord och mjölad form och gräddas i medelvarm ugn.

När tårten kallnat garneras den med gräddskum, nötter och röd gelé.

Sillåda, (för 6 pers.). 2 salta sillar, 1 stor portug. lök, 1 lit. kokt potatis, 60 gr. smör, 1/2 kkp stötta skorpor.

Sillen vattnas ur över en natt, rensas, flås och befrias från ben. En omelette-låda bestrykes med smör. Ett lager potatisskivor läggs i botten, sillfiléerna läggs på och löken skuren i tunna skivor bredas ovanpå. Överst lägges åter ett lager potatisskivor. Potatisen beströs med ett lager finstötta skorpor, och resten av smöret lägges i flockar ovanpå. Lådan sättes in i ugnen, tills den fått vacker färg och serveras genast.

Skånsk bräckt ål, (för 6 pers.). 1 1/2 kg. ål, ättika, salt, 1 ägg, 2 msk. skorpbröd, persilja.

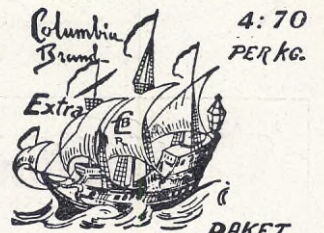
Beredning: Ålen flås, skäres upp i ryggen, befrias från ryggbenet samt skäres i 3 cm:s breda skivor. Dessa läggs i friskt vatten, samt gnidas med ättika och salt. Därefter torkas de och läggs med skinnsidan nedåt på en osmord lång panna, penslas med ägg och beströs med stötta skorpor. Pannan sättes in i het ugn tills ålen fått vacker färg och serveras med brynt persilja, potatis och tomatås.

Lökstuvning, (för 6 pers.). 12 små port. lökar, salt, socker, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, 1 äggula, (muskotblomma), salt, socker, 1 knivsudd citronsyra, 1 msk. franskt vin.

Beredning: Lökar skalas, skäras och kokas sakta i saltat vatten, tills de äro mjuka, då lite socker tillsättes, och spadet silas ifrån. Löken får rinna av väl och hållas varm. Smör och mjöl fräsas samman, lökspadet tillsättes, och stuvningen avsmakas med salt, socker, muscot, citronsyra och om man så vill, franskt vin. Sist ivispas en äggula. Stuvningen slås över lökarna på serveringsfat eller karott.

(Forts. nästa sida.)

LUCKS UTSÖKTA
KAFFEBLANDNING.

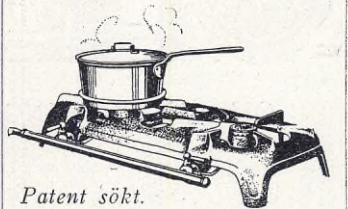

4:70
PER KG.
PAKET
FRAKTFRETT 2 1/2 KG=11:75
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

NÄSTA GÅNG

Ni kommer in i en järnhandel
så begär att få se

BOLINDERS NYA
GASKÖK
N:o 25

Patent sökt.

Över ett tusental sålda under
några få månader.

Stockholms Nya Järnsängsfabrik.

Rekommenderar sina tillverkningar av
Järnsängar, Sängkläder, Ottomaner,
Comfort-soffor, Täcken, Kuddar såsom
varande de bästa i handeln förekommande.
Kontor & Utställning: Norr-
landsgatan 16, Stockholm. Telefoner:
7856, 12992, Norr 7181.

**ADA
ZINK-GLANS**
OERSÄTLIGT
PUTSMEDEL
FÖR
DISKRENNING
OCH DYLIKT

**ADA
ZINKGLANS**
RINGA ARBETE
SPEGELBLANKA
DISKBÄNKAR
APPROVAT I GODKÄNT
HUSMODERNS PROVKÖK

Tycker Ni om

ett mildt kinesiskt té? Försök då
PRYTZ' "SINCHOW" till Kr.
1.50 för 1/8 kg. (Kr. 12 pr kg.)
Fraktfritt vid 1 kg. Ett behagligt
stimulerande, särdeles fint och
gott té. — Prislista omgående.
A.-B. PRYTZ THÉIMPORT,
GÖTEBORG.

Chiropractic

för nervositet, astma, struma, sömnlöshet, ischias, neuralgi samt magsjukdomar.

THOR HOLMSTRÖM,
Chiropractor.

Mottagn. 1/2 10—12, 2—4.
Leopoldsgatan 2, I, Stockholm.
Tel. Norr 104 14.

Fördelaktiga OST- priser!

1/1 fet Stilton kr. 1: 85
1/1 Prästost kr. 1: 80
1/1 Herrgårdssost kr. 1: 85
Ytskadad 1/1 fet Ost kr. 1: 25

Birger Jarlsgatan 106,
Stockholm.

Ingång från Privatgatan.
Vasa 88 95.

**Kom ihåg
att
CARL BROSTRÖMS
Attiksprit o. Vinättika**

stå högst i kvalitet.

Jag är storbelåten

över hur lätt mitt Melange steker och bryner — vilka delikata småbröd, det ger mig — och hur utmärkt det är vid all slags matlagning — den enklaste som den förnämligaste. Tänk, att det finns de, som fortfarande använda det dyrbara natursmöret — när det finns Melange.

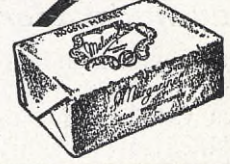
Det är ingen tom fras, att MELANGE i alla avseenden fullt ut kan mäla sig med natursmöret. Endast den av fördom och struntförnämhet förblindade försöker bestrida detta faktum. Att använda Melange i hushållet, det är att spara utan att försaka och samtidigt försäkra sig om en produkt, som till skillnad från smöret alltid framställes under de mest betryggande hygieniska betingelser.

Margarinet utan margarin smak

Melange

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK
Stockholm

Bulgarisk chokladpudding, (för 6 pers.). 100 gr. kakao (eller rivnen choklad), 1 msk. vetemjöl, 1 kkp mjölk, 3 ägg, 60 gr. socker, (50 gr. sötmandel).

Beredning: Kakaon och mjölet blandas kallt med mjölken och får under vispning ett uppkok. Äggulorna vispas med sockret och blandas med den avsvalnade kakaoredningen. Äggvitorna vispas till hårt skum och tillsätts jämte den skällade och grovt hackade mandeln. Smeten slås i smord och brödbeströdd form, överbindes med smörat papper samt gräddas i vattenbad i ugnen. Kakan serveras med vaniljsås.

Ett missförstånd.

Skiss av M.

— Är detta ditt sista ord? Fattar du fullkomligt, vad det vill säga att skiljas, att bryta vår förlovning, att giva våra namn till pris åt en skvallerlysten vänkrets? Elise, vad i all världen är det som frambesvurit denna storm i vårt hitintills så lugna liv, och detta just i dag på din födelsedag, din myndighetsdag! Jag kom hit i akt och mening att gratulera min lilla fästmö, men — vilket mottagande, innan jag ens hinner att hälsa, förklarar hon helt enkelt, att hon löser mig från mina förpliktelser och lämnar mig ringen tillbaka. Jag hoppas dock, att —

— Tyst, Robert, spara dina invändningar, du kan i alla fall ej förmå mig att ändra mitt beslut. Kom ihåg, att jag sade, att jag efter moget övervägande beslutat att just i dag lämna dig din ring åter, och jag säger dig än en gång, att jag ej ämnar frångå mitt beslut. För resten, Robert, var nu fullt ärlig och säg mig på heder och tro, om du icke anser det för en lättnad att bli befriad från en fästmö, vid vilken du i dag för två år sedan lät binda dig av hänsyn till din sjuka moders önskan. Alltifrån den dag hon i sitt hus upptog den fader- och moderlösa systerdottern, hade hon umgåtts med den planen att jag skulle bli din hustru. Hos mig fann hon intet motstånd, jag hade allt ifrån barnåren med en svärmisk beundran sett upp till min ståtliga kusin, och till min levnads sällaste stunder räknar jag de tider du tillbragte dina ferier hos oss. Den broderliga vänskap du visade mig, ansåg jag för kärlek, och den dag du slöt mig i dina armar och bad mig bli din hustru, kände min sällhet inga gränser. Trots det att din kära moder låg på sitt yttersta, kunde jag ej hejda min glädje, och jag kände bittra samvetsförbräelser därför att jag kunde jubla och vara glad, när hon led. Om du delade min förtjusning eller icke, tänkte jag ej på. Du vistades förresten hela dygnet vid mosters sjukbädd, dit jag sällan fick tillträde, enär hon ej talde att se många ansikten omkring sig. — Förlåt mig, Robert, att jag återkallar dessa för dig smärtsamma minnen, men jag måste för att du skall förstå mig. —

— Fortsätt, Elise, du har redan visat, att du tar föga hänsyn till mina känslor, tala du, jag väntar med otålighet på att få höra orsaken till ditt förändrade handlingssätt i dag. En smärtsam ryckning visade sig i Elises uttrycksfulla drag, och med en lätt darrning i rösten fortsatte hon: — Ja, du skall snart få nyckeln till gåtan, jag skall fatta mig kort. — Moster levde en månad efter vår förlovning, så kom döden och gjorde slut på hennes svåra lidande. Du var alldeles förkrossad, och jag själv sörjde djupt den moderliga vän, som med ömhet vårdat mig i tio år. Jag förbigår begravningen med (Forts. sid. 1067.)

Aldersserien N:o 2.

”Ej ett dugg jag pluggat på, men jag klarar mig ändå — när jag blott min huvudsval friskat upp med Florodol!”

Hälsans friska, klara hy

förlänas av Florodoltvålen, som genom sin hygieniska sammansättning utgör det bästa medlet mot gosseålderns finnar, kvisslor och övriga hudutslag. Den idealiska hudtvålen är Florodol.

För alla åldrar lämpar sig Florodol likaväl. Dess milda, cremelikhande lödder renar porerna, stimulerar hudverksamheten och tillför huden vissa balsamiska ämnen, vilka förläna en sammetsmjuk, smidig och vacker hy.

Den idealiska hudtvålen är

FLORODOL

— den verkliga skönhetsvålen.

PARFYMERI FLORA,
GEFLE.

Kontrollant: Fil. dr Sten Tydén.

ENASTÄENDE NYHET!

STRUMPSKYDDANDE knappar, som ej gå sönder, och ej förstöra strumporna samt äro mycket smakfulla och eleganta. Slåta på sidan mot skinn, så detta ej irriteras. Sanitära, isärtagbara, så de kunna rengöras. Prov sändes GRATIS, om porto insändes till O. ÖBERG, BRAHEGATAN 32, Stockholm. Skriv i dag!

Wundermanns Senap
rekommenderas

WUNDERMANNS FABRIKER
NORRÖPING

Besök Strumpspecialisten

Regeringsgatan 25, 1 tr., Stockholm.
Strumpor, Koftor, Underkläder till extra billiga priser.

Tvätt och Strykning

emottages. Gardiner tvättas, spännas och strykas. Tvättcentralen, Tunnelgatan 17, Sthlm. Tel. 22 59. Norr 117.

JOFUROL
DÖDAR ALL VÄXTOHYRA
JOFUROLBAD-APHICID-NICOTOXIN

”JOFUROLBAD är ett osvikligt medel mot bladlöss”. Se sid. 39 i ”Från blomstergården” av Margareta, Kronprinsessa av Sverige.

JOFUROL-PREPARATEN tillhandahållas å apotek, av frö- och färghandlare samt expedieras direkt från fabriken.

Bruksanvisning jämte prislista och intyg sändes på begäran.

Tekniska Fabriken Jofur
NILS I. BRUZELIUS.
Lidingö Vilastad. Tel. Lidingö 11 29.

Rottingstolar iflätas.

Hantverkshemmet för blinda kvinnor, Klara Ö. Kyrkog. 3, Sthlm. Tel. 133 71.

BLOMSTER- hälsningar

Kungl. Hovleverantör

Beställningar å blommor ombesörjes kostnadsfritt under garanti för omsorgsfullt utförande å alla platser av

VASA BLOMSTERHANDEL

GUSTAF EKMAN,
GÖTEBORG.

Telefoner 10365, 4314. Telegr. Vasa.

Medlem av Föreningen för blomsterbeställningsförmedling samt de internationella organisationerna F. T. D. U. S. A. samt B—V i Tyskland 6000 medlemmar.

Säg det med Blommor!

Vill Ni vara chic
väljer Ni

MALMÖ

de överlägset eleganta.

Är en sarsalva nödvändig vid, hudskador?

Dagens olyckskrönika ger svaret.

Ingen går alldeles fri från olycksfall.

Kan Ni sanningsenligt påstå, att Ni aldrig under Er levnad ådragit Er en kroppsskada av ett eller annat slag. Säkerligen icke.

Oförsiktighet, otur eller sysselsättningens riskfyllda natur utsätter varje människa för faran att skära sig, bränna sig, få fingrar eller tår klämda, knän och armbågar skrubbade, fötter eller händer ömkylda, eller få stifta bekantskap med olyckan i en eller annan av de skepnader, under vilka den uppträder.

Att man icke skall förakta små sår får man lära redan av ordspråket, som i sammanträngd form uttrycker generationers erfarenhet.

Den största faran hotar från bakterier.

Intet sår, ingen hudskada är så obetydlig, att den ej bildar en tacksam angreppspunkt för de överallt verksamma bakterier, vilka framkalla infektion, varbildning och andra komplikationer i varje oskyddat sår. Man märker den oerhörda skillnaden mellan läkningstiden för ett sår, som fått sköta sig själv, och ett, som underkastats läkares sakkunniga behandling.

I varje hem, på varje idrottsplats, i varje verkstad bör man stå rustad att bringa den första hjälpen vid en sårskada, vare sig den drabbat en själv eller någon annan.

Den första hjälpen blir avgörande.

Denna första hjälp bör först och främst inrikta sig på att befria såret från de föroreningar, vilka nästan alltid inkomma i såret vid olyckstillfället. Man bör med ett ord sterilisera såret eller befria det från bakterier. Detta är långt viktigare än att binda om såret med en bit s. k. rent linne. Kom ihåg, att det renaste linne, som ej behandlats med något antiseptiskt medel, är bemängt med bakterier, vilka kunna framkalla varbildning, blodförgiftning och värk. Syster Ellas Sarsalva med Burows lösning är ett utomordentligt verksamt sårmedel för självbehandling av alla sårskador, vilka ej äro av så allvarlig art, att de kräva läkares ingripande.

Använd på ett sår strax efter olyckstillfället, åstadkommer Syster Ellas Sarsalva en grundlig rening och desinfektion av såret, mildrar svedan och överdrager särytan med en skyddande hinna, under vilken läkningen ostört försiggår.

Olika slag av hudskador.

Vid brännsår har Syster Ellas Sarsalva en enastående förmåga att lindra smärtan och förhindra blåsbildning.

Vid svullnader ersätter den de besvärliga våtvärmande omslagen.

Vid frostsador och ömkylningar återställer salvan snart den angripna muskeltvävnaden i normalt skick, så att klåda, hetta och ömhet försvinna.

Inflammerad, svidande, sprucken hud läkes över natten.

För torrläggning och läkning av elakartade finnar och bölder samt envisa hudutslag har salvan en mycket utbredd användning och bör redan ha sin givna plats bland övriga artiklar för kroppens hygien.

Syster Ellas Sarsalva har den mest mångsidiga användbarhet och är genom sin koncentrerade form ytterst dryg och billig i användningen.

Sarsalvan en verklig olycksfallsförsäkringspremie.

Varje förståndig människa försäkrar sitt liv, men glömmer kanske försäkra sin hälsa. Den ringa utgiften för en burk eller tub Syster Ellas Sarsalva är en försäkringspremie för hela familjen mot ohälsa genom förorenade och vanskötta sår. Att ha salvan inom räckhåll inger en känsla av trygghet, som är den enda trösten i föregelsen, då man råkar skada sig.

Tillverkas under iakttagande av de strängaste hygieniska föreskrifter samt under kontroll av laboratorn vid Farmaceutiska Institutet, apotekare Yngve Funcke.

Fabriks A.-B. Ellas, Stockholm.

**KALODERMA
RIS-PUDER
GELEE
TVÅL**

FÖR HUDENS RATIONELLA SKÖNHETSVÅRD
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE i. B.

**Stockholms Dagblad
skriver den 1 okt.:**

"En bok, som man icke så lätt förbiser i vrimlet, är David Garnetts "Kvinnan, som förvandlades till räv" (Hugo Gebers Förlag. Pris 3.50). Det engelska originalet uppgives ha utgått i en mängd upplagor, och det är glädjande, ty vad djup och originalitet beträffar, står denna sällsamma historia på ett mycket högt plan. Med ett obrutet allvar, som vore värdigt en Cervantes, Le Sage eller Swift, berättar Garnett om Mrs Tebrick, som en vacker dag förvandlades till en räv, och de själstrider detta förorsakade den gode Mr Tebrick och det djupgående psykiska inflytande metamorfosen hade på kvinnan. Den stilsamma ironien växer ut till en symbol av "det evigt kvinnliga" i allmänhet, av djuret i människan. Bakom det tillkämpade lugnet anar man omätliga djup av sorg och förtvivlan, varur diktaren skrivit sig fri. Det är en sällsam bok, konstlad och äkta, och man kan väl instämma med H. G. Wells om dömne: Jag accepterar en sådan bok som denna — jag kritiserar den inte. Den är fulländad gjord." Mal.

**Flyglar
Pianon
Grotrian Steinweg**

Huvudnederlag för Sverige:
HIRSCHS PIANOMAGASIN
(CEDERGREN & C:o)
Tel. 12194 Regeringsg. 26.

Polkahår
klippning och skötsel för damer och barn utföras som specialitet förstklassigt i alla moderna modeller.

Tegnér's Damfrisering
Ingrid Paerén.
Luntmakareg. 99 2 tr. Stockholm.
Tel. Vasa 13889.

Billiga Pälsverk.

Att köpa skinn är nog ett sjä, fast mängden finns som säljer. I Upplandsgatan 42 hos Källbloms bäst Ni väljer. Där finns mård och hermelin samt andra skinn att köpa av djur, som endast Sven Hedén i vildmarken sett löpa. Där finns det skunk med silkesglans och stänk av vita glitter samt blåräv mjuk med yppig svans, som pryder, där den sitter. Ni varma kragnar där kan få, baretter och mufftiser i Upplandsgatan 42 till billigaste priser.

Till landsorten mot postförskott. Katalog sändes på begäran. Pälsvaror emottagas till renoivering. Ett fint, modernt, välgjort och billigt arbete garanteras. OBS! Arbetet utföres av verkligt fackkunnig personal.

Källbloms Pälsvaruaffär
Upplandsgatan 42,
STOCKHOLM.

KAFFEGRÄDDE
är vad som fordras till ett gott kaffe.

För återför-
säljare:
Telefoner:
70 41,
Norr 70 41

OSF För Gardiner m. m.
Linne, Etamine, Voile, Tyll, Spetsar o. Motiv, äkta o. imit. Största urval! Billigaste priser!
DE FÖRENADE SPETSFABRIKER-
NAS FÖRSÄLJNINGSLOKAL,
Grevturegat. 13, Sthlm (Hörnbutiken).

(Forts. fr. sid. 1065.)
all dess sorg och jämmer, och så kom den dag vi skulle skiljas, du skulle resa tillbaka till Uppsala för att taga din hovrättsexamen och jag skulle stanna kvar i det gamla hemmet under en avlägsen släktings beskydd. Upplöst i tårar låg jag i dina armar, och du talade så milt och kärleksfullt till mig som en mor till sitt barn, kysste mig och lovade att snart komma och hälsa på oss. De första dagarna efter din åresa voro förfärligt svåra, men så kommo dina brev och med dem hoppet, att du snart skulle komma tillbaka. Ack, vad mitt hjärta slog av fröjd vid blotta tanken på din återkomst, och när den dagen äntligen kom, höll glädjen på att kväva mig. Du var ömmare och kärleksfullare mot mig än någonsin förut, och under det du viskade kärlekens ord i mitt öra, gjorde vi tillsammans upp planer för vårt kommande liv, och jag trodde så säkert då i min barnsliga tillit att du älskade mig, ensamt mig, med en kärlek lika varm som min. Så for du tillbaka igen, och jag var åter ensam med min saknad och längtan. En dag, när jag var sysselsatt att ordna några saker i mosters byrå, fick jag fatt på fragmenten av ett brev från dig. Jag satte tillsammans bitarna och läste, och — o, varför fick jag ej dö med ens, varför — varför skulle min dröm om lycka och kärlek vara så kort! Nu såg jag ditt beteende i en annan dager, nu visste jag vad det var du älskade hos mig — det var — se här, läs själv! Elise räckte hastigt brevet till Robert, som med ett uttryck av högsta förvåning hört hennes berättelse och märkt hennes stigande rörelse. Han tog brevet och läste följande: "Käraste lilla mamma! Tack för ditt efterlängtrade brev, älskade mamma, och tack för din omsorg om min framtid. Jaså, du vill äntligen göra ett äkta par av Elise och mig. Ja, varför icke. Jag håller verkligen av min lilla yrhätta till kusin och är villig att av henne låta mig lotsas in i äktenskapets lugna hamn. Och så finns det även ett annat talande eller låt mig säga klingande skäl, som gör mig villig att ingå på dina åsikter, jag skulle verkligen vilja bli förvaltare av Elises stora förmögenhet, ja, det är nästan nödvändigt, att jag får hennes penningar om hand, ty oss emellan sagt, kära mamma, jag har verkligen stora sk — — —
Här var brevet slut, och Elise, som med lågande kinder och blixtrande ögon sett på Robert, under det han läste, kunde ej återhålla ett vredgat utrop, när hennes fästman skrattande kastade brevbiterna på bordet och tog ett steg mot sin fästmö.
— Elise — älskling!
— Tyst, Robert, håna ej; nog länge har denna komedi varat, vi äro nu skilda. Den dagen jag läste dessa brevfragment och fann, att du eftersträvat min förmögenhet, fattade jag det beslut, som jag i dag utfört. Då jag så tydligt märkte, att det ej var kärlek, som band dig vid mig, utan endast önskan att erhålla min förmögenhet. Ringen har du redan fått, och penningarna utbetalas av min förmyndare, så snart mitt brev kommer honom tillhanda, och — — —
— Elise, vad säger du, tror du verkligen att jag skrev till mamma, att jag behövde dina penningar för att betala mina skulder? Elise, älskade, dyra flicka, har detta olycksaliga missförstånd således varit orsaken till ditt förändrade uppförande mot mig, till denna kallsinnighet, som mången gång bragt mig till förtvivlan och till dina undanflykter, när jag bett dig bestämma bröllopet? Med en häftig rörelse drog han Elise ned på sitt knä och tog upp det ödesdigra brevet.

LUNDIN'S

Tolv

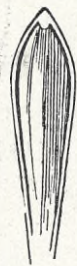

MED OBETYDLIGT ARBETE
få linoleummattor, bonade möbler och golv en varaktig och vacker glans, då de bonas med
GAHNS BONVAX.
Absolut fritt från frätande eller eljest skadliga ämnen.

NAMNET GAHNS
ÄR EN GARANTI FÖR
FÖRSTKLASSIGT FABRIKAT.

TILLVERKARE:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR.

Gynnsamt tillfälle.

**Prima
svenskt
alpaca
nysilver**

Mod. A. Mod. B.
till följande låga fabrikspriser:

	Pr. duss.
Matskedar och gafflar	20:—
Dessertskedar och gafflar	17:—
Smörbordsgafflar	11: 50
Assiettgafflar	9:—
Kaffeskedar	8: 50
Mockaskeदार	7: 50
Matknivar	28:—
Dessertknivar	24:—
Fruktknivar	20:—
Smör- och ostknivar pr st.	2:—

Mot postförskott. Fraktfritt för minst 10 kr.
Obs! Prima stämplat nysilver direkt från fabriken.
J. F. GERMUNDSON,
Tomtebogatan 20, Stockholm.

Nyheter
i alla sorter av

Kristallvaror
Rikt slipade, vackra graveringar, Serviser, Skålar, Jardinärer, Karaffer, Bombonierer, Toalett garnityr m. m. samt i övrigt allt som tillverkas inom branchen i rikhaltig sortering från landets förnämsta bruk. Absolut lägsta priser!
71 Drottninggat. — Kungsgat. 7
Nordiska Kristallmagasinet

Koppar och mässing skinande som solen, om de blankas med "KOPPARSOL"
Nya Zinksoltsb Iken. Örebro.

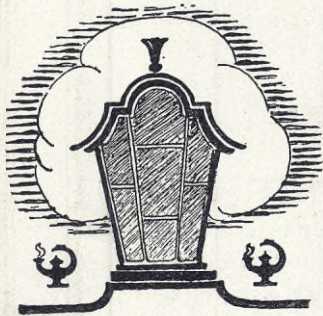
Falu-ättika

Den bästa inläggnings-, mat- och bordsättika som finnes i marknaden!

Tillverkas av
Stora Kopparbergs Bergslags A.-B.

MAZETTI'S DESSERT-CHOKOLADER

också med Mjolk, Nötter och Kaffe
Utsökt delikata, närande och hälsosamma

Elektrisk belysningsarmatur
— Belysningsglas — Hus-
hållsglas, pressat o. blåst —
Prydnadsglas — "Pukex"
ugnsformar av eld-
fast glas.

BÖHLMARKS

STOCKHOLM Sö.
Högbergsgatan 19—21.
Norrmalmstorg 4.

Fyrtornets Konserver

för smörgås-
bordet

rekommenderas

RADHES ANJOVIS i ostronsås.
FYRTORNETS SARDINER.
KAVIAR, MAKRILL, SILL i olja.
APTITBITAR, VINGASILL i dill.
Fyrtornets märke garanterar högsta
kval. Tillse att "Fyrtornet" finnes.

NORMANS

GLAS och PORSLIN
billigt.

Hantverkaregat. 32, Odengat. 41,
Styrmansgatan 11, Stockholm.

Dubbel-Inhalatorn

LAGLIGT SKYDDAD!

Undertecknad som i tional år lidit av svår astma förorsakad av slem i lufttröen, omöjligt att få någon hjälp för tills jag av en händelse fick höra att Dubbel-Inhalatorn skulle kunna hjälpa mig, vilket jag, som försökt så mycket, var tvivlande på, men efter en tids begagnande var tvivlet borta, då verkningarna visade sig. Nu får jag ro varenda natt, vilket var omöjligt förut. Därför kan jag verkligen rekommendera denna Dubbel-Inhalator till en var, som lider av astma.

Stockholm den 3 Febr. 1922.

Alfr. Ekström,
Skräddaremästare.

Dubbel-Inhalatorn kostar för resp. två olika typer endast 15:—, 22:50 kronor med alla tillbehör, fraktfritt.
Ett års garanti för apparatens goda funktion.
Förfrågningar besvaras och alla råd och anvisningar som kunderna önska lämnas gratis.

Hoffmann's Pianinon

Kungl. Hovlev.

Malmkillnadsgatan 25 B, Stockholm.

CARL MÖLLER

Nedsatta priser. Goda avbet.-villkor.

Eder fot bränner!

Använd då
NOGIBOL
upplöst i varmt
fotbad som
borttager all
ömhets och an-
dra obehag.

**BOREOL-
svettpulver,**

vilket, efter föregående tvättning, inpudras armhålorna och kroppen mot armsvett och annan överdriven svettutdunstning. Rekommenderas även som tillförlitligt Fotströ-Pulver.

TEKN. FABR. BORE H. A. B.
Stockholm. Tel. 153 91.

Imiterade Smyrnamattor

i vackra orientalska mönster.

Storl. 50x100 60x120 130x200 cm.
Kr. 2.40 3.50 12.50

Storl. 155x240 190x280 cm.
Kr. 18.— 26.—

BRÖDERNA LJUNGGREN

Mattavd.
46 Malmkillnadsgatan 46,
Stockholm.

Till landsorten mot postförskott ell.
efterkrav.

Babyutstyslar

bästa modeller och kvalitet.
Provkartong från kr. 9: 50.

Linneutstysel-affären

GREVTUREGATAN 24 B, Sthlm.
R. T. 754 23.

— Hör nu, liten, fortsättningen. Det där sk—, som du ovillkorligen tror vara början till ordet skulder, har icke alls sammanhang med detta ord, utan så här skrev jag: "oss emellan sagt, kära mamma, jag har verkligen stora skäl att antaga, det Elises förmögenhet förvaltas så dåligt av hennes förmyndare." Så var det jag skrev, min älskling, och för att du verkligen skall få bevis för att mitt misstroende var befogat, vill jag visa dig ett brev, som jag för mer än ett år sedan mottog från din förmyndare. Det var min mening, att du aldrig skulle få veta, hur svekfullt din förmyndare handlat mot dig. Men omständigheterna tvinga mig i dag att yppa allt, se här, läs!

"Herr häradshövding! Eftersom ni är förlovad med min myndling, fröken Elise N., måste jag för er bekänna, hur dåligt jag förvaltat hennes förmögenhet, hur uselt jag uppfyllt det löfte jag gav min gamle vän, hennes fader, att vara ett stöd för hans enda barn. Dåliga börspekulationer ha i grund ruinerat mig, och icke blott min förmögenhet är borta utan ock hennes, den omyndigas, som en förtroendefull fader lämnade i min vård. Vad jag lidit detta år, vet endast Gud, och det enda som uppehåller mitt mod är vissheten, att Elise är förlovad med en hederlig man, vars ekonomiska ställning är betryggad, så att hon för den skull aldrig behöver känna fattigdomens försakelser. Mitt samvete känner jag lättat genom denna bekännelse, och på knä beder jag såväl eder som Elise om förlåtelse — —. Elise läste ej vidare, högt snyftande kastade hon sina armar om Roberts hals. —

— Robert, Robert, snyftade hon, — förlåt mig mitt misstroende, jag är redan grymt straffad genom vad jag lidit dessa två år. O, vad jag kämpat med min kärlek, hela min själ tillhörde dig och dock ansåg jag, att min stolthet fordrade det offret, att jag löste dig från din trohetsed. Vad bryr jag mig om min förlorade förmögenhet, din kärlek är rikedom nog. Men säg nu, att du förlåter mig!

— Ja, älskling, men bara på det villkoret, att du bestämmer brölloppet till om två månader.

— Jag lovar att om två månader bliva din hustru. Och med ett leende fullt av lycka satte han för andra gången förlovningsringen på hennes hand och kysste hennes rosiga läppar och leende ögon och jublade:

— Nu är du min, min nu och allt framgent.

En nyhet för dem som vilja
magra.

En trevlig och praktisk nyhet har förts i marknaden under det visserligen något tungrodda namnet Kleinerts Miracle Reducer. Det är en uppfinning som är av stort intresse för alla damer — unga såväl som äldre.

Ty Miracle-Reducern ger just den åtrådda slankhet och det behag som är tidens lösen. Det märkligaste med denna uppfinning är att den på det mest tillfredsställande sätt verkar i överensstämmelse med kroppens byggnad; den kan bäras med och utan korsett och är absolut oskadlig även för den ömtåligaste hud. Den kan rengöras på en minut och är fullständigt luktfri. Resultatet är mirakulöst (därför namnet) och en smärtfri avmagering tager sin början från det ögonblick den påtages. Miracle kan alltså vara ganska säker på sin succes. Det är Nordiska kompaniet som fört den i handeln.

Varje husmor
med intresse för saken
får gratis från oss boken

"142 sätt
att tillaga
bananer."

Pris i bokhandeln kr. 1:50.

Skriv till
A.-B. BANAN-KOMPANIET
STOCKHOLM

Lämpliga present

Carl Larssons praktverk
"SVENSKA KVINNAN
GENOM SEKLEN"

10 FÄRGTRYCKSPANSCHER

Inbunden med av konstnären komponerad pärm.

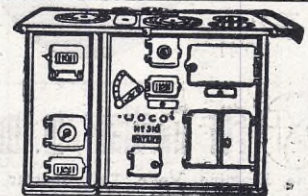
Kr. 5:—

Portofritt mot insänd likvid
i postanvisning.

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

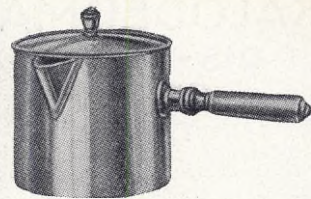

För
smörgås-
bordet
Vandenberg's
smörblandade
margarin
"Favorit"

Effektivaste värmeledningsapparater
WOCO
Begär offert.

WOCO-VERKSTÄDERNA, Motala.

DEGEA

Kokapparater

Hållbara - Eleganta - Billiga

12050a ½ lit. Kr. 11: 50
12051a 1 " " 12: 50
12056a 1½ " " 15: —

Aterförsäljare erhålla rabatt.

Ensamförsäljare för mellersta och norra Sverige.

Elektriska Aktiebolaget
Skandia

Butik: Tunnelgat. 14, Stockholm.
Avd.-kont.: Umeå, Sundsvall, Ås-
kersund, Gevle och Karlstad.

Alabaster Marmor Skålar

med eller utan montering och upphängning. Skandinaviens största lager. Försändes över hela Sverige.

Elegant,
lugn belysning, skålen oförgänglig.

Från 20 kr.

A.-B. MARMORKULTUR
MALMÖ.

Lager: Engelbrektsgratan 14.
Tel. 765, 762.

Akta spetsar, Kinesiska broderier och Kuriosa

G. H. JOHANSSON.

Grevturegatan 34 A, Stockholm.
Tel. Norr 402 04.

Allt handgjort Billigaste priser.

Hälsans hemlighet

är rätt så enkel, när frågan gäller en ursprungligen frisk kropps-konstitution: endast ett naturenligt liv! Vår "kultur" tillåter dock ej ett sådant naturenligt liv, utan befördrar snarare raka motsatsen, med påföljd att kroppens olika organ och speciellt nervsystemet ofta lider nära nog obotlig skada. Ett sådant angripet nervsystem förorsakar både individen själv och hans omgivning en mängd bekymmer och oro, missmod och ledsamheter! — I sådant fall bör 1 Sanokapsel intagas regelbundet varje frukost, då efter förvänsvärt kort tid nervsystemet återupprättats, aptiten återkommer och därtill även ny energi, arbetshåg och ett varje dag ljusare levnadsmod. Sanokapslarna erhållas å alla apotek och kemikaliefärer.

Ensamförsälj. i Skandinavien:

Harald Westerberg & Co,
GÖTEBORG.

Misspyrdande hårväxt

behandlas med elektrolys. Enda rätta behandlingsmetoden. Behandling med pastor och salvor äro humbug. Pris pr gång 5 kr. Drottningg. 81 A, Sthlm.
11—5. Norr 34 41. Fru M. v. Mickwitz.

Som korthus

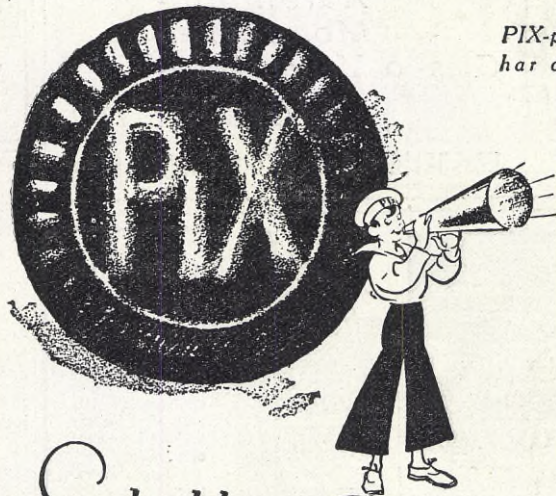
ramla gamla fördomar mot margarin om man smakat **Mustads Bästa-Växt**.

Man kan aldrig sätta sig in i att det verkligen finnes ett margarin, som så fullkomligt ersätter mejerismöret, förrän man provat **Mustads**. Då råder intet tvivel längre.

Det är skillnad på smör och smör samt på margarin och margarin, men på Mustads Bästa-Växt och smör är det endast priset som skiljer.

Köp i dag och döm sedan!

Krantz

PIX-pojken
har ordet.

Ett budskap från Pix pojken

På förekommen anledning får jag härmed meddela, att varje Pix-pastill numera bär namnet PIX i stället för förut endast ett "P", och uppmanar jag alla mina vänner att till skydd mot minderverdiga efterapningar tillse, att "PIX" återfinnes å tableterna — garantien för att rätt vara erhålles.

Dessutom vill jag erinra om, att de populära priserna — 25 och 50 öre — trots ökade tillverkningskostnader äro oförändrade.

Pix är bra och Pix är bäst.

T

HÅLLER VAD DET LOVAR

Ett utmärkt stärkande medel

— på grund av sitt lättsmälta näringsfett och sin stora vitaminrikedom — är Möllers Hydroxylfria Fiskeleverolja. Den klenaste mage och det svagaste tarmsystem förmå att utnyttja oljans näringsrika och för kroppen viktiga beståndsdelar.

Emedan Möllers Hydroxylfria Fiskeleverolja är absolut ren och utan tillsatser — 100 % fiskeleverolja — är en dosis om en tesked för barn, intill en matsked för vuxna tre gånger dagligen fullt tillräcklig för att vinna mycket hälsobringande resultat. Ren Fiskeleverolja gör största verkan och blir följaktligen billigast i bruk; köp därför

Möllers Fiskeleverolja

— Hydroxylfri —

Pris pr flaska kr. 1: 80. Till salu å alla apotek samt hos färg- o. kemikaliehandl. Erhålles endast på originalflaskor.

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

VÄVNADER, KONSTSMIDEN
och ALLMOGEMÖBLER.
Beställningar mottagas. Stifullt
arbete. Begär offert.

BOKNYTT.

En fästmo för mycket av Ed-
gar Jepson är en munter bok,
som berättar om en ung man
med gott humör och muntra lev-
nadsvanor men med dåliga affä-
rer och dito framtidsutsikter.
Hur dessa ansevärt förbättras
berättar boken om, som lämnar
en harmlös och trevlig förströ-
else.

BREVLÅDA

RED: S BREVLÅDA.

Bara 26 år. Vänd Eder till d:r
T. Hwass, Birgerjarlsgatan 16,
Stockholm.

En olärd mor. Tack, i en eller
annan form skall Eder skrivelse
tas upp.

A. A. Ö. Tyvärr finns ej plats
eftersom utrymmet är så hårt an-
litat.

Kjolplissering

Maskinmärkning, hälsöm och brodering.
Ingeborg Lindeberg, Specialateljé,
Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.
Order till landsorten omgående.

Barnkläder

för gossar och flickor. OBS! Endast
bättre kvalitéer. Egen tillverkning av
svenska varor.

NANCY CEDERBERG.
25 Västerlånggatan, Stockholm.

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvävsto-
lar. Vävspännare, Skyttlar, Skedkro-
kar och Spolmaskiner köpas förmån-
ligast hos.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik,
Borås. Rikstelefon 10 28.
Exp. till landsorten mot postförskott

Bensintvätta

kostymen vid Saltsjöbadens Kem. tvätt.

Mellins Food

är en världsberömd,
lättsmält kraftnärning för
barn, ammande mödrar,
konvalescenter och ålder-
stigna samt för personer,
som lida av mag- eller
tarmsjukdomar. Förör-
das av läkare. Köpes
i apotek, speceri- &
drogaffärer.

Velocipedringar
äro lättgående, slitstarka
och billiga.
AKTIEBOLAGET
NYMANS VERKSTÄDER
UPPSALA.

Varje bildat hem i västra Sverige läser GÖTEBORGS MORGONPOST

— Göteborgs största morgontidning —

— som därför är det ojämförligt

bästa annonsorganet.

Sydsvenska Banken

Ställning den 30 sept. 1924.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	4,214,397:93	Aktiekapital	34,000,000:—
Obligationer	8,758,677:—	Depositions- och kapi- talräkningar	71,303,670:61
Fastigheter	6,820,795:—	Sparkasseräkning	42,859,998:33
Inventarier	100:—	Giro- o. löpande räkn.	29,225,193:68
Låneräkning	82,082,669:42	Postremissväxlaräkning	2,499,981:78
Växlar	41,359,933:63	Inhemska banker	12,468,369:25
Kreditiv- och löpande räkningar	25,393,557:92	Utländska banker	3,523,720:43
Inhemska banker	114,525:86	Andra räkningar	10,676,662:51
Utländska banker	8,701,395:17		
Andra räkningar	29,111,544:66		
		Kronor	206,557,596:59
		Kronor	206,557,596:59

Annonsera i IDUN!

Den sparsamme

ser efter om kostymen eller
klädningen är värd att ke-
miskt tvättas eller färgas
hos

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Stomin

Pris: 2:25.
Magmedicin, kraftigt magstärkande,
snabbt aptitgivande och naturligt väl-
görande. Beprövat sedan 20 år.
Originalförpackningar i apotek,
drogaffärer eller direkt.
Brochuren 95 e tusendet,
om Stomin, = sändes gratis.
Fru HEDVIG LINDHOLM
Upplandsg. 68—149, Stockholm.

SPRINGMADRASSER och STÄLMÖBLER

Ny illustrerad katalog med stor
prissänkning från 15 mars på be-
gäran gratis och franco.
SKAND. SÄNGRESÄRFABRIKEN
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

Blackall, den moderna Spiselpolityren.

Blackall
torkar fort, lämnar en behärd yta
och påverkas ej av värme eller vatten.
Finnes i burkar hos
alla välsorterade affä-
rer i branschen.
Renligt - Ekonomiskt
Luktfrött
Synnerl. varaktigt och arbetsbesparande
REXOLINFABRIKEN, Hälsingborg.

M. ZADIGS Äkta Divinia

Tvål | Parfym
välgörande | säsongens
försköna | finaste och
 huden. | bästa.

Varpå det beror?

Jo,

Östergötlands Dagblad

läses överallt inom sin stora
vidsträckt spridningsrayon.
Huvudkontor: Norrköping.

att annonsering lönar sig så bra
i den dagliga morgontidningen
Östergötlands Dagblad?
därpå beror det, att tidningen
har en synnerligen stor och
köpstark läsekrets ej bara
inom Östergötland utan även
i närgränsande delar av såväl
Södermanland som Småland.

Behövast
vilar man ä
STALRESÄRMADRASSEN IDEAL
Patenterad.
Hygienisk — Billig — Hållbar.
Ny prislista gratis och franco.
AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780. Karlstad. Tel. 780

Astma

och kronisk bronchitis
(lungkatarr) botas med
speciella behandlingar.
Doktor P. von Rublow,
Riddareg. 16, Sthlm. Tel. Öst. 45 49.

Vid Reumatism, Huvudvärk, Gikt och Ischias

såväl som vid
influenza, och
smärtor av alla
slag, verkar
TOGAL snabbt
och säkert.

Togaltablet-
terna utskilja
starkt den skad-
liga urinsyran
ur kroppen och går sålunda till
själva roten av det onda. Togal
anbefalles varmt av många läkare
och kliniker i Europa. Det efter-
lämnar inga skadliga biverkningar.
Smärtorna lindras omedelbart, och
även sömnlöshet bekämpas med Togal.
Tillhandahålls av apoteken.

Allmänhetens omdöme är att NYA DAGLIGT ALLEHANDA är bäst!

Ty den är den snabbaste nyhetstidningen,
den utmärker sig för sakkunskap, livligt framställningssätt
och humor,
den äger stort politiskt inflytande,
den har den trevligaste avdelningen för kvinnan och
hemmet,
den åtföljes av gratisbilagan "Ungdomens Allehanda" —
Sveriges bästa ungdomstidning.
Enastående och överraskande specialiteter-bilder i osynliga
färger, tävlingar med tusentals kronor i pris!

SPIRELLA- SKORSETTEN

är oöverträffad i hållbar-
het, smidighet och ele-
gans. — Ettårig garanti.
Beställ genom
Fru Berta Nessén
Skeppareg. 44. Tel. Norr 285 02.
Stockholm.

Eva Andéns Advokatbyrå.

Lilla Vattugatan 14, Stockholm.
Tel. 7576. Norr 18336.
Specialitet: Familje- och arvsaker.
Boutredningar och testamenten.
Förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

BESTÄLLNINGAR

Goss- & Flickkläder

o. KAPPOR emottages Valling. 17 n. b.
Sthlm. Tel. Norr 110 09.
Fru MARIA LINDQUIST.

Bensintvätta

På 2 å 3 dagar Dräkter
och Kostymer.
Norrköp. Kem. Tvätt
9 Hötorget (nedom Hal-
len). 4 Hantverkaregat.
Stockholm. Tel. 12 29.

Det existe-
rar ej
något mera upp-
friskande än
CARUSO
tablettarna

I 30 år beprövat hudmedel mot
köld och solbränna.
Säljes på alla apotek och hos hand-
lande i tuber à 60 öre o. i bur.
I parti hos
LARS MONTÉN, Stockholm.

LEDIGA PLATSER

Ung bättre flicka,

som önskar lära sjukvård erhåller plats i Stockholm 3 anstalt. Obs! Ingen avgift. Svar till "Översköterska", Skottes Annonsk., Odeng. 63, Sthlm.

Befattningen såsom tvättförestånderska av 1 kl.

vid Härnösands hospital kungöres härmed ledig att tillträdas den 1 december 1924; och äga kompetenta sökande att senast den 31 oktober 1924 före kl. 12 på dagen till Kungl. Direktionen för Härnösands hospital ingiva sina av ålders-, frisk- och övriga betyg åtföljda handlingar.

Befattningen är en ordinarie stats-tjänst i lönegrad C 3 enligt gällande avlösningsreglemente (S. F. S. n:o 451 (1921)), dock att den, som förut icke varit vid hospital anställd, under det första tjänstgöringsåret förordnas såsom extra ordinarie å befattningen, då avlöningen, efter avdrag av ersättning för alla naturaförmåner, utgör cirka 85 kr. pr månad.

Befattningens innehavare, som vid antagandet till tjänsten, skall hava en ålder av omkring 30 år samt vara vid fullgod kroppslig och andlig hälsa, måste tillika ovillkorligen äga följande kvalifikationer: vana att handleda underlydande personal, utpräglat ordningssinne och god kännedom angående maskinella anordningar för tvätt.

Närmare upplysningar angående befattningen lämnas av hospitalets systerlösman.

Härnösand den 30 september 1924.
HOSPITALSDIREKTIONEN.

Röntgen- och Laboratorie-skötersketjänsten

vid Örnsköldsviks Lasarett förklarar härmed till ansökan ledig för tillträde den 1 December 1924.

Avlösningsförmåner utgöra enligt fastställt stat. Kr. 708:— pr år jämte 3 åldersstillägg å Kr. 150:— vardera efter 2, 4 och 7 års tjänstgöring. Dyr-tidstillägg utgår enl. bestämmelser för statens nyreglerade verk med 10 % minskning för utgående fria naturaför-måner bestående av bostad, kost, lyse och tvätt m. m.

Kostpengar erhålles under semesterledighet. Endast examinerad sköterska antages.

Ansökningshandlingar insändes till Lasarettsdirektionen före oktober månads utgång.

Örnsköldsvik den 17 september 1924.
LASARETTSDIREKTIONEN.

Lediga tjänster.

Härigenom förklarar till ansökan ledig en tjänst som första sjuksköterska, tillika föreståndarinna, vid vart och ett av de nyuppförda epidemisjukhusen i Halmstad, Falkenberg och Varberg. Lön 1.400 kr. jämte tre åldersstillägg å 150 kr. efter 3, 6 och 9 års tjänst samt bostad och fri kost ävensom rätt till semester och pension. Tjänsterna skola tillträdas i Halmstad och Varberg den 1 jan. 1925 och i Falkenberg den 1 dec. 1924. Ansökningar, åtföljda av betygsskrifter och ålders-intyg insändas till Epideminämnden, Halmstad, senast den 1 näst. nov. Därjämte skall på anfordran läkareintyg senare insändas. Förfrågningar be-svaras av Epideminämndens sekreterare, Halmstad.

Halmstad den 1 okt. 1924.
Epideminämnden i Hallands län.

Hushållerska,

kunnig i såväl enklare som finare mat-lagning och städning samt villig att på egen hand utföra alla inom ett bättre ungarlshem i en modern fastighet förekommande göromål kan erhålla väl avlönad plats. Svar med betygsskrif-ter och löneanspråk samt om möjligt foto torde snarast sändas S. Gumelius' Annonsbyrå, Malmö, und. märke "Pro-per och pliktrogen".

I goda hem

finnas väl avlönade platser för exam. barnsköterskor, barn- och ensamjun-grur, husor, kokerskor och andra hem-biträden.

Stockholms Stads Arbetsförmedling. Regeringsg. 107. Högbergsg. 37. Expeditionstid 9—4, dag före helgdag stänges 2.

Obs! Betyg och rekommendationer böra medhavas. Aven tillfällig arbets-kraft förmedlas. Avgiftsritt för både husmodrar och tjänare.

Husföreståndarinneplats.

Bildad, barnkär och godhjärtad dam med solskenshumör och de bästa rek., som med ordning och trevnad är kom-petent sköta bättre änkemans hem, er-håller god plats snarast. Tre snälla rara barn i åldern 3—6 år. Modern väning med alla nutida bekvämligheter i egen fastighet. Jungfru finnes. För rätt per-son kan framtidsplats påräknas. Utför-liga svar med uppgift om föregående och nuvarande verksamhet, ålder, betygsskrif-ter, löneanspråk och foto, som re-tur-n., sändes till "I mors ställe 1888" und. adr. S. Gumelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATSSÖKANDE

21-årig frisk, ärlig och pålitlig flicka som genomgått en kurs i Bröderna Pählmans Handelsinstitut i Stockholm, önskar plats som nybörjare på kontor, i affär eller i ett bättre hem, där hon får lära tyska språket. Svar emotes tacksamt före den 10 okt. Astrid Johansson, Broddatorp, Ramkville.

Huslig

elementarbildad, sjukvårdskunnig, musi-kalisk flicka av god familj med goda rekommendationer från Sverige och England önskar plats i hem (helst i Göteborg) såsom husmors hjälp från 1 Nov. Svar till "Familjemedlem 23", Annons-Krantz, Göteborg.

Ex. barnsköterska

önskar plats. Är även kunnig att sköta gamla klena personer. Tacksam för svar till "Pliktrogen", Iduns exp.

Ung flicka

med normalskolekompetens önskar mot frött vovre plats i vänlig familj som husmoders verkliga hjälp att deltaga i alla förekommande göromål. Villig hjälpa till med läxläsning ell. ev. skriv-arbete. Svar till "Familjemedlem", Eds Bruk p. r.

Värdinneplats

önskas av bildad, språkkunnig och hus-hållsven änkefru av god familj, gärna där barn finnes. Goda rek. Svar till "Värdinna A. B.", Iduns exp., Sthlm.

Musikalisk flicka

med realskoleexamen och 8-kl. flick-skola, sykkunnig och med goda rekommendationer, söker plats i familj som husmoders hjälp. Är villig hjälpa till med läxläsning. Svar till "15 okt.", p. r. Astorp.

Bildad äldre flicka

söker plats på vilohem, pensionat eller större hem där jungfru finnes, kunnig i sömnad, finare handarbete och mat-lagning, bästa betyg finnes. Svar till "Skånska", und. adr. S. Gumelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bildad barnkär flicka

önskar plats att sköta småbarn eller någon sjuk. Sjukvårds- o. barnvårds-kunnig. Ordentlig, pliktrogen, musik-kunnig. Betyg och rek. finnes. Svar till "Glad 21-åring", Iduns exp. f. v. b.

24-årig flicka

söker plats på herrgård eller bruk att teckna med barn och gå frun tillhan-da. Här genomgått 8 kl. läroverk och högre konstindustriella skolan och är tillika kunnig i husliga göromål. Svar tacksamt till "Lön önskvärd 1924", und. adr. S. Gumelius Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Värdinneplats

önskas av bildad dam, fullt kompetent att sköta bättre hem. Svar till "ord-ningsinne A. T.", Sv. Dagbladets huvudkontor, f. v. b.

Kontors-städning

önskas i Stockholm. De bästa refe-rens och betyg kunna lämnas. Svar till "Städning", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Doktor A. Kjellbergs

Kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt: Tel. Norr 667. Stockholm. Hölländaregatan 3.

Professör PATRIK HAGLUND

Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik R. T. 75025. Stureg. 62, Sthlm. N. 8301. För behandling av hållnings- och rö-relseorganens skador, sjukdomar, defor-miteter och funktionsrubningar.

D:r A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut Kungsgatan 60, Stockholm Behandling av reumatiska åkommor.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Nu kurs begynner i början av sept. Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

LAHMANSSTRATR

utbildas av Badläkare CLARA SMITT-DRYSELIOUS, LJUS- & MASSAGEKLINIKEN, Kungsg. 17. Stockholm. N. 29718. Sommaradress Visby.

Massage, omsorgsfull, erkänd

god behandling. Flerårig praktiskt er-faren ex. sjukgymnast. Bästa ansedda referenser. Frkn Strömberg. Sö. 66 56.

Allt för Baby!

Sängunderlägg, Byxor, Hakklappar, Gör-kläden m. m. Specialaffären för färska gummvivaror. Sjukvårdsmagasinet "Superbe" (Dam-avdelningen) Jakobsbergsgatan 6. Stockholm.

INSTITUT FÖR

Andnings- och Motionsgymnastik Brunkebergstorg, Stockholm.

Privatundervisningsbörån.

Kungsteng. 42, II, Sthlm. Tel. Vasa 341 Föreståndarinna: Fru Carola Goldkuhl, f. Trotzig. Utex. från Privata Högre Lärarinnesem., Lund.

För den nyfödde.

Modellkartongen inneh. alla behöv-liga, fina, välsydda plagg. Extra pris 10 kr. Dubbelsats 18 kr. Presentkar-ting extra 15 kr. Förordat av läkare. Obs! 14-årig verksamhet. Fru E. Cas-per-sund, Jerntorgsgat. 3, Örebro.

HUSFÖRESTÅNDARINNA

av bättre familj och yttre, husligt bildad, enkel gärna oberoende, erbjudes brevväxla med bättre medelåld, ungherre, privat-man, fullt oberoende, av god härkomst. Event. bosättning Köpenhamn. Familje-upplysn., foto (sändes ömsesidigt) till: "Bästa referenser" p. r. Malmö 2 in-till 15/11.

Sjuksköterska,

ej examinerad, önskar lämplig anställ-ning. Tacksam för svar till "Sjukvård H. B.", nu genast. H.T.-centralen, Göteborg.

PENSIONAT OCH INACKORDERINGAR

Musikalisk ungdom. Förstkl. inack. i gott hem. Ens. rum med pianolekt. Pris 220 kr. pr mån. D:o delat 190 kr. Fru Anna Caspar-sson, född von Feilitzen, villa Snäckan, Saltsjöbaden. Tel. 230.

Atelier Record, Borås,

expedierar Babyutstyrlar lämpligaste modeller (av läkare förordade). Prima materiel. Omsorgsfullt arbete. Provsatser i prisläge 7—9—12—15 kr. Pris-lista noga angivande kvalitet och stötlekar sändes franco från ATELIER RECORD, BORÅS.

VITA KORSETTS SJUKHEM,

Rt. 97 56. FLORAGATAN 12, STOCKHOLM. Norr 97 56
Kirurgisk avdelning. Rum från Kr. 15—18 (halvenskilda rum Kr. 12). Operationssalen modernt utrustad med nödiga instrument och står fritt till läkares förfogande. Rt. 97 56.
Sjukavdelning. Rum från Kr. 12, 15, 18 (halvenskilt rum Kr. 10). N. 97 56.
Fysikalisk behandling (av alla slag) gives enligt läkares ordination å avd. 1, 2 tr. av syster Anna Vallström.
Tel. till föreståndarinnan: A. TYNELL. Norr 12 50.

Teleborgs Hjälpension för flickor, Språk- och Hushållsskola

å Teleborgs slott, högt beläget i skog vid sjö, 3 km. från Växjö. Undervisning enligt normalskolans kurser i alla skolämnen. Särskild kurs för unga flickor i hushåll, söm-nad, språk och musik. Exam. skolkökslär. Infödda språk-lärare. Prospekt på begäran. ELSA KJELLANDER-EL KIRSH, Teleborg, Växjö. Rikstel. Växjö 199.

Föräldrar, som måste lämna sina barn

ifrån sig, kunna erhålla det bästa hem för dem hos sköterska som av verk-ligt hjärteintresse för de små ägnat sig åt arbetet. Moderlig och sakkunnig omvårdnad och omsorgsfull fostran garanteras. De bästa referenser kunna lämnas. Endast friska och gärna späda barn emottagas. Svar till "Barna-vän" emotes tacksamt under adress Annons-Krantz, Göteborg f. v. b.

Pälsverk. Kjolar

i alla moderna tyger och prislägen. Beställningar mottagas. Stockholms Kjolfabrik Malmkillnadsgatan 9, 2 tr., STOCKHOLM.

Piska

och Renovera MATTORNA vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Utmärkta organ för annonsering i landsorten:

- Arboga: Arboga-Posten.
- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta-Posten.
- Bollnäs: Tidningen Ljusnan.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gävle: Gelle-Posten.
- Göteborg: Göteborgs Aftonblad.
- Halmstad: Tidningen Halland.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.
- Hälsingborg: HälsingborgsDagblad.
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Hörby: Mellersta Skåne.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
- Köping: Bärgslagsbladet.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöten.
- Ludvika: Ludvika Tidning.
- Luleå: Norrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Marlestad: Tidning för Skaraborgs län.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Norrköpings Tidningar.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oskarshamns Nyheter
- Piteå: Norrbottens Allehanda.
- Sala: Sala Allehanda.
- Skara: Skaraborgs Läns Tidning.
- Skellefteå: Norra Västerbotten.
- Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sollefteå: Nord-Sverige.
- Stockholm: Tidningen Idun.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Säter: Säter Tidning.
- Söderhamn: Söderhamns Tidning.
- Tranås: Tranås Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohuslänningen.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala: Tidningen Uppsala.
- Vadstena: Östgöta-Bladet.
- Visby: Gotlänningen.
- Västervik: Västerviks-Tidningen.
- Västerås: Westmanlands Allehanda.
- Växjö: Nya Växjöbladet.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten
- Östersund: Östersunds-Posten.

*gör skoputsningen
till ett nöje*

Receptet för dagen

Vermicell-pudding med makaroner

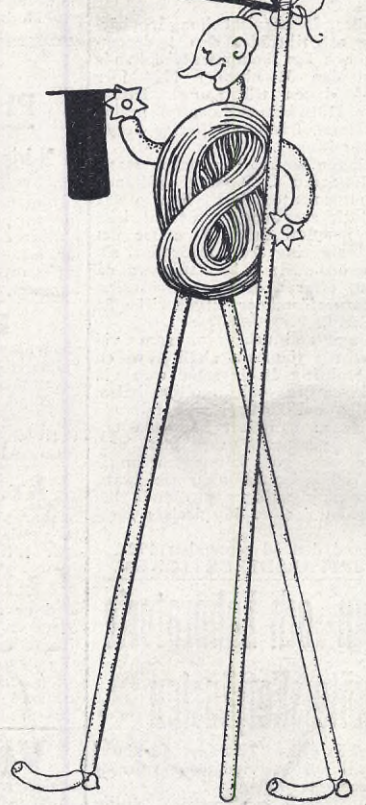
(för 6 à 8 pers.).

200 gr. svenska vermiceller, 100 gr. socker, 100 gr. smör, 1¼ lit. mjölk, skalet av ½ citron eller citronsyra efter smak, 20 gr. sötmandel, 3 st. bittermandel, (1 knisvudd muskotblomma), 6 ägg.
Till formen: ½ msk. smör, (10 gr.), 2 msk. stöta skorpor.

Beredning: Mjölken, sockret och hälften av smöret kokas upp, sedan lägges vermicellerna och smeten får koka under omrörning tills den blir tjock och släpper kanterna, varefter den hälls upp och får av svalna.

Resten av smöret röres tills det blir vitt, då citronskalet eller citronsyran, den skällade och malda mandeln (muskotblomman), och äggulorna irörs. Allt detta blandas väl med de kokta vermicellerna. Till sist slås äggvitorna till hårt skum och nedskaras försiktigt, varefter smeten hälls i smord och brödbeströdd, eldfast form och puddingen gräddas i vattenbad i ugn i timme.

Serveras med saftsås eller sylt.

PROESSORF

Svea Växt

Det är ingen konst att hushålla billigt, om man väljer det rätta. Att använda Svea Växt betyder icke sänkt levnadsstandard men sänkta levnadskostnader. - - - -

"Slotted"

(EXTRA PRIMA SVEA VÄXT)

Khasana Presenter

som väljas med fint förstånd, ha en särskild effekt. Khasanaprodukterna äro alltid välkomna gåvor, lika väl lämpade för damer som herrar, de tjäna lyxkrav lika väl som praktiska ändamål, och tillfredsställa de högsta anspråk.

Finnes i flera tusen affärer!

Starkt parfymerad Khasana-Fickalmanacka bibehåller doften oförsvagad. Fås mot insändande av 25 öre.

DR. M. ALBERSHEIM
FRANKFURT A. M.

Fabrik f. finare parfymier. Grundad 1892

Representant för Sverige:

Bernhard Maring, Stockholm 1. Drottninggatan 86. Tel. 823 45.

